

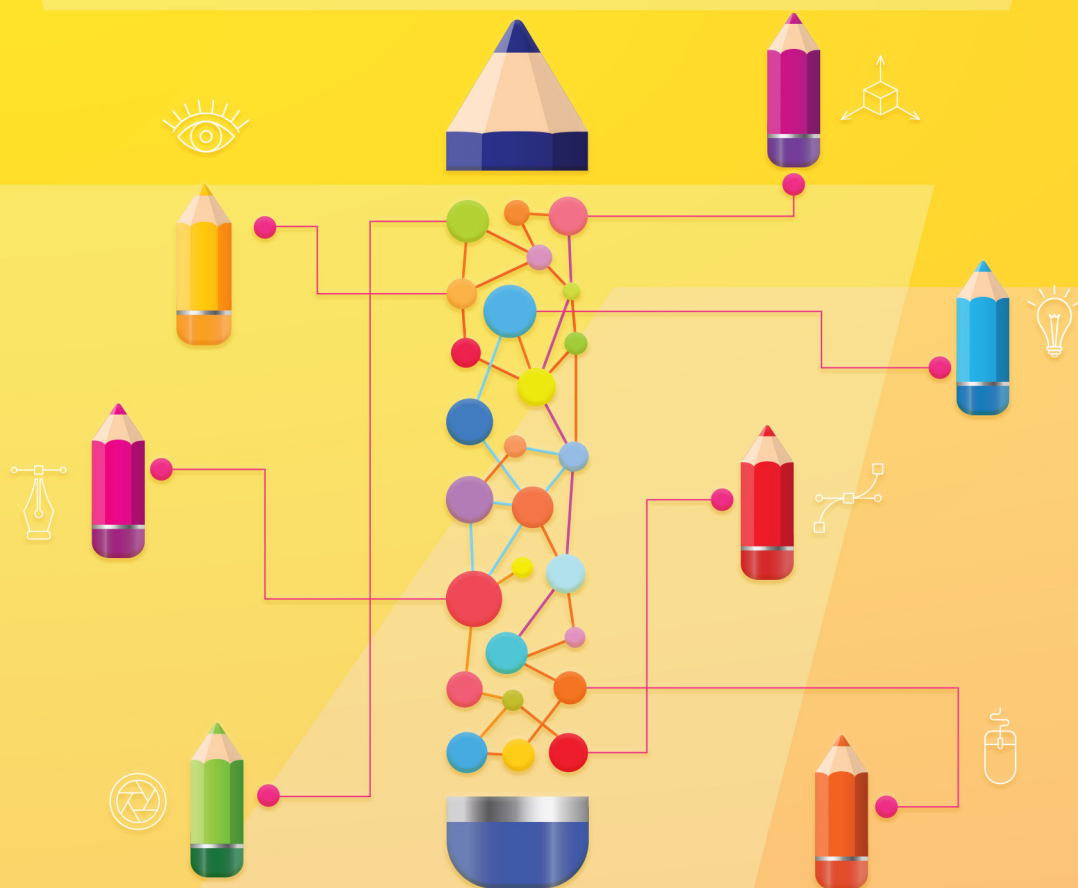
ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน 2569
ISSN 2985-0932

Dhonburi Rajabhat University Education *Journal*

D
R
U
E
d
J

วารสาร ศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2569

วารสาร
ศึกษาศาสตร์

Dhonburi Rajabhat University Education *Journal*

- วัตถุประสงค์**
1. เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัยด้านการศึกษาและสาขาที่เกี่ยวข้อง ของนักศึกษา อาจารย์ นักวิจัย และนักวิชาการทั่วไป
 2. เพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ตลอดจนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการและงานวิจัยด้านการศึกษาและสาขาที่เกี่ยวข้อง

กำหนดเผยแพร่ 2 ฉบับ ต่อปี
ฉบับที่ 1 มกราคม - มิถุนายน
ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม

ขอบเขต วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี รับผิดชอบตีพิมพ์บทความวิจัย และบทความวิชาการ ด้านการศึกษา ได้แก่ การศึกษาปฐมวัย สังคมศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ทั่วไป คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ศึกษา พลศึกษา หลักสูตรและการสอน บริหารการศึกษา การวัดและประเมินผลการศึกษา นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว การศึกษาพิเศษ และสาขาที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา

การพิจารณาคุณภาพบทความ บทความที่ส่งมาพิจารณาตีพิมพ์จะต้องไม่เคยเผยแพร่ในวารสารใดมาก่อน และไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น ทุกบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ต้องผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อย 3 ท่าน โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่ประเมินบทความไม่ทราบชื่อผู้แต่งและผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ (double-blinded peer review)

สถานที่ติดต่อ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
172 ถนนอิสรภาพ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600
โทรศัพท์ 0 2890 2292, 094 547 5459
e-mail: journal.edu@dru.ac.th
<https://so13.tci-thaijo.org/index.php/DRUEdJ/>

จัดพิมพ์ที่ บริษัท สยามจุลละมณชล จำกัด
98/28 ถนนเกตอุทัยพัฒนา ตำบลบางคูรัด อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี 11110
โทรศัพท์ 063 451 9359, 061 519 3641, 092 425 5229

ISSN 2985-0932

- บทความที่ได้รับการตีพิมพ์จะมีการตรวจความถูกต้องเหมาะสมจากกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิ (peer review) อย่างน้อย 3 ท่าน
- บทความในวารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี เป็นความคิดเห็นของผู้เขียน ไม่ใช่ความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ และไม่ใช่ความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการและ/หรือของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- กองบรรณาธิการไม่สงวนสิทธิ์ในการคัดลอก แต่ให้อ้างอิงแหล่งที่มา
- กองบรรณาธิการอาจขอให้ผู้เขียนปรับเปลี่ยนรูปแบบการเขียนและการอ้างอิงหากพบว่าต้นฉบับไม่สอดคล้องกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และขอสงวนสิทธิ์ในการแก้ไข และ/หรือไม่พิจารณาให้ลงตีพิมพ์ หากผู้เขียนไม่ดำเนินการตามคำแนะนำ
- ผลการพิจารณาจากกองบรรณาธิการถือเป็นที่สุด

unussernarikar

วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มีจุดประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัย นำไปสู่การใช้ประโยชน์ในกลุ่มนักวิชาการ นักวิจัย และประชาชนผู้สนใจ เผยแพร่ผลงานปีละ 2 ฉบับ คือ มกราคม-มิถุนายน และ กรกฎาคม-ธันวาคม

วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี มุ่งเน้นการเผยแพร่ผลงานวิชาการและงานวิจัยเชิงบูรณาการแบบสหวิทยาการที่มีการค้นพบข้อเท็จจริงอย่างเป็นระบบตามหลักระเบียบวิธีวิจัย ทั้งนี้เพื่อให้มีการนำองค์ความรู้ที่ได้จากการค้นพบไปสู่การแก้ไขปัญหา การพัฒนาด้านการศึกษา หรือใช้เป็นข้อมูลสำหรับประกอบการพิจารณาเพื่อการตัดสินใจ กำหนดนโยบาย แนวทางการพัฒนาทางการศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของบริบทสังคม และนำไปสู่การแก้ไขปัญหาทางสังคมได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ขอขอบคุณ นักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา ผู้สนใจ ที่ได้นำองค์ความรู้จากวารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรีนี้ ไปสู่การใช้ประโยชน์ การขยายผลในแวดวงวิชาการ อย่างกว้างขวางให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิและกองบรรณาธิการทุกท่าน ที่ได้กรุณาพิจารณาผลงานให้เป็นไปตามหลักวิชาการ โดยให้ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาผลงานวิชาการและงานวิจัย ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพวารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

บรรณาธิการบริหาร

วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

เจ้าของ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

สำนักงานกองบรรณาธิการ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ปนัดดา ยิ้มสกุล

รองศาสตราจารย์ ดร.ธัญวรรณ กำคำ

ดร.พรศิริ กองนวล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสนา สังข์พุ่ม

บรรณาธิการบริหาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินัยธร วิชัยดิษฐ์

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ ศรีบรรณพิทักษ์

ศาสตราจารย์ ดร.บังอร เสรีรัตน์

ศาสตราจารย์ ดร.ปรัชญนันท์ นิลสุข

ศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา นิยมามา

รองศาสตราจารย์ ดร.วิไล ตั้งจิตสมคิด

รองศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก สุขสุนัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลินดา นาคโปย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เกษียณอายุราชการ

เกษียณอายุราชการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

เลขาธิการคุรุสภา

ดร.ศรีวรรณ ฉัตรสุริยวงศ์

ดร.นงรัตน์ อีสโร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณภา โพธิ์ผลิ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมิทธิ เจือจินดา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสนิ จิรสิริ

อาจารย์ ดร.ปรีชา ชนะวิบูลย์

อาจารย์ ดร.จิรภัทร อาदनาริ

อาจารย์อติพงษ์ วุฒิสาสตร์

โรงเรียนบ้านปล่องเหลียม

ที่ปรึกษาที่ประชุมอธิการบดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งประเทศไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

คณะกรรมการดำเนินงาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์พล เอื้อไพจิตรกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปัญจลักษณ์ ถวาย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิวัฒน์ โตเจริญนิติศัย

อาจารย์ชยาภา ดารายน

อาจารย์ณัฐธิดา เพ็ญบ้านยาง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธีรนนท์ ธีระธนากร

อาจารย์วิมลวรรณ ขอบเขต

อาจารย์วรพล แสนจันทร์

ฝ่ายเผยแพร่ทางอิเล็กทรอนิกส์

นางธันยมัย ถาวรรวิชัยพัชญ์

นายวรวัชร เพชรคง

ฝ่ายประชาสัมพันธ์และประสานงาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.สุชาติ คุ่มสุทธิ

อาจารย์ ดร.เนรนาท จุลเนียม

นางสาววัชรีย์ ลักยบุญญ

ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (reviewers)

รองศาสตราจารย์ ดร.รัศมี ตันเจริญ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุพันธ์วี ไวยรูป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคมล สุวรรณศรี

รองศาสตราจารย์เกษม ช่วยพินัง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิวัฒน์ บุญสม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กานตยุทธ ตรีบุญนิธิ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นพรัตน์ ปัญญาติลกพงศ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรินทร์ บางเขียว

รองศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ วิจิตรพัชรภรณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณิชา ชำนิยนต์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงใจ ชนะสิทธิ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ตูจินดา

อาจารย์ ดร.จิตณรงค์ เอี่ยมสำอางค์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาโรจน์ เผ่าวงศากุล

รองศาสตราจารย์ ดร.มนสิข สิริสมบูรณ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุตาสวรรค์ งามมงคลวงศ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์พัชรินทร์ พุฒวัฒนะ

ดร.ทองพรรณ ปัญญาอุดมกุล

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชาติ แก้วพวง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรา เดชโฮม

รองศาสตราจารย์ ดร.สุวดี อุปปินใจ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ข้าราชการบำนาญ

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

วิทยาลัยเทคโนโลยีพัฒนการราชดำเนิน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยเซนต์อัสสัมชัญ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

โรงเรียนเชียงใหม่วิทยาคม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

จริยธรรมการตีพิมพ์วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี (Dhonburi Rajabhat University Education Journal: DRUEdJ) มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานวิชาการ และผลงานวิจัยด้านการศึกษาและสาขาที่เกี่ยวข้อง ของนักศึกษา อาจารย์ นักวิจัย และนักวิชาการทั่วไป และเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ตลอดจนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการและงานวิจัยด้านการศึกษาและสาขาที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการดำเนินงานและการสื่อสารทางวิชาการอย่างถูกต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการตีพิมพ์ระดับนานาชาติ จึงกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ดีและจริยธรรมของการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิชาการและผลงานวิจัย ตามข้อกำหนดของ Committee on Publication Ethics (COPE) สำหรับการดำเนินงานของวารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ตามบทบาทหน้าที่สำหรับบุคคล 3 กลุ่ม อันได้แก่ บรรณาธิการ (editors) ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (reviewers) และผู้นิพนธ์ (authors) โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

บทบาทหน้าที่ของบรรณาธิการ (editors)

1. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณากลั่นกรอง คัดเลือก และตรวจสอบความเหมาะสมของบทความทุกบทความ เพื่อรับการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี โดยพิจารณาเนื้อหาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขอบเขตของวารสาร ตรวจสอบคุณภาพของบทความก่อนการตีพิมพ์
2. บรรณาธิการมีหน้าที่สรรหาและเสนอแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความให้ตรงกับศาสตร์หรือแขนงของบทความนั้น ๆ
3. บรรณาธิการมีหน้าที่ตรวจสอบและแก้ไขเนื้อหา การใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ การอ้างอิง และรูปแบบการการตีพิมพ์ตามที่วารสารกำหนดให้ถูกต้อง
4. บรรณาธิการมีหน้าที่พิสูจน์อักษร ตรวจสอบบทความในด้านความซ้ำซ้อนหรือในด้านการคัดลอกผู้อื่น (plagiarism) หากตรวจสอบพบความซ้ำซ้อนหรือการคัดลอกผลงานของผู้อื่นในกระบวนการประเมินบทความ บรรณาธิการต้องหยุดกระบวนการประเมิน และ

ติดต่อผู้พิมพ์หลักทันทีเพื่อขอคำชี้แจง เพื่อประกอบการ “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความนั้น ๆ

5. บรรณาธิการต้องใช้เหตุผลทางวิชาการในการพิจารณาบทความทุกครั้งโดยปราศจากอคติที่มีต่อบทความ และ/หรือ ผู้พิมพ์ในด้านเชื้อชาติ เพศ ศาสนา วัฒนธรรม การเมือง และ/หรือ สังกัดของผู้พิมพ์

6. บรรณาธิการต้องไม่มีผลประโยชน์ส่วนได้ส่วนเสียกับผู้พิมพ์และผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ ไม่นำบทความหรือวารสารไปใช้ประโยชน์ในเชิงธุรกิจหรือนำไปเป็นผลงานทางวิชาการของตนเอง

7. บรรณาธิการมีหน้าที่สรุปผลการประเมิน ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความเพื่อส่งให้ผู้พิมพ์แก้ไข บรรณาธิการต้องไม่แทรกแซง เปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ รวมถึงไม่ปิดกั้นหรือแทรกแซงข้อมูลที่ใช้แลกเปลี่ยนระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ และผู้พิมพ์

8. บรรณาธิการมีหน้าที่ตรวจสอบความถูกต้องของบทความ หลังจากผู้พิมพ์ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ของผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ หากผู้พิมพ์ไม่ได้แก้ไขตามผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ กองบรรณาธิการมีสิทธิยกเลิกบทความของผู้พิมพ์ได้ทันที

9. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลผู้พิมพ์และผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง

10. บรรณาธิการต้องปฏิบัติตามกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ของวารสารอย่างเคร่งครัด

11. บรรณาธิการต้องรักษามาตรฐานของวารสาร รวมถึงพัฒนาวารสารให้มีคุณภาพ และมีความทันสมัยเสมอ

บทบาทหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความ (reviewers)

1. ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความพิจารณาประเมินบทความที่ตรงตามสาขาวิชา และมีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาของบทความนั้น

2. ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความต้องไม่แสวงหาผลประโยชน์จากผลงานทางวิชาการที่ตนเองประเมิน

3. ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความต้องพิจารณาคุณภาพของบทความวิจัย บทความวิชาการ และบทความปริทัศน์ ตามหลักทางวิชาการ และไม่ใช้ความคิดเห็นส่วนตัวพิจารณา โดยคำนึงถึงคุณภาพและจริยธรรมในการเผยแพร่เป็นสำคัญ

4. ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความต้องประเมินบทความภายในระยะเวลาประเมิน ที่กองบรรณาธิการกำหนด

5. ผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลของบทความ ที่พิจารณาแก่บุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง ในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ

บทบาทหน้าที่ของผู้นิพนธ์ (authors)

1. ผู้นิพนธ์ต้องพิจารณาขอบเขตงานของตนเองว่าอยู่ในขอบเขตของวารสารหรือไม่

2. ผลงานของผู้นิพนธ์ต้องเป็นผลงานที่ไม่เคยตีพิมพ์หรือเผยแพร่ที่ไหนมาก่อน รวมถึงผลงานนั้นจะต้องไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาจากที่อื่น

3. ผู้นิพนธ์จะต้องแสดงความคิดเห็นทางวิชาการอย่างเต็มที่ภายใต้กรอบการเขียน บทความ หากเป็นบทความวิจัยจะต้องเป็นไปตามระเบียบวิธีวิจัย (research methodology) และหากเป็นบทความวิชาการจะต้องมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และให้เหตุผลตามหลักทางวิชาการ

4. ผู้นิพนธ์จะต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น (plagiarism) หรือคัดลอกผลงานของตนเอง (self-plagiarism) ในบทความ และต้องมีการอ้างอิงทุกครั้งเมื่อนำผลงานของผู้อื่น มานำเสนอหรืออ้างอิงในเนื้อหาบทความของตนเอง

5. ผู้นิพนธ์จัดทำบทความตามรูปแบบการเขียนบทความที่วารสารกำหนดให้ครบถ้วน

6. ผู้นิพนธ์ต้องจัดส่งบทความตามขั้นตอนการดำเนินงานของวารสาร

7. ผู้นิพนธ์ต้องปรับแก้บทความตามข้อเสนอแนะของผู้ประเมินบทความ และ/หรือ กองบรรณาธิการภายในระยะเวลาที่กำหนด

8. ผู้นิพนธ์ และ/หรือ ผู้ร่วมนิพนธ์ ต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณของนักวิจัยทุกประการ หากมีการฝ่าฝืน จะถือเป็นความรับผิดชอบของผู้นิพนธ์ และ/หรือ ผู้ร่วมนิพนธ์ โดยไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกองบรรณาธิการแต่อย่างใด

สารบัญ

บทความวิชาการ

การนิเทศบูรณาการเพื่อส่งเสริมกำกับติดตาม การบริหารงานตามนโยบายสู่การพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืน Integrated Supervision to Promote Monitoring and Evaluation of Policy Implementation for Sustainable Quality Development ศักดิธัช ชัยลังกา <i>Sakdithat Chailangka</i> สุวดี อุปปินใจ <i>Suwadee Ouppinjai</i> สมเกียรติ ตุ่นแก้ว <i>Somkiet Tunkaew</i>	1
การบริหารงานด้านการวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษ ก่อนสำเร็จการศึกษา เทียบเคียงผลกับ CEFR Administration of the Assessment of English Language Knowledge and Abilities before Graduation, Comparing the Results to the CEFR กรรณิการ์ ทาคำมา <i>Kannika Thakhamma</i> สุวดี อุปปินใจ <i>Suwadee Ouppinjai</i> พูนชัย ยาวีราช <i>Phoonchai Yawirach</i>	21

การสร้างภาพลักษณ์สถานศึกษาด้วยสมรรถนะการใช้สื่อสังคมออนไลน์
สำหรับผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่

37

Guidelines for Building an Educational Institution's Image through
Competencies: Using Social Media for Modern Educational Administrators

กนกกาญจน์ วงศ์ใหญ่

Kanokkarn Wongyai

สุวดี อุปปีนใจ

Suwadee Ouppinjai

สมเกียรติ ตุ่นแก้ว

Somkiet Tunkaew

บทความวิจัย

การส่งเสริมพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3
โรงเรียนธนสิทธิ์อนุสรณ์ โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์
จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลง

53

The Promotion of Attention Behavior of Kindergarten
3 Students Thanasit Anusorn School Using Creative Art Activities
from Open-Ended Materials with Songs

กนกลักษณ์ เสี่ยงล้ำ

Kanoklak Seanglum

ดวงใจ รุ่งเรือง

Duangjai Roongreang

ผลของโปรแกรมการฝึกทักษะการรับ ส่งสองมือระดับอก
ของกีฬาบาสเกตบอลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนคลองนาเกลือน้อย (กลีน้อยอุปถัมภ์)

The Effect of the Chest-level Two-handed Passing
Skill Training Program of Basketball for Grade 7
students at Khlong Na Kluea Noi School (Klinyu-Uppatham)

พงศกร พงษ์กิจประเสริฐ

Pongsakorn Pongkijprasert

ศิกษก บรรลือฤทธิ์

Siksak Banluerit

ชาญยุทธ์ ไกรวิจิตร

Chanayut Kraiwijit

แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน 85
โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

Academic Administration Guidelines to Promote Students'
Digital Competency in Secondary Schools under
the Secondary Educational Service Area Office Lopburi

วิเนต วงษ์แหวน

Winate Wongwan

ภัสย์กร เลาสวัสดิ์กุล

Phatsayakorn Laosawatdikul

กรวุฒิ แผนพรหม

Korawut Phanprom

การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี 103
Safety Operation in the Schools under the Municipality Saraburi Province

รุจจิราภรณ์ พรหมมี

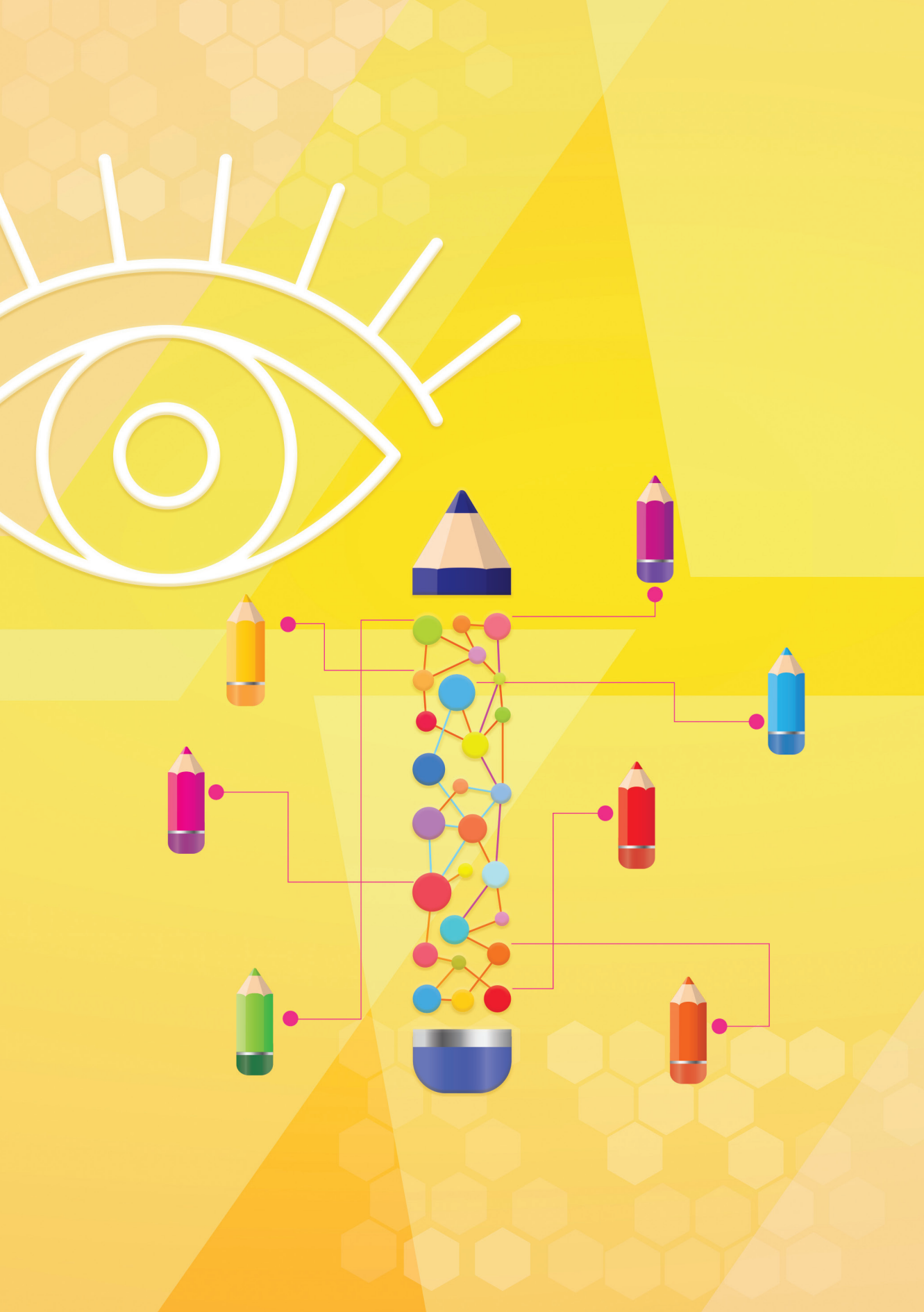
Rujjirapon Prommi

ภัสย์กร เลาสวัสดิ์กุล

Phatsayakorn Laosawatdikul

สรรัชย์ ชูชีพ

Sunchai Chucheep

การนิเทศบูรณาการเพื่อส่งเสริมกำกับติดตาม การบริหารงานตามนโยบายสู่การพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืน

ศักดิ์รัช ชัยลังกา¹

สุวดี อุบปิณใจ¹

สมเกียรติ ตุ่นแก้ว¹

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

*อีเมล: 678914008@crru.ac.th

วันที่รับบทความ: 27 ตุลาคม 2568 วันที่แก้ไขบทความ: 27 มกราคม 2569 วันที่ตอบรับบทความ: 20 พฤษภาคม 2569

บทคัดย่อ

การนิเทศบูรณาการ เป็นกระบวนการสร้างสรรค์ความร่วมมือระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษามุ่งเน้นการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ชี้แนะแนวทาง เพื่อร่วมกันพัฒนา สถานศึกษาให้ก้าวไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จเชิงประจักษ์ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เป็น แนวทางในการนิเทศบูรณาการ จำแนกออกเป็น 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการนิเทศ บูรณาการ 2) จุดมุ่งหมายการนิเทศบูรณาการ 3) วัตถุประสงค์การนิเทศบูรณาการ 4) กระบวนการ นิเทศบูรณาการ 5) การประเมินผลการนิเทศบูรณาการ และ 6) ปัจจัยความสำเร็จในการนิเทศ แบบบูรณาการ นำมาใช้ส่งเสริมกำกับติดตามการบริหารงานตามนโยบายซึ่งเป็นกระบวนการ ที่มีระบบในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของกระบวนการน่านโยบาย หรือโครงการไปดำเนินการและช่วยให้การดำเนินการบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตามแผน และเป็นกลไกเบื้องต้นของการตรวจสอบความก้าวหน้าในการน่านโยบายหรือโครงการ ไปสู่การปฏิบัติ การติดตามที่ดีต้องมีการตรวจสอบอย่างเป็นระยะและสามารถย้อนกลับข้อมูล ได้ทันสถานการณ์ มีการบ่งชี้ปัญหาตลอดจนกำหนดวิธีการแก้ไขไปสู่แนวปฏิบัติ ไม่เป็นภาระ ของผู้รับผิดชอบและปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ สู่การพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืน เสริมพลังให้สามารถตัดสินใจอย่างมีเหตุผลด้วยกลวิธีที่ยืดหยุ่น เคารพความหลากหลายทางวัฒนธรรม เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความท้าทายในการบริหารการศึกษา การใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่า และสร้างสรรค์อนาคตที่ดี กับคนรุ่นใหม่ให้เกิดองค์ประกอบแห่งตัวตนที่พัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืน 6 มิติ ได้แก่ 1) ความตระหนักรู้ 2) แรงจูงใจ 3) การเสริมพลัง 4) ความรู้ 5) วิธีสร้างทักษะ และ 6) การปฏิบัติ

คำสำคัญ: การนิเทศบูรณาการ การส่งเสริมกำกับติดตามการบริหารงานตามนโยบาย การพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืน

Integrated Supervision to Promote Monitoring and Evaluation of Policy Implementation for Sustainable Quality Development

Sakdithat Chailangka^{1*}

Suwadee Ouppinjai¹

Somkiet Tunkaew¹

¹Educational Administration, Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

*E-mail: 678914008@crju.ac.th

Received: 27 October 2025 Revised: 27 January 2026 Accepted: 20 May 2026

Abstract

Integrated supervision is a conceptual tool that individuals use to find answers, knowledge, and understanding of a phenomenon or something, to show the relationship of elements, and which is created based on the study of concepts, philosophies, and theories to prove before systematically implementing it as a guideline for integrated supervision. It is divided into 6 components: 1) Principles of Integrated Supervision 2) Objectives of Integrated Supervision 3) Purposes of Integrated Supervision 4) Process of Integrated Supervision 5) Evaluation of Integrated Supervision Results, and 6) Success Factors in Integrated Supervision. It is used to promote and monitor policy implementation, which is a systematic process for collecting data to check the progress of policy or project implementation and helps the implementation achieve the objectives set out in the plan. It is also a mechanism for checking the progress of policy or project implementation. Good monitoring requires periodic checks and the ability to retrieve information in real-time. It identifies problems and determines solutions for practical application, does not burden

those responsible, and is carried out continuously. It provides feedback for effective problem-solving toward sustainable quality development, empowering individuals to make rational decisions with flexible methods, respect cultural diversity, and lead to a good quality of life and lifelong learning. The challenges in educational administration, the efficient use of resources, and creating a good future with the new generation to achieve the 6 dimensions of self-development for sustainable quality: 1) Awareness, 2) Motivation, 3) Empowerment 4) Knowledge 5) Skillful Means and 6) Practice.

Keywords: integrated supervision; promote and monitor policy implementation; sustainable quality development

การพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืนนั้นเป็นการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างผู้เรียนเกิดการอยู่รอดในช่วงวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่มีความผันผวน เพื่อก่อให้เกิดความเป็นมนุษย์ตั้งแต่อดีตและภายในอนาคต เสริมสร้างผู้เรียนตัดสินใจอย่างชาญฉลาด การศึกษาเพื่อการพัฒนาจึงเป็นการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต (Lifelong Learning) และเป็นส่วนสำคัญของการศึกษาที่มีคุณภาพ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับผู้เรียนทุกคนอย่างแท้จริงเพื่อรับมือกับความท้าทายทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับโลก (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2568, น. 9) เป้าหมายการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนในยุคปัจจุบันเทียบเคียงจากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) จะพบว่าในเป้าหมายที่ 4 คือ การศึกษาที่มีคุณภาพ (Quality Education) ทุกคนไม่ว่าจะเป็นเด็กชายหรือเด็กหญิงต้องได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ ครอบคลุม เท่าเทียม ได้รับการสนับสนุนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ทัวถึงและเปิดโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ทุกคน (Quality Education) ตั้งแต่ระดับปฐมวัย (มูลนิธิมันพัฒนา, ม.ป.ป. อ้างอิงใน เฟื่องอรุณ ปรีดีติลล, 2566, น. 126-127)

ระบบราชการทั่วไป มักจะกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายของส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง โดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลายวิธีการที่แตกต่างกันแล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิมที่ทุกอย่างถูกกำหนดมาจากส่วนกลางไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม (UNESCO, 1985, อ้างอิงใน ชีระ รุญเจริญ, 2545, น. 51-52) และการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการนโยบายที่จะส่งผลต่อการบรรลุความสำเร็จของนโยบาย เป็นกระบวนการจัดการและประสานกิจกรรมเพื่อนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ให้บรรลุความสำเร็จตามเจตจำนงของนโยบาย (นันทรัตน์ เจริญกุล, 2568, น. 179)

การประเมินผลหรือการติดตามผล จึงเป็นกระบวนการดำเนินงานด้านการติดตามความก้าวหน้าของภารกิจและหรือประเมินว่าภารกิจสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ประโยชน์ของการติดตามประเมินผลไม่เพียงแต่ช่วยให้ทราบความก้าวหน้า โดยใช้ดัชนีประเมินว่าการดำเนินการใกล้ถึงเป้าหมายที่กำหนดแค่ไหนเพียงไรแล้ว ยังสามารถช่วยวิเคราะห์เพิ่มเติมให้ทราบปัจจัยเหตุแห่งความสำเร็จและความล้มเหลวดังกล่าวได้ ทำให้เกิดประโยชน์ในการปรับปรุงแนวทางการดำเนินการต่อไป (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, ม.ป.ป.)

การนิเทศมีความสำคัญต่อการพัฒนาครูให้ได้รับการพัฒนา สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และพัฒนาองค์การให้เข้มแข็งอันเกิดจากประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร (สุวดี อุปสินใจ, 2566, น. 12) สอดคล้องกับ ลัดดาพร ศรีทองสุข (2565, น. 52) กล่าวว่า การนิเทศแบบบูรณาการ เป็นการนิเทศที่มีกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหาร สถานศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษา โดยการชี้แนะ การแนะนำ และการให้ความร่วมมือ จะทำให้ได้มาซึ่งคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา เน้นความร่วมมือกันด้วยวิธีการที่หลากหลาย และหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, น. 6) กล่าวว่า การนิเทศบูรณาการ เป็นการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ชี้แนะ เพื่อแก้ไขปรับปรุงพัฒนาทั้งในระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระดับโรงเรียน มุ่งเน้นให้เกิดการทำงานร่วมกันในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามนโยบายและจุดเน้นสำคัญเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างดี

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการนิเทศบูรณาการเพื่อส่งเสริมกำกับติดตามการบริหารงานตามนโยบายสู่การพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานนิเทศการศึกษาเพื่อตอบสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการตลอดจนส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพยิ่งขึ้นต่อไป

การนิเทศบูรณาการ

การนิเทศบูรณาการการนิเทศการศึกษาว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหาร สถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาเป็นการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ชี้แนะ เพื่อแก้ไขปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ได้มาซึ่งคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของการศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามนโยบายและจุดเน้นสำคัญเพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคุณภาพการสอนโดยเน้นความร่วมมือกันพัฒนาในวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยสู่มาตรฐานสากล โดยมุ่งเน้นให้การศึกษาที่มีความหลากหลาย สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน และสามารถพัฒนาทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 (ลัดดาพร ศรีทองสุข 2565, น. 52; หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2562, น. 6; หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2568, น. 8)

องค์ประกอบของการนิเทศบูรณาการ โดยจำแนกออกเป็น 6 องค์ประกอบ (จักรพงษ์ แกลงกัณท์, 2565, น. 24; จำลอง ไชยยา, 2564, น. 69-70; ดวงดาว อัครบดี, 2566, น. 216-239; นันทวัน พนมเขต, 2566, น. 221-240; นุชนาถ สุทธการ, 2565, น. 131-133; ประเมศวร์ โพธิ์คล้าย, 2566, น. 237-282; วาสนา บุญมาก, 2562, น. 137-138; วาสนา ศรีมาศ, 2566, น. 246-254; อารี ภูมิพันธุ์, 2565, น. 36) ดังนี้

1. หลักการนิเทศบูรณาการ หมายถึง การกำหนดความเชื่อพื้นฐานในการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน ชี้แนะ เพื่อเป็นตัวกำหนดวัตถุประสงค์ กิจกรรม ขั้นตอน และการวัดประเมินผล เป้าหมายในการพัฒนา โดยจำแนกออกเป็น 7 หลักการ (กรรณิการ์ นารี, 2562, น. 39; กรองทอง จิรเดชากุล, 2559, น. 5; จิตติมา วรรณศรี, 2557, น. 108; ประเมศวร์ โพธิ์คล้าย, 2566, น. 273-274; เยาวภา เดชะคุปต์, 2558, น. 134; วชิรา เครือคำอ้าย, 2558, น. 32; วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 2556, น. 28; วาสนา บุญมาก, 2562, น. 137; สุวดี อุปินใจ, 2566, น. 17-18; อัญชลี ธรรมะวิสิฏ์กุล, 2552, น. 7) ดังนี้

1.1 หลักความถูกต้องตามหลักวิชาและปรัชญาการศึกษา โดยการนำความจริงและกฎเกณฑ์ที่แน่นอนมาจัดกระทำเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องไม่คลาดเคลื่อนผ่านกระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม กำหนดวิสัยทัศน์ นโยบายและมีกลยุทธ์ที่ดีในการดำเนินการแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และนโยบายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 หลักความเป็นวิทยาศาสตร์ โดยการรวบรวมข้อมูลมาดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการนิเทศอย่างต่อเนื่อง มีการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้น นำมาตั้งสมมติฐาน ค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม กำหนดการดำเนินงานอย่างเป็นระบบระเบียบ ปรับปรุง ประเมินผล และสรุปผลอย่างถูกต้องเชื่อถือได้

1.3 หลักความเป็นประชาธิปไตย โดยการเคารพและยอมรับในความแตกต่างของบุคคล ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานตามเป้าหมายที่ต้องการ ร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงาน ทุกคนจะรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน สามารถแสดงความคิดเห็น เคารพสิทธิคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก

1.4 หลักความคิดสร้างสรรค์และสร้างมนุษยสัมพันธ์ โดยการแสวงหาและพัฒนาศักยภาพเฉพาะบุคคลเพื่อขับเคลื่อนประสิทธิภาพองค์กร โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรได้แสดงออกและพัฒนาความสามารถอย่างเต็มกำลัง บนพื้นฐานของการเคารพในความแตกต่างทางความคิดและความเชื่อ ภายใต้กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการสื่อสารอย่างเสรีผ่านการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

1.5 หลักการมีส่วนร่วม โดยการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยผู้บริหารการศึกษา หรือผู้แทนเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในการให้ความช่วยเหลือ พบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนสอดคล้องกับความต้องการและจำเป็น ให้ความสำคัญ แก่วิธีการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ส่งเสริมบรรยากาศแห่งความร่วมมือเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ที่ดีต่อกัน สนับสนุน ยอมรับและยกย่องผลของความร่วมมือในการจัดองค์กรเพื่อให้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

1.6 หลักความยืดหยุ่น โดยการเตรียมความพร้อมอยู่เสมอที่จะตอบสนอง ความต้องการสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ ปรับตัวจัดการปัญหาและความเครียด ที่เกิดขึ้น ปฏิบัติงานให้เกิดความราบรื่นอันจะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่าง มีความสุข

1.7 หลักการวางแผน โดยการกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการล่วงหน้าเพื่อเลือกและ ปฏิบัติให้เหมาะสมตามสภาพปัญหาความเป็นจริงและกฎเกณฑ์ที่แน่นอนเพื่อนำไปกำหนดแผน หรือแนวทางในการแก้ปัญหาตามกระบวนการ

2. จุดมุ่งหมายการนิเทศบูรณาการ เป็นการกำหนดเป้าหมายหรือสิ่งที่ต้องการให้บรรลุ ความตั้งใจที่จะทำให้สำเร็จ (กรรทอง จิรเดชากุล, 2559, น. 4; จุไรรัตน์ สุดรุ่ง, 2559, อ้างถึง ใน ปกรณ์พงศ์ อินทองแก้ว, 2563, น. 12; รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2557, น. 107-108; วิชิรดา วรธาดาสวัสดิ์, 2566, น. 23; สุวดี อุปปินใจ, 2566, น. 14; หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564, น. 11) จำแนกได้ดังนี้

2.1 ปรับปรุง ส่งเสริมและพัฒนาให้มีมาตรฐานและเป็นไปตามเป้าหมาย โดยการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดความเจริญงอกงาม ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้มี มาตรฐานสนองนโยบายสู่การปฏิบัติการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเป้าหมาย

2.2 เสริมสร้างให้มีการนิเทศทั้งภายในและภายนอกอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยการจัดให้มีการนิเทศทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน เพื่อให้ความช่วยเหลือ แนะนำ เป็นการสร้าง (Establishing) การเสริม (Strengthening) การเติม (Increasing) และการต่อ (Continuing) ส่งผลให้บรรยากาศการนิเทศอย่างเป็นกันเองและมีความต่อเนื่อง สม่ำเสมอ

2.3 ประสานให้ความช่วยเหลือทั้งงานการสอนและงานสนับสนุนอื่น ๆ โดย การขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาผ่านกระบวนการนิเทศ มุ่งเน้นการบูรณาการแนวปฏิบัติ

เพื่อพัฒนาทั้งงานจัดการเรียนการสอนและงานสนับสนุน โดยอาศัยการสร้างปฏิสัมพันธ์เชิงบวก และความใกล้ชิดกับบุคลากรในลักษณะกัลยาณมิตร เพื่อให้การให้คำปรึกษา การประสานงาน และการอำนวยความสะดวกเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ กระบวนการดำเนินงานต้องมีการวางแผน การติดตาม และการประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ตลอดจนให้ความสำคัญกับการสร้างขวัญกำลังใจและเสริมพลังการปฏิบัติงาน เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายของการจัดการศึกษาอย่างเท่าเทียมและมีประสิทธิภาพ

2.4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยการสร้างเอกภาพทางความคิด เพื่อนำไปสู่ความร่วมมือร่วมใจและเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน ถือเป็นรากฐานสำคัญ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยอาศัยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งในระดับสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อเสริมสร้างทักษะและสมรรถนะของบุคลากร ให้มีความเชี่ยวชาญอย่างมืออาชีพ อันจะส่งผลให้สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการ ที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนยกระดับคุณภาพของบุคลากรและผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐาน การศึกษาอย่างยั่งยืน

3. วัตถุประสงค์การนิเทศบูรณาการ เป็นการกำหนดทิศทางการหรือสิ่งที่ต้องการให้บรรลุ ตามประเด็นการพัฒนาที่ตั้งไว้ สามารถแบ่งวัตถุประสงค์ออกเป็น 2 ข้อ (คณัญญา ชมประเสริฐ, 2567, น. 25; ดวงดาว อัครบดี, 2566, น. 243; วาสนา บุญมาก, 2562, น. 20; Burton, 1965) ดังนี้

3.1 เพื่อให้เกิดการตระหนักรู้ถึงปัญหานำไปสู่การคิดค้นวิธีการปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน มุ่งส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ที่กำหนดไว้ร่วมกัน

3.2 เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจปรัชญา ความต้องการทางการศึกษาเกี่ยวกับ การนิเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของครูผู้นิเทศและผู้บริหาร สร้างความมั่นคงและเชื่อมั่น ในความสามารถของตนเอง

4. กระบวนการนิเทศบูรณาการ เป็นขั้นตอนหรือลำดับของกระบวนการนิเทศ โดยนำแนวคิดการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมกำกับติดตามการบริหารงานตามนโยบาย สู่การพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดเชียงราย เพื่อให้การนิเทศบรรลุ ตามจุดมุ่งหมายประกอบด้วย 6 ขั้นตอน (จักรพงษ์ แกลงกัณท์, 2565, น. 27; จำลอง ไชยยา, 2564, น. 69-70; ดวงดาว อัครบดี, 2566, น. 230-236; ทิพวรรณ ถาวรโชติ, 2564, น. 46;

นันทวัน พนมเขต, 2566, น. 221-223; นุชนาถ สุทธการ, 2565, น. 132-133; ประเมศวร์ โพธิ์คล้าย, 2566, น. 244-246; วาสนา บุญมาก, 2562, น. 137-138; วาสนา ศรีมาศ, 2566, น. 53-54; วิจิตรา วรธาดาสวัสดิ์, 2566, น. 147-151; สุวดี อุปินใจ, 2566, น. 117-121; หน่วยงานนิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562, น. 9-10; อารี ภูมิพันธุ์ 2565, น. 36) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analyzing) โดยการจัดทำระบบสารสนเทศพื้นฐานเพื่อศึกษาสภาพบริบทของสถานศึกษา เริ่มต้นจากการวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (SWOT Analysis) เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการศึกษา จากนั้นจึงนำข้อมูลมาสู่กระบวนการวางแผนพัฒนาแบบมีส่วนร่วม โดยมุ่งเน้นการสร้าง ความตระหนักและระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจน นอกจากนี้ ยังรวมถึงการพัฒนาทักษะการนิเทศผ่านการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความเข้าใจ ที่ตรงกัน (Clarifying) การแบ่งปันองค์ความรู้ (Sharing Knowledge) และการมุ่งเน้น การแก้ปัญหา (Problem Solving) โดยใช้ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) ในการพิจารณาคัดเลือกประเด็นสำคัญเพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพองค์กรอย่างเป็นระบบ

ขั้นตอนที่ 2 สร้างความรู้และประสบการณ์ (Informing and Create Experience) โดยการสร้างการรับรู้อย่างเป็นระบบก่อนเริ่มดำเนินการนิเทศ เริ่มต้นจากการทบทวนความรู้ ความเข้าใจด้านนโยบายในทุกระดับ โดยมีผู้บริหารเป็นแกนนำในการขับเคลื่อนผ่านการประชุม ชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พร้อมทั้งประยุกต์ใช้กระบวนการชี้แนะ และการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching & Mentoring) เพื่อทบทวนกระบวนการนิเทศที่ถูกต้องและ สร้างทัศนคติเชิงบวกต่อการพัฒนา นอกจากนี้ ยังมีการประสานความร่วมมือกับผู้เชี่ยวชาญ หรือศึกษานิเทศก์ภายนอกเพื่อร่วมถ่ายทอดองค์ความรู้ โดยผู้บริหารและคณะครูร่วมกัน วางรูปแบบการนิเทศที่ยืดหยุ่น ทั้งในรูปแบบปกติและรูปแบบออนไลน์ตามบริบทวิถีใหม่ (New Normal) เพื่อให้คำปรึกษาและวางรากฐานการนิเทศให้มีความเข้มแข็งและเป็นระบบก่อน การลงมือปฏิบัติจริง

ขั้นตอนที่ 3 วางแผนการนิเทศ (Planning) โดยการประชุมภาคีทุกฝ่ายเพื่อทบทวน นโยบายของ สพฐ. และเขตพื้นที่การศึกษา ควบคู่กับการวิเคราะห์บริบทและผลการดำเนินงาน เพื่อสร้างความตระหนักในการขับเคลื่อนองค์กร โดยร่วมกันกำหนดเป้าหมาย กรอบการดำเนินงาน และเกณฑ์มาตรฐาน พร้อมทั้งบริหารจัดการทรัพยากร มอบหมายงาน และกระจายอำนาจ หน้าที่ตามโครงสร้างของหน่วยงาน เน้นการระดมสมองเพื่อประเมินความต้องการจำเป็น

(Needs Assessment) สำหรับออกแบบเครื่องมือและรูปแบบการนิเทศที่ยืดหยุ่นรองรับวิถีใหม่ (New Normal) นำไปสู่การจัดทำแผนการนิเทศและกิจกรรมที่ตอบสนองต่อสภาพปัญหาจริง

ขั้นตอนที่ 4 ปฏิบัติการนิเทศ (Operating) โดยปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ในแต่ละขั้นตอนอย่างมีระบบ โดยมีการกำหนดแนวทางและกฎเกณฑ์ในการทำงานที่ชัดเจน พร้อมทั้งชี้แนะกระบวนการและทางเลือกในการตัดสินใจแก่ผู้เกี่ยวข้อง ในขั้นตอนนี้ผู้นำจะมีบทบาทสำคัญในการวินิจฉัยสั่งการ การคัดเลือกบุคลากรที่เหมาะสม ตลอดจนการให้คำปรึกษา แนะนำ และกระตุ้นให้เกิดการลงมือปฏิบัติผ่านการสาธิตและการติดต่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม การนิเทศจะดำเนินการตามปฏิทินปฏิบัติงานที่ระบุวันเวลาไว้อย่างชัดเจน ควบคู่ไปกับการบันทึกผลการนิเทศให้ครอบคลุมทั้งในส่วนของผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ และผู้สนับสนุนการนิเทศ

ขั้นตอนที่ 5 การกำกับติดตาม (Monitoring) โดยคณะกรรมการนิเทศและภาคีผู้เกี่ยวข้องดำเนินการสะท้อนผลการปฏิบัติงานตามขอบข่ายที่กำหนดในแผนการนิเทศ โดยใช้กระบวนการสนทนา ชักถาม และตรวจสอบผลงานเชิงประจักษ์เพื่อวิเคราะห์สภาพความสำเร็จ รวมถึงปัญหาอุปสรรค นำไปสู่การหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน บูรณาการเครื่องมือติดตามผลที่หลากหลาย ทั้งการใช้แบบสอบถาม การตรวจเอกสาร และการติดตามผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Online) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้าน

ขั้นตอนที่ 6 ประเมินผลการนิเทศ (Evaluation) โดยการประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงานเมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติการนิเทศตามระยะเวลาเพื่อตัดสินการปฏิบัติงานและการวัดผลการปฏิบัติงาน นำผลการนิเทศที่เป็นปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พุดคุย ชี้แนะ ให้คำปรึกษา ขอคำแนะนำและความช่วยเหลือจากผู้รับการนิเทศและผู้นิเทศ รายงานผลการนิเทศต่อผู้เกี่ยวข้อง ใช้กระบวนการวิจัยเพื่อการแก้ปัญหาและการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพ ประชุมเพื่อวางแผนเตรียมความพร้อมในการนิเทศรอบต่อไป

5. การประเมินผลการนิเทศบูรณาการ เป็นแนวทางในการวัดและประเมินผลการนิเทศที่จัดขึ้นตามรูปแบบที่ชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของรูปแบบ และการบรรลุตามเป้าประสงค์ที่กำหนด (จำลอง ไชยยา, 2564, น. 70; นุชนาถ สุทธการ, 2565, น. 132-133; ปรมะศวร์ โพรธิ์คล้าย, 2566, น. 275; วาสนา บุญมาก, 2562, น. 138) โดยจำแนกออกได้ดังนี้

5.1 ด้านการกำกับ ติดตามการนิเทศ มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินการนิเทศตามความเหมาะสมบริบทสถานศึกษา การทบทวนประเด็นการนิเทศและเครื่องมือการนิเทศให้สอดคล้องกับเป้าหมาย รวมทั้งการติดตามผลการนิเทศจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เป็นรายครั้ง

เพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ของ ผู้บริหารตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวกับการดำเนินการตามรูปแบบการนิเทศ

5.2 ด้านการวัดผลและสรุปผลการนิเทศ มีการวัดผลและสรุปผลการนิเทศตาม แผนการนิเทศ ตามสภาพจริงและต้องสอดคล้องกับบริบทสถานศึกษา รวมทั้งการวัดผลและ สรุปผลการนิเทศ จัดทำรายงานผลการนิเทศ การสังเคราะห์แนวปฏิบัติที่ดีในการดำเนินการนิเทศ และการจัดทำแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา

6. ปัจจัยความสำเร็จในการนิเทศแบบบูรณาการ เป็นปัจจัยองค์ประกอบหรือภาพ ที่เกิดขึ้นที่ส่งผลให้บรรลุเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ได้สำเร็จ (ดวงดาว อัครบดี, 2566, น. 239; นันทวัน พนมเขต, 2566, น. 240; นุชนาถ สุทธการ, 2565, น. 133; ปรมะศวร์ โพธิ์คล้าย, 2566, น. 282; วาสนา ศรีมาศ, 2566, น. 254; หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567, น. 9) โดยจำแนกออกได้ดังนี้

6.1 ด้านสถานศึกษา โดยได้จัดการนิเทศสถานศึกษา ตามเกณฑ์มาตรฐานนิเทศ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพตามความต้องการ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ความสามัคคี หรือความเป็นเอกภาพของบุคลากร สร้างเครือข่ายทางการศึกษาเพื่อประเมิน สภาพความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการจัดการนิเทศ เสริมสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงาน ให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายปลายทางอย่างแท้ให้ผู้นิเทศมีความมั่นใจในการนิเทศ ติดตามและ ประเมินผล

6.2 ด้านผู้บริหาร ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ จำแนกออกเป็นดังนี้

6.2.1 ผู้บริหารเป็นผู้นำทางวิชาการ มีการกำหนดนโยบายลงสู่การปฏิบัติ โดยความร่วมมือกันอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง บุคลากรมีความพึงพอใจและได้พัฒนาความรู้ ความคิด ความสามารถในการปรับปรุง พฤติกรรมการสอน และพัฒนานวัตกรรมของตน จัดสร รงบประมาณสนับสนุนงบประมาณสื่อ อุปกรณ์การปฏิบัติงานที่เพียงพอ การจัดการประชุม เชิงปฏิบัติการในรูปแบบที่เหมาะสม (On Line/On Site) อย่างต่อเนื่อง และมีความพร้อมหรือ มีความมั่นใจในการดำเนินการนิเทศ

6.2.2 ด้านผู้นิเทศมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศ มีทักษะการนิเทศ สามารถนำใช้ประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีทักษะการสื่อสารที่ดีและเป็นผู้มีกัลยาณมิตรที่ดีและมีประสบการณ์เป็นระยะเวลานาน มีความพร้อมหรือมีความมั่นใจในการดำเนินการนิเทศ

6.2.3 ด้านผู้รับการนิเทศโดยได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาความรู้ และทักษะ ได้รับการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

6.3 ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยผู้เรียนมีการพัฒนาตามคุณภาพตามสภาพปัญหาและความต้องการ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพได้ระดับตามเกณฑ์มาตรฐาน

สรุปได้ว่า การนิเทศบูรณาการ เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรในสถานศึกษาเป็นการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ชี้แนะ เพื่อแก้ไขปรับปรุงพัฒนา สถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ได้มาซึ่งคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย ของการศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย องค์ประกอบของการนิเทศบูรณาการ จำแนกออกเป็น 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการนิเทศบูรณาการ 2) จุดมุ่งหมายการนิเทศบูรณาการ 3) วัตถุประสงค์การนิเทศบูรณาการ 4) กระบวนการนิเทศบูรณาการ 5) การประเมินผล การนิเทศบูรณาการ และ 6) ปัจจัยความสำเร็จในการนิเทศแบบบูรณาการ

การส่งเสริมกำกับติดตามการบริหารงานตามนโยบาย

การกำกับติดตามนโยบายเป็นกระบวนการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อตรวจสอบ ความก้าวหน้า และขับเคลื่อนการดำเนินโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามแผนที่กำหนด เป็นกลไกสำคัญในการนำเสนอสารสนเทศต่อผู้บริหารและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ใช้ประกอบการ พิจารณาปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน สนับสนุนการกระจายอำนาจ ลดการควบคุม บังคับบัญชาเพื่อให้หน่วยงานปฏิบัติมีอิสระในการทำงาน ตรวจสอบการดำเนินงานเป็นไปตาม แผนงานและนโยบายการศึกษาทั้งในมิติของผู้รับประโยชน์ คุณภาพของผลผลิตและผลลัพธ์ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของโครงการอย่าง มีนัยสำคัญ (วิทยา เกริกสุกพลนิษฐ์, 2557, น. 93; Asia-Pacific Program of Education for All, 1999) ระบบการกำกับติดตามที่ดี (A Good Monitoring System) มีลักษณะ ได้แก่ 1) ควรมีการเตรียมการเป็นระยะ ๆ และสามารถย้อนกลับได้ทันสถานการณ์ 2) ควรบ่งชี้ ปัญหาที่กำหนดวิธีการแก้ไข และการปฏิบัติ ปัญหาอาจจะเป็นลักษณะเฉพาะของโครงการหรือ ธรรมเนียมปฏิบัติ 3) ควรเป็นลักษณะค่อนข้างจะธรรมดาและไม่เป็นภาระกับผู้รับผิดชอบ โครงการแต่ครอบคลุมเนื้อหาเพียงพอในการเก็บข้อมูลพื้นฐานของโครงการ การใช้ประโยชน์ จากข้อมูลปริมาณมากที่สับสน ไม่เพียงแต่เพิ่มความยุ่ง แต่จะลดความกระตือรือร้นสำหรับ ผู้รับผิดชอบโดยตรงในการเก็บข้อมูลและการกำกับติดตาม และ 4) ควรเป็นการปฏิบัติอย่าง

ต่อเนื่องจากระยะเริ่มต้นถึงระยะสิ้นสุดของโครงการ การกำกับติดตามค้นหาโครงสร้างสถานการณ์จริงของโลก เทียบได้กับสิ่งเกิดขึ้นจริงกับแผนหรือความคาดหวังการแก้ไขปัญหาที่มีประสิทธิผล การกำกับติดตามควรให้ข้อมูลย้อนกลับที่แน่นอนและเหมาะสมกับสถานการณ์ (Asia-Pacific Program of Education for All, 1999)

สรุปได้ว่า การส่งเสริมกำกับติดตามการบริหารงานตามนโยบาย เป็นกระบวนการที่มีระบบในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของกระบวนการนำนโยบายหรือโครงการไปดำเนินการและช่วยให้การดำเนินการบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตามแผน และเป็นกลไกโดยตรวจสอบความก้าวหน้าของการนำนโยบายหรือโครงการไปสู่การปฏิบัติ การติดตามที่ดีต้องมีลักษณะสำคัญประกอบไปด้วย มีการตรวจสอบอย่างเป็นระยะ และสามารถย้อนกลับข้อมูลได้ทันสถานการณ์ มีการบ่งชี้ปัญหาตลอดจนกำหนดวิธีการแก้ไขไปสู่แนวปฏิบัติ ไม่เป็นภาระของผู้รับผิดชอบและมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ให้ข้อมูลย้อนกลับที่แน่นอนเพื่อแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืน

การพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืนหรือวิถีการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนหรือการพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืน เป็นการเสริมพลังให้สามารถตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีกลวิธีในการจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น เคารพความหลากหลายทางวัฒนธรรม ก่อให้เกิดพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีและเป็นเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต (Lifelong Learning) (กาญจนา เจริญสี, 2559, น. 15-16; อธิศักดิ์ อุปมัย อุปไมยอริชัย, 2568, น. 7)

การบริหารจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เนื่องจากการพัฒนาที่ยั่งยืนมีความเชื่อมโยงและเกี่ยวข้องกับองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม การบริหารจัดการการศึกษาเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน จึงมีความจำเป็นในการที่จะต้องสร้างเครือข่ายและทำงานร่วมกับผู้อื่นจากหน่วยงานต่าง ๆ ให้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง องค์ความรู้ที่จะนำมาจัดการเป็นเนื้อหาในการให้การศึกษา จากผลงานวิจัยทางด้านการศึกษาที่ผ่านมา ทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติได้เห็นพ้องต้องกันว่า การศึกษาพื้นฐาน (Basic Education) เป็นกุญแจสำคัญของความสามารถของประเทศในการที่จะพัฒนาตนเองให้บรรลุเป้าหมายของความยั่งยืน และการที่จะพัฒนาแต่เพียงให้คนมีการศึกษาในระดับสูงขึ้น เช่น ระดับปริญญาต่าง ๆ ไม่ใช่ประสิทธิผลของการสร้างสังคมที่ยั่งยืน ดังนั้น ความท้าทายในการบริหาร การจัดการศึกษา จึงอยู่ที่การยกระดับของการศึกษาที่เป็น

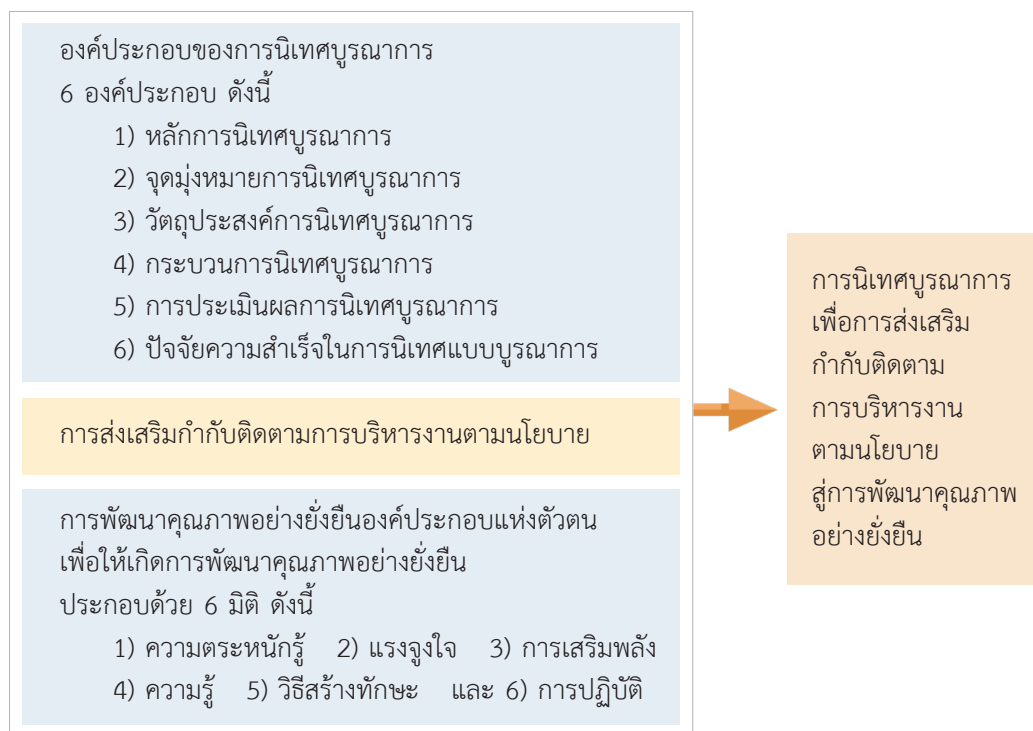
การสร้างสรรค์การตอบสนองความต้องการที่ไม่ใช่เป็นการทำลายทรัพยากรหรือก่อให้เกิดมลภาวะเพิ่มมากขึ้น แต่จะต้องบริหารจัดการการศึกษา ให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่า และสร้างสรรค์อนาคตที่ดีให้กับการดำเนินชีวิตของคนรุ่นอนาคต ซึ่งจะต้องจัดการให้มีการปฏิรูปหลักสูตรของการศึกษาทุกระดับในการช่วยให้เกิดการสร้างผลผลิตและรูปแบบการบริโภคอย่างยั่งยืนในที่นี้หนทางที่เป็นข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการ (กาญจนา เจริญสี, 2559, น. 16-17)

องค์ประกอบแห่งตัวตนเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืน เป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาเพื่อความยั่งยืนคือ “ตนเอง” รูปแบบการเปลี่ยนแปลงความคิดที่เรียกว่า “ตัวตนที่ยั่งยืน” ประกอบด้วย 6 มิติ ได้แก่ 1) ความตระหนักรู้ (Awareness) ประกอบด้วย ความตระหนักรู้ใน 3 ระดับ การตระหนักรู้ถึงความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลง ความเข้าใจว่า ปัญหาความยั่งยืนมีความซับซ้อนและเกี่ยวข้องกัน และการยอมรับว่าเราในฐานะปัจเจกบุคคลนั้นมีความสำคัญ 2) แรงจูงใจ (Motivation) แรงจูงใจในบริบทของความยั่งยืน ซึ่งจะบรรลุได้หากเข้าใจอย่างมุ่งมั่นที่จะลงมือปฏิบัติบนพื้นฐานของความยั่งยืน ซึ่งจะบรรลุได้หากเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมกับพฤติกรรมที่แสดงถึงความยั่งยืนในตัวเรา บทบาทของค่านิยมในพฤติกรรมมนุษย์ ทศนคติของเรามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเรา เป็นการท้าทายปฏิกิริยาตอบสนองอัตโนมัติของคนที่มักขัดแย้งกับค่านิยมหลักของตนเอง 3) การเสริมพลัง (Empowerment) เป็นการเสริมพลังในตนเอง จะเกิดขึ้นได้เมื่อเราสามารถเอาชนะอุปสรรคในใจของเราที่จะยอมรับการเปลี่ยนแปลง อุปสรรคซึ่งมาในรูปแบบของความเชื่อในข้อจำกัดของตนเอง 4) ความรู้ (Knowledge) เป็นข้อมูลที่เราต้องการเพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ เราต้องการความรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสม ในบริบทของความยั่งยืนนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจพื้นฐานของหลักการและเนื้อหาหลักที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืน 5) วิธีสร้างทักษะ (Skillful Means) เป็นการสร้างผลลัพธ์เชิงบวกผ่านการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะอย่างชาญฉลาด กล่าวคือเราจะมีวิธีปฏิบัติอย่างไรกับสิ่งที่เราต้องทำ และ 6) การปฏิบัติ (Practice) เป็นการรวมเอาค่านิยม ทศนคติ ความเชื่อ ความรู้และทักษะเข้าด้วยกันเพื่อแสวงหาผลลัพธ์ที่ดี แนวทางของการปฏิบัตินี้ควรเข้าใจด้วยว่าไม่มีใครที่วันนี้ปฏิบัติแบบไม่ยั่งยืนแล้วสามารถมาปฏิบัติแบบยั่งยืนได้อีกวันถัดไป การเปลี่ยนแปลงล้วนต้องใช้เวลาและการฝึกฝน รวมถึงการลองผิดลองถูก (Murray, 2011, อ้างถึงใน เฟื่องอรุณ ปรีดีติลล, 2566, น. 141-142)

สรุปได้ว่า การพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืน เป็นการเสริมพลังให้สามารถตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีกลวิธีในการจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น เคารพความหลากหลายทางวัฒนธรรม ก่อให้เกิดพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีและเป็นเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต ความท้าทายในการบริหารการจัดการศึกษา ต้องให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่า และสร้างสรรค์อนาคตที่ดีให้กับการดำเนินชีวิตของคนรุ่นอนาคต องค์กรประกอบแห่งตัวตนเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืน เป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาเพื่อความยั่งยืน จำแนกออกเป็น 6 มิติ ได้แก่ 1) ความตระหนักรู้ 2) แรงจูงใจ 3) การเสริมพลัง 4) ความรู้ 5) วิธีสร้างทักษะ และ 6) การปฏิบัติ

องค์ความรู้ใหม่

การนิเทศบูรณาการเพื่อส่งเสริมกำกับติดตามการบริหารงานตามนโยบายสู่การพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืนสามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 การนิเทศบูรณาการเพื่อส่งเสริมกำกับติดตามการบริหารงานตามนโยบาย
สู่การพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืน

การนิเทศบูรณาการ เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาเป็นการให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ชี้แนะ เพื่อแก้ไขปรับปรุงพัฒนาสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้ได้มาซึ่งคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของการศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย องค์ประกอบของการนิเทศบูรณาการ จำแนกออกเป็น 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการนิเทศบูรณาการ 2) จุดมุ่งหมายการนิเทศบูรณาการ 3) วัตถุประสงค์การนิเทศบูรณาการ 4) กระบวนการนิเทศบูรณาการ 5) การประเมินผล การนิเทศบูรณาการ 6) ปัจจัยความสำเร็จในการนิเทศแบบบูรณาการ

การส่งเสริมกำกับติดตามการบริหารงานตามนโยบาย เป็นกระบวนการที่มีระบบในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของกระบวนการนำนโยบายหรือโครงการไปดำเนินการและช่วยให้การดำเนินการบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ตามแผน และเป็นกลไกโดยตรวจสอบความก้าวหน้าของการนำนโยบายหรือโครงการไปสู่การปฏิบัติ การติดตามที่ดีต้องมีลักษณะสำคัญประกอบไปด้วย มีการตรวจสอบอย่างเป็นระยะและสามารถย้อนกลับข้อมูลได้ทันสถานการณ์ มีการบ่งชี้ปัญหาตลอดจนกำหนดวิธีการแก้ไขไปสู่แนวปฏิบัติ ไม่เป็นภาระของผู้รับผิดชอบและมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ให้ข้อมูลย้อนกลับที่แน่นอน เพื่อแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพ

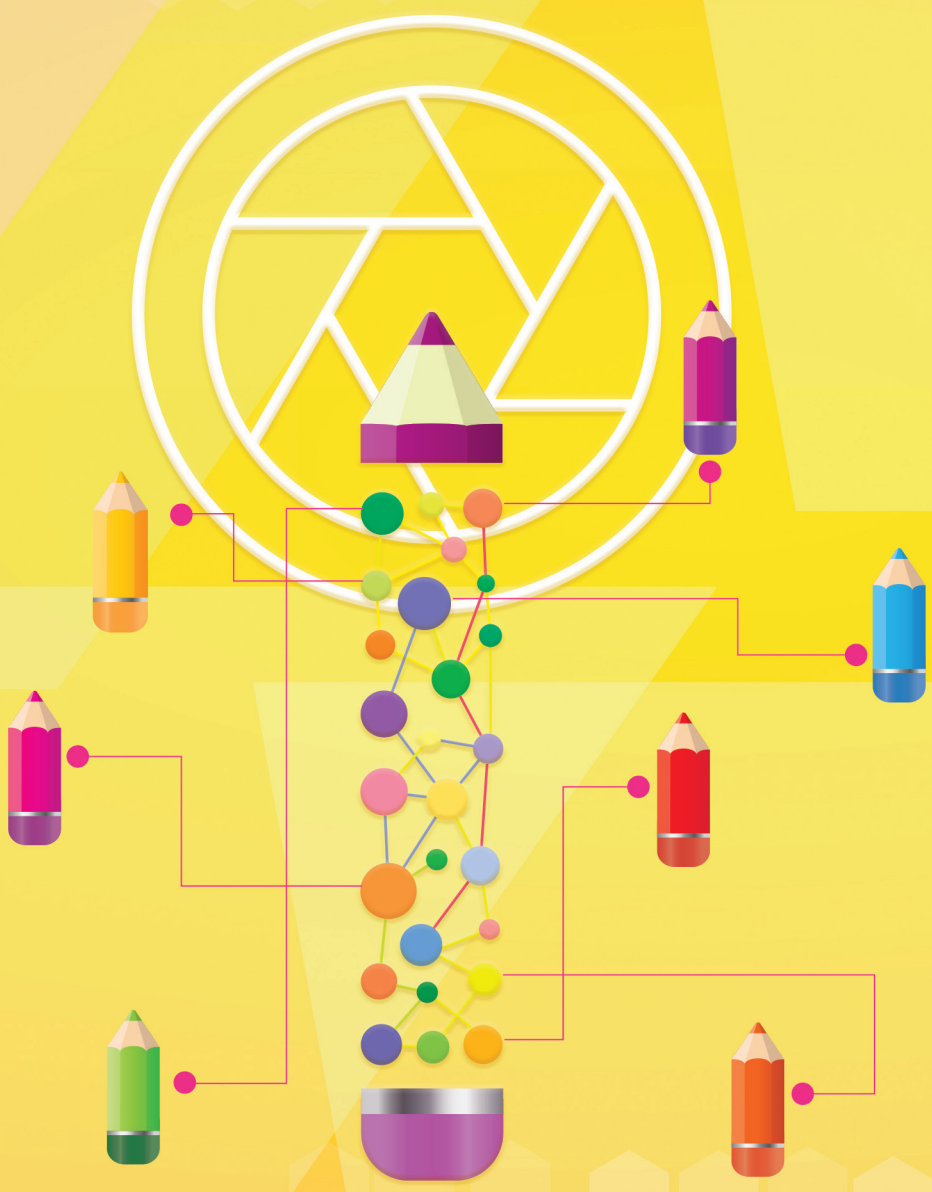
การพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืน เป็นการเสริมพลังให้สามารถตัดสินใจอย่างมีเหตุผล มีกลวิธีในการจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่น เคารพความหลากหลายทางวัฒนธรรม ก่อให้เกิดพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีและเป็นการเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดช่วงชีวิต ความท้าทายในการบริหารการจัดการศึกษา ต้องให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีคุณค่า และสร้างสรรค์อนาคตที่ดีให้กับการดำเนินชีวิตของคนรุ่นอนาคต องค์ประกอบแห่งตัวตนเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืน เป็นหัวใจสำคัญของการศึกษาเพื่อความยั่งยืน จำแนกออกเป็น 6 มิติ ได้แก่ 1) ความตระหนักรู้ 2) แรงจูงใจ 3) การเสริมพลัง 4) ความรู้ 5) วิธีสร้างทักษะ และ 6) การปฏิบัติ

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ นารี. (2562). **รูปแบบการนิเทศการศึกษาที่พึงประสงค์ในการเสริมสร้างประเทศไทย 4.0 ของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.**
- กรองทอง จิระเดชากุล. (2559). **คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธารอักษร จำกัด.**
- กาญจนา เกรียงชี. (2559). การศึกษากับการพัฒนาที่ยั่งยืน. **สมาคมนักวิจัย. 21(2), น. 13-18.**
- คณัญญา ชมประเสริฐ. (2567). **แนวทางการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนศรีเนห์รู จังหวัดเชียงใหม่. รายงานการค้นคว้าอิสระ ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- จักรพงษ์ แกล่งกันท์. (2565). การวิจัยและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบบูรณาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนสันติวิทยาสรรพ์. **วารสารครุศาสตร์ปัญญา. 1(4), น. 24-34.**
- จำลอง ไชยยา. (2564). **การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบพัฒนาการร่วมกับการชี้แนะทางปัญญา เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการจัดประสบการณ์แบบสมดุลภาษาสำหรับครูผู้สอน เด็กปฐมวัยกลุ่มชาติพันธุ์ลัวะ. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร และการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.**
- จิตติมา วรรณศรี. (2557). **การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณ.**
- ดวงดาว อัครบดี. (2566). **การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ของนักเรียน ระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- ทิพวรรณ ถาวรโชติ. (2564). **รูปแบบการนิเทศด้วยเครือข่ายความร่วมมือเพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพ ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญา ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.**
- ธีรศักดิ์ อุปรมัย อุปไมยอิชัย. (2568). **การบริหารและการจัดการศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.**
- ธีระ รุญเจริญ. (2545). **สภาพการปัญหาบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในประเทศไทย โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: วี.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.**
- นันทรัตน์ เจริญกุล. (2568). **การบริหารนโยบายและกลยุทธ์การศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.**

- นันทวัน พนมเขต. (2566). การพัฒนารูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครู
ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ สังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นุชนาถ สุทธการ. (2565). รูปแบบการนิเทศโรงเรียนบนพื้นที่สูงในถิ่นทุรกันดาร เพื่อส่งเสริม
ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปกรณพงศ์ อินทองแก้ว. (2563). ปัจจัยและแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานนิเทศ
ภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรเมศวร์ โพธิ์คล้าย. (2566). การพัฒนารูปแบบการนิเทศการเรียนการสอนหลักสูตรศึกษาศาสตร
บัณฑิต สาขานาฏศิลป์ศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เฟื่องอรุณ ปรีดีดิลก. (2566). กระบวนทัศน์การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เยาวภา เดชขุปต์. (2558). การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร:
เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2557). การนิเทศการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). สงขลา: นำศิลป์โฆษณา.
- ลัดดาพร ศรีทองสุข. (2565). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ
การวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนสระพังวิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ.
วารสารครุศาสตร์ปัญญา, 1(2), 47-60.
- วชิรา เครือคำอ้าย. (2558). การนิเทศการศึกษา. เชียงใหม่: ส.การพิมพ์.
- วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์. (2556). หลักการนิเทศการสอน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- วาสนา บุญมาก. (2562). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ
การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยนเรศวร. 23(2), น. 269-280.
- วาสนา ศรีมาศ. (2566). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดการ
เรียนรู้คณิตศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาสำหรับโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนา.
วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิจิตรา วรธาดาสวัสดิ์. (2566). รูปแบบการนิเทศการศึกษาแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริม
การจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- วิทยา เกริกศุกลวนิชย์. (2557). **กระบวนการเชิงระบบในการกำกับติดตามการดำเนินงานตามนโยบายของโรงเรียนมัธยมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (ม.ป.ป.). (ร่าง) **กรอบการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา**. ค้นเมื่อ 19 กันยายน 2568, จาก <https://shorturl.asia/f5HJx>.
- สุวดี อุปปินใจ. (2566). **การนิเทศและการพัฒนานวัตกรรมการนิเทศการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). เชียงราย: ป๊อแต่น้อง.
- หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). **แนวทางการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน**. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- _____. (2564). **แนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุก**. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- _____. (2567). **แนวทางการสร้างความเข้มแข็งการนิเทศภายในสถานศึกษา**. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- _____. (2568). **แนวทางการนิเทศบูรณาการตามนโยบาย “เรียนดี มีความสุข” เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้ฉลาดรู้ ฉลาดคิด ฉลาดทำ สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ปีงบประมาณ พ.ศ.2568**. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- อัญชลี ธรรมะวิสิฏกุล. (2552). **การนิเทศการศึกษา**. ค้นเมื่อ 19 กันยายน 2568, จาก <https://panchalee.wordpress.com/2009/03/30/supervision>.
- อารี ภูมิพันธุ์. (2565). **การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. 2(2), น. 29-44.
- Asia-Pacific Program of Education for All. (1999). **Monitoring and evaluation of literacy and continuing education program me: Practitioners’ manual**. Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED438428.pdf>.
- Burton. (1965). **Supervision: A social process** . New York: Appleton Century Co.

การบริหารงานด้านการวัดความรู้และความสามารถ ด้านภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษา เทียบเคียงผลกับ CEFR

กมลนิการ์ ทาคำมา¹

สุดดี อุปปีนใจ¹

พูนชัย ยาวิราช¹

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

*อีเมล: 678914014@crru.ac.th

วันที่รับบทความ: 3 พฤศจิกายน 2568 วันที่แก้ไขบทความ: 27 มกราคม 2569 วันที่ตอบรับบทความ: 21 พฤษภาคม 2569

บทคัดย่อ

การบริหารงานด้านการวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษา เทียบเคียงผลกับกรอบมาตรฐานสากล CEFR เป็นกลไกสำคัญที่สถาบันอุดมศึกษาใช้เพื่อประกันคุณภาพบัณฑิตและรับรองมาตรฐานขั้นต่ำด้านภาษาอังกฤษให้สามารถสื่อสารได้จริงทั้งในบริบทวิชาการและวิชาชีพ เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้และยกระดับสมรรถนะภาษาอังกฤษของผู้เรียน โดยกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำระดับ B1 ตามกรอบ CEFR และใช้แบบทดสอบ EN-PET เป็นเครื่องมือวัด หากไม่ผ่านเกณฑ์ นักศึกษาต้องเข้ารับการพัฒนาเพิ่มเติมหรือทดสอบซ้ำตามแผนของมหาวิทยาลัย และสามารถเทียบผลกับคะแนนสอบมาตรฐานภายนอกที่ได้รับการยอมรับได้ กระบวนการบริหารการวัดความรู้และความสามารถภาษาอังกฤษต้องอาศัยการบูรณาการงานด้านนโยบาย การวางแผน การจัดองค์การ การตัดสินใจ การควบคุม และการกำกับติดตามประเมินผล โดยมีองค์ประกอบการทำงานสำคัญ 8 ประการ ได้แก่ รูปแบบการประกันมาตรฐานขั้นต่ำและพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษา หน่วยจัดสอบ การยกเว้นการสอบ การทดสอบ การประเมินผล เกณฑ์การประกันมาตรฐานขั้นต่ำด้านภาษาอังกฤษสำหรับบัณฑิต การเทียบมาตรฐานขั้นต่ำด้านภาษาอังกฤษ และการบริหารค่าธรรมเนียมจัดสอบ จากการวิเคราะห์กรอบหน้าที่การบริหาร 5 ประการ ได้แก่ วางแผนจัดองค์การ นำ ควบคุม ติดตามประเมินผล และปัจจัยทางการบริหาร 5 ด้าน ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ การจัดการ การวัดผล และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อความสำเร็จของระบบการบริหารการวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษาโดยเทียบเคียง CEFR เป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงนโยบาย กระบวนการ และทรัพยากรเข้าด้วยกันอย่างเป็นเอกภาพ หากดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้การวัดผลเป็นเครื่องมือเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาศักยภาพบัณฑิตและยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

คำสำคัญ: การบริหารงาน การวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษา เทียบเคียงผลกับ CEFR

Administration of the Assessment of English Language Knowledge and Abilities before Graduation, Comparing the Results to the CEFR

Kannika Thakhamma^{1*}

Suwadee Ouppinjai¹

Phoonchai Yawirach¹

¹Educational Administration, Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

*E-mail: 678914014@crju.ac.th

Received: 3 November 2025 Revised: 27 January 2026 Accepted: 21 May 2026

Abstract

The administration of English language knowledge and proficiency assessment prior to graduation, benchmarked against the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR), serves as a crucial mechanism adopted by higher education institutions to assure graduate quality and to certify minimum English proficiency standards required for effective communication in both academic and professional contexts. This system is designed to assess learning achievement and enhance students' English language proficiency by establishing a minimum requirement at the B1 level of the CEFR and utilizing the English Proficiency Evaluation Test (EN-PET) as the assessment instrument. Students who fail to meet the prescribed standard are required to participate in supplementary language development programs or to undertake re-assessment in accordance with institutional regulations. Furthermore, assessment outcomes may be benchmarked against internationally recognized external standardized English proficiency tests. The administration of English language proficiency assessment requires systematic integration of educational policy, planning, organizational structure, managerial decision-making, quality control, and continuous monitoring and evaluation. The

operational framework consists of eight essential components: (1) mechanisms for assuring minimum English proficiency standards and supporting English language skill development, (2) examination administration units, (3) examination exemption criteria, (4) CEFR-aligned testing procedures, (5) assessment and evaluation processes, (6) criteria for assuring minimum English proficiency standards for graduates, (7) equivalency benchmarking with recognized English proficiency standards, and (8) examination fee management. An analysis based on the five core administrative functions: planning, organizing, leading, controlling, and monitoring and evaluation and five key administrative factors, namely personnel, budget, management systems, assessment and evaluation, and materials and equipment, indicates that the effective administration of English language knowledge and proficiency assessment prior to graduation, benchmarked against the CEFR, constitutes an integrated system that coherently links policy, processes, and resources. When implemented efficiently, this system positions language assessment as a strategic instrument for enhancing graduate competencies and improving educational quality in alignment with international standards.

Keywords: administration; English language knowledge and proficiency assessment prior to graduation; CEFR benchmarking

ปัจจุบันภาษาอังกฤษนับว่าเป็นภาษาสากลซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้มีความรู้ในสาขาต่าง ๆ เข้าถึงข้อมูลความรู้ ข่าวสารเศรษฐกิจ และเนื้อหาความบันเทิงที่เชื่อมต่อทั่วโลก เนื่องจากข้อมูลระดับสากลส่วนใหญ่ถูกเผยแพร่ด้วยภาษาอังกฤษ จึงทำให้บุคลากรที่มีทักษะทางภาษาอังกฤษเป็นที่ต้องการขององค์กรต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการพัฒนากการสื่อสารกับประชานิชาตด้วยเหตุนี้การยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษจึงมีความสำคัญต่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการในยุคดิจิทัล สำหรับสถาบันอุดมศึกษา การเสริมสร้างทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียนถือเป็นภารกิจหลักในการเตรียมความพร้อมให้สามารถแข่งขันในตลาดแรงงานระดับโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในสถาบันอุดมศึกษา การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนิสิตนักศึกษาจึงถือเป็นภารกิจสำคัญที่จะเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถแข่งขันในตลาดแรงงานโลกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามนโยบายของคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาให้นิสิต นักศึกษาทุกคนที่จะเข้าเรียน จำเป็นต้องทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษตามแบบทดสอบมาตรฐานระดับอุดมศึกษาที่สถาบันสร้างขึ้นจึงเห็นสมควรนำมาใช้วัดสมิทธิภาพทางภาษาอังกฤษของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา (English Proficiency) โดยผลการวัดสมิทธิภาพดังกล่าวสามารถนำมาเทียบเคียงผลกับ Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) หรือมาตรฐานอื่น ๆ เพื่อให้ทราบถึงระดับความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของแต่ละคนและสถาบันอุดมศึกษาอาจพิจารณานำผลการทดสอบความรู้ภาษาอังกฤษของผู้เรียนนั้น ๆ บันทึกลงในใบรับรองผลการศึกษาของบัณฑิตคนดังกล่าวได้ (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2559) ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่มุ่งเน้นจัดระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มุ่งผู้เรียนมีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (3Rs 8Cs) ทำให้คนไทยเข้าเ้าการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานเต็มศักยภาพภายใต้ 6 ยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษ คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษาได้ประกาศนโยบายการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2567 เมื่อวันที่ 17 มกราคม 2567 โดยมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานหลักร่วมกับกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณา กำหนดมาตรการหรือโครงการในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในทุกระดับการศึกษา เพื่อแก้ไขปัญหาการเรียนรูู้และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของคนไทย เพื่อเป็นการยกระดับความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษา

ให้ดีขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม เป็นไปตามนโยบายการเสริมสร้างความรู้ความสามารถทาง การใช้ภาษาอังกฤษของไทยตามมติคณะรัฐมนตรี จึงได้มีประกาศคณะกรรมการมาตรฐาน การอุดมศึกษา เรื่อง นโยบายการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2567 ให้สถาบันอุดมศึกษากำหนดนโยบายและเป้าหมายการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษใน สถาบันอุดมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะความสามารถใช้ภาษาอังกฤษ ของนิสิตนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีความพร้อมทั้งทางด้านวิชาการ วิชาชีพ และทักษะ การสื่อสารภาษาอังกฤษในระดับที่ใช้งานได้ให้สถาบันอุดมศึกษาจัดทำแผนเพื่อดำเนินการ ให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายโดยมีตัวชี้วัดและมีการประเมินผลที่ชัดเจน ให้สถาบัน อุดมศึกษาพิจารณาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ตาม เป้าหมายที่กำหนด ให้สถาบันอุดมศึกษาพิจารณาจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จัดสภาพแวดล้อม ทั้งในห้องเรียนของรายวิชาต่าง ๆ และนอกห้องเรียนที่ส่งเสริมการใช้ภาษาอังกฤษ ตลอดจน จัดให้มีสื่อการเรียนรู้ที่นิสิตนักศึกษาสามารถเข้าถึงได้โดยอาจเป็นรูปแบบเอกสารหรือสื่อ การเรียนรู้ออนไลน์ (โปรแกรมภาษาอังกฤษออนไลน์) เพื่อเปิดโอกาสและสร้างแรงจูงใจให้นิสิต นักศึกษาสามารถพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษได้ด้วยตนเองให้สถาบันอุดมศึกษาพิจารณา จัดให้นิสิตนักศึกษาทุกคน สอบวัดความรู้และทักษะภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษาตาม แบบทดสอบที่สถาบันอุดมศึกษาพัฒนาขึ้นหรือแบบทดสอบตามมาตรฐานสากลอื่น ๆ โดย เทียบเคียงผลกับ Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) เพื่อให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะภาษาอังกฤษของนิสิตนักศึกษาแต่ละคน และ สถาบันอุดมศึกษาอาจพิจารณานำผลการทดสอบความรู้และทักษะภาษาอังกฤษบันทึกใน ใบรับรองผลการศึกษา หรือจัดทำเป็นประกาศนียบัตร ทั้งนี้ เป้าหมายผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะ ภาษาอังกฤษ มีดังนี้ (1) ระดับอนุปริญญา ควรกำหนดเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะ ภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษา เทียบเคียงผลกับ CEFR ในระดับเกณฑ์ตั้งแต่ B1 ขึ้นไป (2) ระดับปริญญาตรี ควรกำหนดเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จ การศึกษา เทียบเคียงผลกับ CEFR ในระดับเกณฑ์ตั้งแต่ B2 ขึ้นไป (3) ระดับบัณฑิตศึกษา ควรกำหนดเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษา เทียบเคียงผลกับ CEFR ในระดับเกณฑ์ตั้งแต่ C1 ขึ้นไป (คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา, 2567) ในส่วน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายได้มีนโยบายในการพัฒนาทักษะและสมรรถนะของนักศึกษา แรกเข้าและบัณฑิตของมหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรีทุกสาขา ให้มีความรู้และทักษะ ด้านภาษาอังกฤษ ตามเกณฑ์มาตรฐานที่มหาวิทยาลัยกำหนด เพื่อเป็นการประกันคุณภาพ มาตรฐานขั้นต่ำของนักศึกษาแรกเข้าและบัณฑิตของมหาวิทยาลัยให้มีความรู้ มีทักษะ และมีความเชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษ สอดคล้องกับแนวทางการผลิตบัณฑิตให้มีทักษะ การปฏิบัติงานในศตวรรษที่ 21 (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2567)

การบริหารเป็นกระบวนการในการทำงานอย่างเป็นระบบที่มีเป้าหมายเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยใช้ศาสตร์ ศิลป์ และทักษะในการบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ผ่านการร่วมมือของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อให้การทำงานร่วมกันของบุคคลทุกฝ่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานด้านการวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษา เทียบเคียงผลกับ CEFR จึงต้องมีแนวทางการบริหารงานด้านการวัดความรู้ จำเป็นต้องอาศัยหลักการในการขับเคลื่อนงานให้มีประสิทธิภาพทั้งนี้ในการบริหารงานที่ดีในทั้งภาครัฐและเอกชนคือการมีผู้บริหารที่ยึดหยุ่นและพร้อมปรับปรุงกระบวนการทำงาน เข้าใจความคิดเห็นและความต้องการของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในองค์กรทำให้องค์กรสามารถเติบโตและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเป้าหมาย (อันศยา จิตใจ, 2568) โดยมีหน้าที่การบริหารที่สำคัญ ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การจัดองค์การ 3) การนำ 4) การควบคุม 5) การกำกับติดตามการรายงานผล และประเมินผล

แนวทางการบริหารงานด้านการวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษา เทียบเคียงผลกับ CEFR จะทำให้เกิดคุณภาพมาตรฐานและเกิดผลสัมฤทธิ์ที่ส่งผลโดยตรงต่อการบริหารงานด้านการวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษา เทียบเคียงผลกับ CEFR ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่สังกัดสถาบันภาษาและกิจการต่างประเทศที่มีบทบาทในการกำกับสอบ สามารถนำผลการศึกษานี้ไปเป็นแนวทางปฏิบัติการบริหารงานและสามารถนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางปฏิบัติการบริหารงานด้านการวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษา เทียบเคียงผลกับ CEFR

ความหมายของการวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษา เทียบเคียงผล CEFR

การวัดระดับทักษะด้านภาษาอังกฤษด้วย CEFR เป็นการวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษา ช่วยให้เกิดการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ได้กำหนดให้มีการทดสอบภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาใหม่ทุกคนในทุกหลักสูตร เพื่อประเมินระดับความสามารถด้านภาษาอังกฤษตั้งแต่แรกเข้าและก่อนสำเร็จการศึกษา เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ในการใช้ภาษาอังกฤษของผู้เรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรับรองมาตรฐานขั้นต่ำด้านทักษะภาษาอังกฤษของบัณฑิต ได้กำหนดเป็นนโยบายด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาก่อนจบการศึกษาโดยมีเป้าหมายร่วมกันในการประกันคุณภาพบัณฑิตให้สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ในระดับที่ใช้งานได้จริงทั้งในบริบทวิชาการและวิชาชีพ โดยนักศึกษาต้องสามารถผ่านเกณฑ์การทดสอบสมรรถนะ

ภาษาอังกฤษตามมาตรฐาน CEFR เพื่อรับรองความรู้ ความสามารถ และศักยภาพในการทำงาน อย่างมีประสิทธิภาพ (คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา, 2567; มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2567; มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 2567; มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2567)

เกณฑ์การวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษ ก่อนสำเร็จการศึกษา เทียบเคียงผล CEFR

ผลผลิตของการวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษา เป็นการประกันมาตรฐานขั้นต่ำด้านภาษาอังกฤษสำหรับบัณฑิตที่จะสำเร็จการศึกษา เป็น ผู้มีความรู้ ความสามารถ และความพร้อมต่อการเข้าสู่ตลาดแรงงานในศตวรรษที่ 21 โดยมีการดำเนินการผ่านการทดสอบมีความสามารถทางภาษาอังกฤษในระดับไม่น้อยกว่า B1 ตามกรอบ CEFR โดยใช้แบบทดสอบ EN-PET (English Proficiency Exit Test) เป็นเครื่องมือวัด หากนักศึกษาไม่ผ่านเกณฑ์จะต้องเข้ารับการอบรมหรือทดสอบซ้ำตามแผนพัฒนาของมหาวิทยาลัย เพื่อให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด โดยมีเกณฑ์การวัดระดับทักษะด้านภาษาอังกฤษ ด้วย CEFR คือเกณฑ์การวัดระดับทักษะด้านภาษาอังกฤษ ในมหาวิทยาลัยมีการใช้มาตรฐาน Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) เพื่อประเมิน ทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษา ก่อนสำเร็จการศึกษา กำหนดให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี ต้องมีผลการทดสอบในระดับ B1 หรือสูงกว่า หากผลการทดสอบต่ำกว่ามาตรฐานจะต้อง เข้ารับการอบรมหรือทดสอบซ้ำ

กระบวนการวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษ ก่อนสำเร็จการศึกษา เทียบเคียงผล CEFR

ในกระบวนการวัดความรู้และความสามารถภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษาเป็นกลไก สำคัญที่สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งนำมาใช้ในการประกันคุณภาพบัณฑิต โดยมีเป้าหมาย เพื่อยกระดับสมรรถนะด้านภาษาอังกฤษให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานสากล อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในมิติของการบริหารจัดการ พบว่ากระบวนการดังกล่าวมิได้เป็นเพียงลำดับขั้น ของการดำเนินงานเชิงปฏิบัติ ระบบการบริหาร ที่ต้องอาศัยการบูรณาการหน้าที่ทางการบริหาร อย่างรอบด้าน ทั้งการกำหนดนโยบาย การวางแผน การจัดองค์การ การตัดสินใจ การกำกับ ควบคุม และการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย 8 ประการ ดังนี้

1. รูปแบบการประกันมาตรฐานขั้นต่ำและพัฒนาทักษะด้านภาษาอังกฤษของนักศึกษา หมายถึงการกำหนดนโยบายและแนวทางในการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษควบคู่

กับการจัดสอบโดยใช้แบบทดสอบที่มีมาตรฐานเทียบเคียงกรอบ CEFR ขั้นตอนนี้สะท้อนบทบาทด้านการวางแผนและการจัดองค์การของผู้บริหารอย่างชัดเจน โดยผู้บริหารจำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายเชิงนโยบายให้สอดคล้องกับนโยบายระดับชาติ รวมถึงบริบทและทรัพยากรของสถาบันอุดมศึกษา

2. หน่วยจัดสอบ หมายถึง หน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการทดสอบภาษาอังกฤษ โดยใช้เครื่องมือวัดที่มีความน่าเชื่อถือและได้มาตรฐาน รวมถึงการสนับสนุนระบบการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม การออกแบบโครงสร้างหน่วยงานและบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจนมีความสำคัญอย่างยิ่ง หากขาดการวางแผนที่เหมาะสม อาจนำไปสู่ความซ้ำซ้อนของงาน การขาดความต่อเนื่อง และการไม่สามารถเชื่อมโยงกิจกรรมพัฒนาทักษะกับผลการสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การยกเว้นการสอบ หมายถึง การกำหนดหลักเกณฑ์ในการยกเว้นการเข้ารับการทดสอบ เช่น กรณีนักศึกษาต่างชาติภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการ หรือผู้ที่มีผลการทดสอบจากสถาบันภายนอกที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ การดำเนินการในประเด็นนี้สะท้อนการตัดสินใจเชิงบริหารที่ต้องยึดหลักความชัดเจน โปร่งใส และเป็นธรรม เพื่อรักษาความน่าเชื่อถือของระบบการวัดผล

4. การทดสอบ หมายถึง การดำเนินการวัดทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาตามกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษระดับสากลหรือเทียบเท่า ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของระบบการประกันมาตรฐานขั้นต่ำ และต้องอาศัยการบริหารจัดการที่รอบคอบในด้านการกระบวนกร เครื่องมือ และการควบคุมคุณภาพ

5. การประเมินผล หมายถึง ผลการทดสอบเพื่อสะท้อนระดับความสามารถของนักศึกษาว่าผ่านเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำหรือได้รับการพัฒนาตามเงื่อนไขที่กำหนด ขั้นตอนนี้สะท้อนบทบาทด้านการกำกับควบคุมและการติดตามของผู้บริหาร โดยการประเมินผลควรถูกนำไปใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงระบบอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่เพียงการรายงานผลเชิงตัวเลข

6. เกณฑ์การประกันมาตรฐานขั้นต่ำด้านภาษาอังกฤษสำหรับบัณฑิต หมายถึง การกำหนดระดับความสามารถขั้นต่ำที่บัณฑิตต้องมี ก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงานหรือประกอบอาชีพตามสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา เกณฑ์ดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถาบัน หากการควบคุมคุณภาพขาดความเข้มงวดอาจทำให้กระบวนการวัดผลกลายเป็นเพียงกิจกรรมเชิงพิธีกรรมมากกว่ากลไกเชิงคุณภาพ

7. การเทียบมาตรฐานขั้นต่ำด้านภาษาอังกฤษ หมายถึง การเปิดโอกาสให้นักศึกษาใช้ผลการทดสอบจากสถาบันภายนอก เช่น TOEFL, IELTS หรือ CU-TEP เพื่อยืนยันระดับความสามารถตามเกณฑ์ที่กำหนด แนวทางนี้ช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นของระบบ แต่ในขณะเดียวกันก็เพิ่มความซับซ้อนในการบริหารจัดการด้านการตรวจสอบความเทียบเท่าของมาตรฐานและการจัดสรรทรัพยากร

8. การบริหารค่าธรรมเนียมจัดสอบ หมายถึง การจัดการค่าธรรมเนียมในการเข้ารับการทดสอบภาษาอังกฤษทั้งในช่วงแรกเข้าและก่อนสำเร็จการศึกษา การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมและการเข้าถึงของนักศึกษา เพื่อไม่ให้ข้อจำกัดด้านงบประมาณกลายเป็นอุปสรรคต่อการประกันคุณภาพบัณฑิต

กระบวนการวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษาระบบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ มิใช่เพียงการดำเนินการทดสอบเชิงเทคนิค หากแต่ครอบคลุมการกำหนดนโยบาย การวางแผน การจัดองค์การ การตัดสินใจเชิงบริหาร และการกำกับติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ องค์ประกอบของกระบวนการตั้งแต่การพัฒนาทักษะ การประเมินผล การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ และการเทียบเคียงผลตามกรอบ CEFR มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน หากขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ กระบวนการวัดผลอาจลดบทบาทเป็นเพียงกิจกรรมเชิงพิธีกรรม แต่หากได้รับการบริหารอย่างเหมาะสม จะเป็นกลไกสำคัญในการประกันคุณภาพบัณฑิตตามมาตรฐานสากล

การบริหารการวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษา เทียบเคียงผล CEFR

ในกระบวนการบริหารการวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษา เทียบเคียงผล CEFR ใช้แนวคิดการบริหารของ Harold Koontz and Cyril O'Donnell (1968) วิโรจน์ สารรัตนะ (2555, น. 1) ศิริ ถิอาสนา (2557, น. 8) สุวดี อุปินใจ (2565, น. 4) ซึ่งได้ให้ความหมายของการบริหารไว้ว่าการบริหารเป็นกระบวนการในการทำงานอย่างเป็นระบบที่มีเป้าหมายเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กรโดยการใช้ศาสตร์และศิลป์ และทักษะในการบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ผ่านการร่วมมือของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป เช่น คน เงิน และอุปกรณ์ เพื่อให้การทำงานร่วมกันของบุคคลทุกฝ่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้การบริหารต้องการการวางแผน การวิเคราะห์จัดองค์การ ชี้นำ ควบคุม และประสานงานอย่างรอบคอบ และการประสานงานที่ดีเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุดสำหรับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

อาศัยหลักการบริหาร ซึ่งประกอบด้วย 9 หลักการ ดังนี้ 1) หลักการบริหารคน 2) หลักการบริหารงบประมาณ 3) หลักการบริหารวัสดุ 4) หลักการบริหารจัดการ 5) หลักลำดับขั้นบังคับบัญชาและความเป็นเอกภาพ 6) หลักการบริหารควบคุมงาน 7) หลักระเบียบวินัย 8) หลักความสมเหตุสมผล 9) หลักมาตรฐานในการปฏิบัติงาน โดยผู้บริหารมีหน้าที่การบริหาร เป็นกรอบสำคัญในการอธิบายบทบาทของผู้บริหารในการขับเคลื่อนระบบการวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษา บทความนี้ใช้แนวคิดหน้าที่การบริหาร 5 ประการ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ การควบคุม และการกำกับติดตามและประเมินผล ซึ่งเป็นหน้าที่การบริหาร (Fayol, 1923, อ้างถึงใน สุวดี อุปปินใจ, 2565; Gulick & Urwick, 1937, อ้างถึงใน วรรณชัย บุตรทองดี, 2564) สรุปได้ว่า

1. การวางแผน (Planning) การบริหารการวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษา เทียบเคียงผล CEFR โดยเริ่มจากการกำหนดนโยบายมาตรฐานขั้นต่ำด้านภาษาอังกฤษในระดับมหาวิทยาลัยอย่างชัดเจน การวางแผนควรเริ่มจากนโยบายระดับมหาวิทยาลัยที่กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำด้านภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษาอย่างชัดเจน และสื่อสารให้ทุกหน่วยงานรับรู้และถือปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน

2. การจัดองค์การ (Organizing) โดยการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานด้านการสอบภาษาอังกฤษให้ชัดเจนและเหมาะสมกับภารกิจ ควรทบทวนและปรับโครงสร้างการบริหารงานให้สอดคล้องกับภารกิจการวัดและประเมินผลภาษาอังกฤษ โดยมีหน่วยงานหลักรับผิดชอบโดยตรง เพื่อให้การดำเนินงานมีความเป็นเอกภาพและทิศทางที่ชัดเจน

3. การนำ (Leading) เป็นการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ด้านการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษตามกรอบ CEFR ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์และความเข้าใจเชิงวิชาการด้าน CEFR อย่างชัดเจน เพื่อกำหนดทิศทางและขับเคลื่อนการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยมีการสื่อสารนโยบายและแนวทางด้านการทดสอบภาษาอังกฤษอย่างสม่ำเสมอ การนำควรมุ่งเน้นการสื่อสารนโยบาย มาตรฐาน และแนวปฏิบัติด้านการทดสอบภาษาอังกฤษให้ชัดเจนและต่อเนื่อง เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในทุกระดับขององค์กร

4. การควบคุม (Controlling) มีการกำหนดระบบควบคุมคุณภาพข้อสอบให้สอดคล้องกับกรอบ CEFR อย่างชัดเจน และควรมีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพข้อสอบก่อนนำไปใช้จริงทั้งด้านเนื้อหา ระดับความยาก โดยต้องมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดของ CEFR เพื่อให้การวัดผลมีความน่าเชื่อถือทางวิชาการควบคุมกระบวนการจัดสอบให้เป็นมาตรฐานและเป็นธรรม

การควบคุมควรครอบคลุมการจัดสอบทุกขั้นตอน ตั้งแต่การเตรียมการสอบ การคุมสอบ ไปจนถึง การจัดการสถานการณ์ระหว่างสอบ เพื่อให้ผู้เข้าสอบได้รับความเป็นธรรมอย่างเท่าเทียม

5. การกำกับติดตาม การรายงานผล และประเมินผล (Monitoring and Evaluating) ควรจัดให้มีระบบกำกับติดตามพัฒนาการทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ควรมี การพัฒนาระบบติดตามความก้าวหน้าด้านทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาตลอดช่วงการศึกษา เพื่อให้สามารถประเมินพัฒนาการและเตรียมความพร้อมก่อนการสอบตามเกณฑ์ CEFR ได้อย่างเหมาะสม พัฒนาระบบการรายงานผลการสอบที่เป็นระบบและครอบคลุมหลายระดับ การรายงานผลควรจัดทำอย่างเป็นระบบ ชัดเจน และสื่อสารผลการสอบไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในหลายระดับ ทั้งระดับผู้บริหาร คณะ หน่วยงาน และผู้ปฏิบัติงาน เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจเชิงบริหาร

การบริหารการวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษา โดยเทียบเคียงกรอบ CEFR เป็นกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบที่อาศัยหน้าที่การบริหาร 5 ประการ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ การควบคุม และการกำกับติดตามและประเมินผล เพื่อขับเคลื่อนระบบให้บรรลุเป้าหมายการประกันคุณภาพบัณฑิต โดยมุ่งกำหนดนโยบายและมาตรฐานขั้นต่ำที่ชัดเจน สร้างเอกภาพในการดำเนินงาน ประกันคุณภาพ การทดสอบ และใช้ผลการประเมินเป็นฐานในการปรับปรุงระบบอย่างต่อเนื่อง

ปัจจัยทางการบริหาร เป็นกรอบในการวิเคราะห์ เพื่ออธิบายเงื่อนไขที่เอื้อต่อหรือเป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ปัจจัยทางการบริหารที่นำมาใช้ประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ การจัดการ การวัดผล และวัสดุอุปกรณ์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551; ไชยา ภาวะบุตร, 2555; ญัฐฐณิชา ภูติสม, 2565; นิษฐ์อุติกานต์ ดาราพันธ์, 2560; พิศศักดิ์ ไตคำรพจน์, 2552; สมคิด บางโม, 2551; Simon, 1966, อ้างถึงใน สุรัชย์ พรหมปากดี, 2565) สรุปได้ดังนี้

1. บุคลากร (Man) หมายถึง ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดสอบและการบริหารระบบการวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษ ซึ่งต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่เหมาะสมกับหน้าที่ รวมทั้งมีความสามารถในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานและกรอบอ้างอิง CEFR

2. งบประมาณ (Money) หมายถึง การจัดสรรและการบริหารทรัพยากรทางการเงิน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการจัดสอบ การพัฒนาระบบการวัดผล การพัฒนาเครื่องมือและเทคโนโลยี ตลอดจนการประกันคุณภาพด้านภาษาอังกฤษของบัณฑิต

3. การจัดการ (Management) หมายถึง ระบบ ระเบียบ กระบวนการทำงาน และแนวทางการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการวางแผน การดำเนินงาน การประสานงาน การกำกับติดตาม และการสรุปผล เพื่อให้การดำเนินงานด้านการวัดความสามารถ ภาษาอังกฤษเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

4. การวัดผล (Measurement) หมายถึง ความเหมาะสม ความน่าเชื่อถือ และความถูกต้องของเครื่องมือวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษ รวมถึงกระบวนการ ประเมินผล การเทียบผลสอบ และการรายงานผล ซึ่งต้องมีความสอดคล้องกับมาตรฐาน CEFR และสะท้อนความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน

5. วัสดุสิ่งของ (Material) หมายถึง สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยี ระบบสารสนเทศ และ โครงสร้างพื้นฐานที่ใช้สนับสนุนการทดสอบและการบริหารจัดการข้อมูลด้านการวัดผล เช่น ห้องสอบ อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ระบบสอบออนไลน์หรือออนไลน์ และคู่มือแนวปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัยทางการบริหารถูกใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์เงื่อนไขที่เอื้อต่อหรือ เป็นอุปสรรคต่อประสิทธิภาพของระบบการวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษ ก่อนสำเร็จการศึกษา โดยประกอบด้วย 5 ปัจจัย ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ การจัดการ การวัดผล และวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งทำหน้าที่เป็นกลไกเชิงระบบที่เชื่อมโยงกัน บุคลากรและ งบประมาณเป็นทรัพยากรหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน การจัดการเป็นกระบวนการ กำกับควบคุมและประสานงานให้เกิดความเป็นเอกภาพ การวัดผลเป็นเครื่องมือในการประกัน คุณภาพ และวัสดุอุปกรณ์เป็นปัจจัยสนับสนุนเชิงโครงสร้าง ทั้งนี้ ความพร้อมและประสิทธิภาพ ของแต่ละปัจจัยส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จของระบบการบริหารจัดการด้านภาษาอังกฤษ ของสถาบันอุดมศึกษา

unสรุป

การบริหารงานด้านการวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษก่อนสำเร็จการศึกษา เทียบเคียงผลกับกรอบ CEFR เป็นกระบวนการบริหารจัดการเชิงระบบที่มุ่งประกันคุณภาพบัณฑิต ให้มีสมรรถนะภาษาอังกฤษตามมาตรฐานสากล โดยมีได้จำกัดอยู่เพียงการทดสอบเพื่อวัดผล เท่านั้น หากแต่เป็นกลไกสำคัญในการกำหนดนโยบาย วางแผน พัฒนา ควบคุม และติดตามผล การพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงการศึกษา มีเป้าหมายหลัก

เพื่อรับรองมาตรฐานขั้นต่ำด้านภาษาอังกฤษของบัณฑิต โดยกำหนดให้นักศึกษาระดับปริญญาตรี ต้องมีผลการทดสอบสมรรถนะภาษาอังกฤษในระดับไม่น้อยกว่า B1 ตามกรอบ CEFR ผ่าน เครื่องมือวัดที่มีความน่าเชื่อถือมีมาตรฐาน และเปิดโอกาสให้ใช้ผลการทดสอบจากสถาบัน ภายนอกที่ได้รับการยอมรับ เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นของระบบ ทั้งนี้ หากนักศึกษาไม่ผ่านเกณฑ์ จะต้องได้รับการพัฒนาเพิ่มเติมหรือเข้ารับการทดสอบซ้ำตามแผนที่มหาวิทยาลัยกำหนด ในเชิงกระบวนการ ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 8 ประการ ได้แก่ การกำหนดรูปแบบ การประกันมาตรฐานขั้นต่ำและพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ การจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบ การสอบ การกำหนดหลักเกณฑ์การยกเว้นสอบ การดำเนินการทดสอบ การประเมินผล การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ การเทียบเคียงผลสอบกับมาตรฐานภายนอก และการบริหาร ค่าธรรมเนียมการสอบ องค์ประกอบเหล่านี้มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน และต้องอาศัย การบริหารจัดการที่เป็นเอกภาพและต่อเนื่อง

แนวคิดการบริหารงานด้านการวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษ คำนึงถึง หน้าที่การบริหาร 5 ประการ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การนำ การควบคุม และการกำกับติดตามและประเมินผล โดยเริ่มจากการกำหนดนโยบายและมาตรฐานขั้นต่ำ ด้านภาษาอังกฤษในระดับมหาวิทยาลัยอย่างชัดเจน การจัดโครงสร้างหน่วยงานและบทบาท หน้าที่ที่เหมาะสม การเสริมสร้างภาวะผู้นำและการสื่อสารนโยบายอย่างต่อเนื่อง การควบคุม คุณภาพเครื่องมือและกระบวนการจัดสอบให้สอดคล้องกับกรอบ CEFR และการใช้ผล การประเมินเป็นข้อมูลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงระบบอย่างเป็นระบบ

การดำเนินงานยังต้องอาศัยปัจจัยทางการบริหารที่สำคัญ 5 ประการ ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ การจัดการ การวัดผล และวัสดุอุปกรณ์ ซึ่งทำหน้าที่เป็นกลไกสนับสนุนให้ระบบ การวัดความรู้และความสามารถด้านภาษาอังกฤษดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ความพร้อมและ ความสอดคล้องประสานของปัจจัยเหล่านี้ส่งผลโดยตรงต่อความน่าเชื่อถือของผลการวัดและ ความสำเร็จของการประกันคุณภาพบัณฑิต ต้องอาศัยการบริหารจัดการเชิงบูรณาการที่เชื่อมโยง นโยบาย กระบวนการ และทรัพยากรเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ หากได้รับการบริหารอย่าง มีประสิทธิภาพ จะทำให้การวัดผลไม่เป็นเพียงกิจกรรมเชิงพิธีกรรม แต่เป็นเครื่องมือเชิงกลยุทธ์ ในการพัฒนาศักยภาพบัณฑิตและยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2559). ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง นโยบายการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2559, 12 เมษายน).
- คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา. (2567). ประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง นโยบายการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2567. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2567, 17 มกราคม). จาก <https://www.ops.go.th/en/ches-downloads/edu-standard/item/962>
- ไชยา ภาวะบุตร. (2555). เอกสารคำสอน รายวิชา 1065113 หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ณัฐธินิชา ภูติสม. (2565). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นิษฐ์อดิกันต์ ดารพันธ์. (2560). ปัจจัยทางการบริหารและองค์การแห่งการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พีรศักดิ์ โตคำรพจน์. (2552). ปัจจัยของการบริหาร (เผยแพร่ 17 เมษายน 2555). ค้นเมื่อ 20 เมษายน 2568, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/273013>
- มหาวิทยาลัยนเรศวร. (2567). ประกาศมหาวิทยาลัยนเรศวร เรื่อง นโยบายการยกระดับมาตรฐานภาษาอังกฤษของนิสิตระดับปริญญาตรี. (2567, 27 มีนาคม).
- มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. (2567). ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร เรื่อง กำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินผลความรู้ความสามารถด้านทักษะภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2567. (2567, 24 พฤษภาคม).
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. (2567). ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เรื่อง การประกันมาตรฐานขั้นต่ำด้านภาษาอังกฤษสำหรับนักศึกษาแรกเข้าและก่อนสำเร็จการศึกษา. (2567, 15 สิงหาคม).
- วรรณชัย บุตรทองดี. (2564). ผลสัมฤทธิ์การบริหารงานของกรมเจ้าท่า. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. จาก <https://ir.stou.ac.th/handle/123456789/11385>
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2555). แนวคิด ทฤษฎี และประเด็นเพื่อการบริหารการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : ทิพย์วิสุทธิ.

- ศิริ ถีอาสนา. (2557). **เทคนิคการจัดการคุณภาพแนวใหม่ : แนวคิด หลักการสู่การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา.** (พิมพ์ครั้งที่ 2). มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม สมคิด บางโม. (2551). **องค์การและการจัดองค์การ.** กรุงเทพมหานคร: วิทย์พัฒน์.
- สุรัชย์ พรหมปากดี. (2565). **ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม.** (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. สกลนคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579.** กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุวดี อุปปินใจ. (2565). **การนิเทศและการพัฒนานวัตกรรมการนิเทศการศึกษา.** (พิมพ์ครั้งที่ 3). โรงพิมพ์ขอบพิมพ์.
- อัญญา จิตใจ. (2568). **การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์การประกันคุณภาพการศึกษาในการบริหารของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครเชียงราย.** รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- Koontz, H.D. and O'Donnell, C. (1968). **Principles of Management.** New York: McGraw - Hill.

การสร้างภาพลักษณ์สถานศึกษาด้วยสมรรถนะ การใช้สื่อสังคมออนไลน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่

กนกกาญจน์ วงศ์ใหญ่^{1*}

สุวดี อุปปีนใจ¹

สมเกียรติ ตุ่นแก้ว¹

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

*อีเมล: 678914057@crru.ac.th

วันที่รับบทความ: 10 พฤศจิกายน 2568 วันที่แก้ไขบทความ: 27 มกราคม 2569 วันที่ตอบรับบทความ: 21 พฤษภาคม 2569

บทคัดย่อ

ภาพลักษณ์ของสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่สะท้อนถึงการรับรู้ของสังคมต่อองค์กร โดยเกิดจากประสบการณ์ ความรู้สึก และความประทับใจที่ได้รับจากการปฏิบัติและพฤติกรรมของบุคลากร ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านสังคม ด้านกระบวนการ ด้านบุคคล ด้านบรรยากาศ และด้านความเชื่อถือ ทั้งนี้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างภาพลักษณ์สถานศึกษามี 3 ด้าน คือ การให้บริการที่ดี การได้รับการยอมรับ และการประชาสัมพันธ์ ในขณะเดียวกันผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่จำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัยและคุณลักษณะสำคัญ 9 ประการ ได้แก่ ภาวะผู้นำ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ความสามารถในการตัดสินใจ ทักษะการสื่อสาร และมนุษยสัมพันธ์ วิสัยทัศน์และการวางแผน ความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี คุณธรรมจริยธรรม การเป็นนักพัฒนาการเรียนรู้ และความสามารถในการปรับตัว ตลอดจนสมรรถนะที่จำเป็น 8 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ความเป็นผู้นำ การบริหารจัดการ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ การทำงานเป็นทีม การนำการเปลี่ยนแปลง การใช้เทคโนโลยี และจริยธรรมวิชาชีพ นอกจากนี้ สื่อสังคมออนไลน์ยังมีบทบาทสำคัญในการบริหารสถานศึกษา ทั้งในฐานะช่องทางการสื่อสาร การสืบค้นข้อมูล การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การประชาสัมพันธ์ และการสร้างความสัมพันธ์ โดยสื่อสังคมออนไลน์แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ สื่อเครือข่ายทางสังคม สื่อพูดคุยแสดงความคิดเห็น และสื่อแบ่งปันผลงาน ซึ่งการพัฒนาสมรรถนะการใช้สื่อสังคมออนไลน์ควรเน้นการใช้ภาษา การนำเสนอ การสร้างแรงบันดาลใจ ความน่าเชื่อถือ และการมีส่วนร่วม พร้อมทั้งมีกระบวนการสนับสนุน เช่น การส่งเสริมการใช้สื่ออย่างมีจริยธรรม การพัฒนาทักษะดิจิทัล การจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัล การจัดหาเครื่องมือที่เพียงพอ และการสร้างเครือข่ายการใช้สื่อร่วมกัน เพื่อยกระดับการบริหารและภาพลักษณ์ของสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ภาพลักษณ์สถานศึกษา สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ สื่อสังคมออนไลน์กับการบริหารสถานศึกษา

Guidelines for Building an Educational Institution's Image through Competencies: Using Social Media for Modern Educational Administrators

Kanokkarn Wongyai^{1*}

Suwadee Ouppinjai¹

Somkiet Tunkaew¹

¹Educational Administration, Faculty of Education, Chiang Rai Rajabhat University

*E-mail: 678914057@crju.ac.th

Received: 10 November 2025 Revised: 27 January 2026 Accepted: 21 May 2026

Abstract

The image of an educational institution is a significant reflection of social perception toward organization. It is cultivated through the collective experiences and impressions of its personnel's conduct. This multidimensional image is anchored in five key pillars: social engagement, procedural efficiency, personnel quality, organizational atmosphere, and systemic credibility. To foster a distinguished reputation, institutions must prioritize three influential factors: service excellence, communal recognition, and strategic public relations. In the contemporary era, school administrators must embody a visionary outlook which is characterized by nine essential attributes. They include participatory leadership, decisiveness, interpersonal communication, and technological mastery. These are complemented by eight core competencies ranging from achievement orientation and change management to unwavering professional ethics. These competencies ensure that administrators can navigate the complexities of modern governance effectively. Furthermore, social media serves as a transformative pillar in institutional management. They facilitate communication, knowledge exchange, and relationship building. Categorized into networking, discourse, and content-sharing platforms, these digital tools

require high competency in linguistic precision, inspirational creation, and credibility. To achieve sustainable excellence, this digital transition must be bolstered by ethical frameworks, digital literacy initiatives, and collaborative networks. Ultimately, the synergy between visionary leadership and strategic media engagement elevates both administrative efficacy and the institution's enduring prestige.

Keywords: school image; competencies of new era school administrators; social media and school administration

ปัจจุบันสื่อสังคมออนไลน์ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงการศึกษาที่สื่อสังคมออนไลน์ได้เข้ามาเป็นช่องทางอำนวยความสะดวกในการจัดการศึกษาให้การปฏิบัติงานมีความสะดวก รวดเร็ว และเข้าถึงได้ง่ายขึ้น ผู้เรียนสามารถค้นคว้าข้อมูลทบทวนบทเรียน หรือเรียนรู้เพิ่มเติมจากแหล่งความรู้ที่หลากหลายเป็นเครื่องมือที่ช่วยครูในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสามารถควบคุม บริหารจัดการสถานศึกษา ข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะดวกในการติดต่อสื่อสารกับครู นักเรียน และผู้ปกครองได้รวดเร็ว ประชาสัมพันธ์ข้อมูลได้อย่างกว้างขวาง และสามารถติดตามผลการเรียนของนักเรียนได้ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นทำให้เกิดการแข่งขันที่สูงขึ้นตาม ส่งผลกระทบต่อทุก ๆ องค์กรที่ต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงและต้องแข่งขันกันอยู่ตลอดเวลา เพื่อสร้างให้องค์กรมีชื่อเสียง น่าเชื่อถือ ส่งผลให้การสร้างและการบริหารภาพลักษณ์ขององค์กรถือเป็นเรื่องที่สำคัญมาก จึงเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่จะดำเนินการบริหารองค์กรให้เหมาะสม

สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางหนึ่งที่เข้ามาช่วยในการบริหารจัดการองค์กร ส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานของทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรที่เผชิญข้อจำกัดในการเดินทาง การติดต่อสื่อสาร เพื่อรับส่งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญและมีความเร่งด่วน ส่งผลให้สถานศึกษาไม่ทันต่อการตอบสนองนโยบาย รวมถึงระบบข้อมูลสารสนเทศ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลนักเรียน ครู หลักสูตร งบประมาณ หรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเทคโนโลยีเป็นเครื่องมืออำนวยความสะดวกในการจัดกระทำข้อมูลและจัดเก็บได้อย่างเหมาะสม สามารถดำเนินการได้อย่างแม่นยำและทันเวลา ดังที่ อัญชลี ศรีจันทร์ (2566) ได้ชี้ให้เห็นว่า “การบริหารข้อมูลสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจ วางแผน และปรับปรุงการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันต่อเหตุการณ์” และในด้านการบริหารจัดการภาพลักษณ์สถานศึกษานั้นว่าเห็นได้อย่างชัดเจน ในอดีต มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารกิจกรรมภายในโรงเรียนในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น โปสเตอร์ แผ่นพับ การประชาสัมพันธ์ในรูปแบบนี้มีข้อจำกัดและข้อเสีย เช่น ไม่น่าสนใจ เกิดความสิ้นเปลืองงบประมาณในการจัดทำ และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่ล่าช้า สื่อสังคมออนไลน์เข้ามาอำนวยความสะดวกและเพิ่มประสิทธิภาพด้านการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษามากยิ่งขึ้น ทำให้สถานศึกษาสามารถเผยแพร่ข้อมูลบนช่องทางต่าง ๆ ด้วยรูปแบบที่หลากหลายและมีความน่าสนใจ ทั้งรูปแบบ

ของข้อความ รูปภาพ หรือวิดีโอ ซึ่งสามารถเผยแพร่สู่บุคคลทั้งที่เป็นกลุ่มเป้าหมายและสาธารณชนได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการองค์กรให้เกิดภาพลักษณ์สถานศึกษาที่ดีได้

การสร้างภาพลักษณ์สถานศึกษา ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อการยอมรับความไว้วางใจของสังคม ซึ่งส่งผลไปยังความนิยมของผู้ปกครอง นักเรียน ตลอดจนชุมชนโดยรอบ ภาพลักษณ์ที่ดีเป็นตัวบ่งชี้ที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ความเอาใจใส่ในการพัฒนานักเรียนทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ และทักษะชีวิต สถานศึกษาที่มีภาพลักษณ์ในเชิงบวกจะมีอิทธิพลในการจูงใจมากกว่า ไม่ว่าจะเป็นความสนใจในการเรียนรู้ของนักเรียน ความใส่ใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การมีภาพลักษณ์ที่ดีย่อมทำให้สาธารณชนเชื่อถือไว้วางใจและให้ความศรัทธา (มนสิข ลิขิตสมบุรณ์, 2563) และในทางตรงกันข้าม ภาพลักษณ์เชิงลบหรือไม่เป็นที่ยอมรับอาจก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจและส่งผลต่อการดำเนินงานสถานศึกษาในระยะยาว การสร้างภาพลักษณ์ของสถานศึกษาจึงควรดำเนินควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ การสื่อสารภายในองค์กรที่มีประสิทธิภาพและการสร้างจุดเด่นที่มีเอกลักษณ์สอดคล้องกับบริบทและอัตลักษณ์ของโรงเรียน เพื่อให้สามารถยืนหยัดและขับเคลื่อนสถานศึกษาต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ซึ่งนริศ สุคันธวรรตน์ (2560) กล่าวว่า ภาพลักษณ์ที่ดีจะส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กร โดยภาพลักษณ์ที่ถูกสร้างออกไปอย่างมีประสิทธิภาพจะส่งผลต่อภาพลักษณ์ขององค์กรและสะท้อนภาพลักษณ์องค์กรได้เป็นอย่างดี การที่องค์กรมีภาพลักษณ์ที่ดีย่อมเป็นการสร้างคุณค่าขององค์กรหรือคุณค่าในใจของสาธารณชน เพราะภาพลักษณ์เป็นภาพที่เกิดจากการสร้างขึ้นทางสังคมและการตีความ รวมถึงการมีประสบการณ์กับองค์กร หน่วยงานสถาบันนั้นย่อมส่งผลต่อความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจ การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรอาจจะไม่ใช่สิ่งยากขององค์กร แต่ถ้าองค์กรเลือกแนวทางและดำเนินการพัฒนาในทางที่ผิดต่อค่านิยมของคนในสังคม ก็จะทำให้ส่งผลเสียต่อภาพลักษณ์ขององค์กรจะเป็นภาพจำของสังคมและสาธารณชน

การใช้สื่อสังคมออนไลน์เข้ามาเป็นช่องทางอำนวยความสะดวก รวดเร็ว และเข้าถึงได้ง่ายขึ้นในการสร้างภาพลักษณ์สถานศึกษาและสมรรถนะการใช้สื่อสังคมออนไลน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นอย่างยิ่ง ในการบริหารจัดการ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร กิจกรรมภายในโรงเรียนด้วยรูปแบบที่หลากหลายและมีความน่าสนใจ ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือ

และความไว้วางใจของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและแสดงถึงการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพและทันสมัย

ภาพลักษณ์ของสถานศึกษา

ภาพลักษณ์เป็นภาพรวมทั้งหมดขององค์กรที่บุคคลรับรู้จากประสบการณ์หรือมีความรู้ความประทับใจ ตลอดจนความรู้สึกที่มีต่อหน่วยงานหรือสถาบันโดยการกระทำหรือพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเชื่อ ความรู้สึก ความรู้ และความประทับใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสถานศึกษา (จิณณวัตร ปะโคทั้ง และธีระ รุญเจริญ, 2565; นฤเบศ เชาว์พานิช, 2566)

องค์ประกอบของภาพลักษณ์สถานศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (นฤมล คาถา, 2564; มงคล แก้วรอด, 2564; วรวรรณ องค์ครุฑรักษา, 2561; วิศรุต เหล่ามาลา, 2561; Keller, 2008, อ้างถึงใน มนสิข สิทธิสมบุรณ์, 2563) ดังนี้

1. ด้านสังคมโดยมีความใกล้ชิดกับชุมชน การให้ความร่วมมือหรือมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน อย่างสม่ำเสมอผ่านกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ และให้บริการกับผู้มารับบริการด้วยความเป็น กัลยาณมิตร เต็มใจ และมีวัฒนธรรมองค์กรที่ดี

2. ด้านกระบวนการโดยสร้างการรับรู้ ความเชื่อและค่านิยมในการดำเนินงานของสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน ตามโครงสร้างการบริหารงาน 4 ฝ่าย ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านทั่วไป ด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายของต้นสังกัด จัดกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์ และมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง

3. ด้านบุคคลโดยนักเรียนเป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ มีสัมมาคารวะ มีจิตสาธารณะช่วยเหลือผู้อื่นและสังคมโดย รวมถึงผู้บริหาร ครูและบุคลากรมีความเป็นกัลยาณมิตร

4. ด้านบรรยากาศโดยด้านกายภาพของสถานศึกษา ทั้งภูมิทัศน์ภายนอกอาคารเรียน ปลอดภัย สะอาด ปลอดภัย ภายในห้องเรียนหรือห้องสำนักงานมีความสะอาด เป็นระเบียบ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความทันสมัย มีการจัดเก็บและรักษาให้อยู่ในสภาพดี สามารถใช้งานได้อย่างปลอดภัย

5. ด้านความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อถือโดยเป็นที่ยอมรับและไว้วางใจของคนในสังคม ในการส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษา สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีศักยภาพตามบริบทและความต้องการของชุมชน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 ปัจจัย (จิณณวัตร ปะโคทั้ง และธีระ รุญเจริญ, 2565; วิจิตร อาวะกุล, 2542, อ้างถึงใน ชุตินา แก่นจันทร์, 2562; สิทธิชัย มเทศศิริ, 2561) ดังนี้

1. การให้บริการที่ดีโดยการกระทำ การแสดงออกถึงความจริง ความถูกต้องต่อสังคม มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ แนะนำ เสนอแนะ รวมทั้งแก้ไข ปัญหาสังคม หรือ การเสียสละต่อส่วนรวม

2. การได้รับการยอมรับ ความไว้วางใจ โดยการริเริ่มสร้างสรรค์พัฒนาโรงเรียน จนได้รับรางวัลและการยกย่อง ด้วยความซื่อสัตย์ ความจริงใจ ส่งผลให้ได้รับความศรัทธา ความประทับใจ

3. การประชาสัมพันธ์โดยการเผยแพร่เนื้อหาที่สร้างสรรค์เหมาะสมไม่มากจนเกินไป เพื่อให้สถานศึกษามีชื่อเสียง

สรุปได้ว่าภาพลักษณ์สถานศึกษา เป็นภาพรวมทั้งหมดขององค์กรที่บุคคลในสังคมรับรู้ จากความรู้สึกที่มีต่อองค์กรนั้น ๆ จากการกระทำหรือพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อความเชื่อ ความรู้สึก ความรู้ และความประทับใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ สถานศึกษา การสร้างภาพลักษณ์สถานศึกษามีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสังคม สถานศึกษาได้มีส่วนร่วมกับชุมชนโดยรอบหรือการดำเนินกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง ผู้มา รับบริการ 2) ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินการหรือจัดกิจกรรมในสถานศึกษาในด้าน ต่าง ๆ 3) ด้านบุคคล ความสัมพันธ์และการแสดงออกของสมาชิกทั้งหมดขององค์กร ไม่ว่าจะเป็น นักเรียน ครู หรือผู้บริหาร 4) ด้านบรรยากาศ กายภาพในสถานศึกษามีความสะอาด ปลอดภัย ส่งเสริมการเรียนรู้และเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรม และ 5) ด้านความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อถือ การได้รับการยอมรับจากคนในสังคม ซึ่งมีปัจจัยที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของ สถานศึกษามี 3 ด้าน ได้แก่ 1) การให้บริการที่ดี โดยการกระทำ การแสดงออกถึงความจริง ความถูกต้องต่อสังคม มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ แนะนำ เสนอแนะ รวมทั้ง แก้ไข ปัญหา สังคม หรือการเสียสละต่อส่วนรวม 2) การได้รับการยอมรับ ความไว้วางใจ

โดยการริเริ่มสร้างสรรค์พัฒนาโรงเรียนจนได้รับรางวัลและการยกย่อง ด้วยความซื่อสัตย์ ความจริงใจ ส่งผลให้ได้รับความศรัทธา ความประทับใจ และ 3) การประชาสัมพันธ์ โดยการเผยแพร่เนื้อหาที่สร้างสรรค์เหมาะสม

สื่อสังคมออนไลน์กับการบริหารสถานศึกษา

สื่อสังคมออนไลน์เป็นสื่อหรือช่องทางในการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างบุคคลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เน้นการสร้างหรือเผยแพร่เนื้อหาระหว่างผู้ใช้งานด้วยกัน หรือการนำเสนอและเผยแพร่เนื้อหาในวงกว้าง เป็นช่องทางในการค้นคว้าหรือจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ ในรูปแบบของภาพ เสียง ข้อความ คลิปวิดีโอ และสื่อมัลติมีเดียบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีความสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการเข้าถึง สามารถเข้าถึงได้ทุกที่ทุกเวลาผ่านอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกสบาย (กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2565; นฤมล บุญสง, 2561)

ประเภทของสื่อสังคมออนไลน์ สามารถจำแนกออกได้เป็น 3 ประเภท (เกตุธัช ภิญจนชูมาบุรพ, 2564; ณิชกุล เสนาวงษ์, 2564; ภัคพร พิมสาร, 2566; รักเกียรติ พันธุ์ชาติ, 2564; ศศิพงษ์ ศรีสวัสดิ์, 2567) ดังนี้

1. สื่อสังคมออนไลน์ที่อาศัยเครือข่ายทางสังคมอินเทอร์เน็ตที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนโดยการสื่อสารข้อมูลต่าง ๆ ให้ผู้อื่นที่ใช้ระบบออนไลน์เดียวกันรับรู้ โดยเป็นการสื่อสารที่สามารถโต้ตอบได้ในทันทีในรูปแบบของการโทรสนทนาด้วยเสียง วิดีโอหรือการส่งข้อความ รวมถึงการเล่นเกมส์ที่มีผู้ใช้สามารถพูดคุยมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่เล่นเกมส์ด้วย

2. สื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้พูดคุยและแสดงความคิดเห็นโดยการสร้างกลุ่มสังคมหรือกลุ่มเพื่อนไว้สื่อสาร พูดคุยในลักษณะของการสร้างเว็บไซต์ หรือเผยแพร่ประสบการณ์ ตั้งกระทู้ในประเด็นต่าง ๆ บนเว็บบอร์ด

3. สื่อสังคมออนไลน์ให้บริการแบ่งปันสื่อโดยการสื่อสารที่เกิดจากความต้องการส่วนบุคคลที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง สามารถใช้เป็นแหล่งข้อมูลความรู้เพื่อสืบค้นข้อมูล ศึกษาประเด็นต่าง ๆ ที่สนใจได้อย่างกว้างขวาง ใช้เป็นพื้นที่แสดงผลงานได้จากทั่วทุกมุมโลก จึงมีเว็บไซต์ที่ให้บริการพื้นที่เสมือนเป็นห้องที่ใช้จัดแสดงผลงานของตนเอง ไม่ว่าจะเป็น วิดีโอ รูปภาพ หรือเพลง

ประโยชน์ของสื่อสังคมออนไลน์ ประกอบด้วย 8 ด้าน (ณิชกุล เสนาวงษ์, 2564; นฤพร ใจศิริสวย, 2565; ศศิพงษ์ ศรีสวัสดิ์, 2567; สุภารัตน์ แพहित และณัฐสุดา กาญจน์เจริญ, 2559) มีดังนี้

1. เป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกลุ่มคนที่มีความสนใจเดียวกันได้ โดยสามารถติดตามข่าวสารสำคัญในสถานการณ์ต่าง ๆ สามารถระดมความคิดเห็น แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ในเรื่องหรือประเด็นที่สนใจได้

2. เป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลอย่างกว้างขวางโดยเป็นแหล่งสืบค้นข้อมูลที่ทันสมัย ขนาดใหญ่ที่มีข้อมูลที่หลากหลาย ซึ่งได้รวบรวมความรู้จากตำรา หนังสือ หรือแหล่งความรู้ต่าง ๆ มาอยู่บนเว็บไซต์ที่สามารถค้นหาได้สะดวก

3. เป็นช่องทางการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็ว ประหยัดเวลา และค่าใช้จ่าย โดยการติดต่อสื่อสารกับบุคคลหรือหน่วยงานสามารถติดต่อกับได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ลดระยะเวลาในการเดินทาง ประหยัดค่าใช้จ่าย เช่น การรับ-ส่งเอกสาร

4. เป็นช่องทางในการแสดงผลงานหรือความคิดเห็นได้ โดยสามารถนำเสนอผลงานให้บุคคลอื่นที่ใช้งานระบบเดียวกันสามารถรับชมและแสดงความคิดเห็นได้ อาจจะเป็นรูปภาพ วิดีโอและงานเขียนต่าง ๆ

5. เป็นช่องทางการประชาสัมพันธ์และบริการให้กับลูกค้า โดยหน่วยงานหรือบริษัทสามารถประชาสัมพันธ์ข่าวสาร กิจกรรมที่เป็นประโยชน์ หรือติดต่อให้บริการแก่ลูกค้าในด้านต่าง ๆ ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว เป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและสร้างความเชื่อมั่นอีกด้วย

6. เป็นช่องทางการสร้างรายได้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ใช้งานในระบบเดียวกัน สามารถใช้เป็นช่องทางการสร้างรายได้ในรูปแบบต่าง ๆ จากการขายสินค้าหรือจ้างงาน

7. เป็นช่องทางความบันเทิง โดยสามารถค้นหาสิ่งจรรโลงใจ เฟลิดเฟลิน เพื่อบรรเทาความเครียด สร้างความสุขได้ผ่านการฟังเพลง ดูภาพยนตร์และละคร

8. เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีของบุคคลทุกระดับโดยสามารถติดต่อสื่อสารกับบุคคลที่ต้องการได้ในทันทีบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผ่านการโทรด้วยเสียง หรือวิดีโอโดยไม่มีข้อจำกัดของระยะทางหรือช่วงเวลาในการใช้ ทำให้ผู้คนรู้สึกใกล้ชิดกันได้มากยิ่งขึ้น

สมรรถนะการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่

สมรรถนะการใช้สื่อสังคมออนไลน์ ประกอบด้วย 5 ด้าน (ปรีดี นุกุลสมปรารณา, 2564; ภูริต สุคนธ์ปัญญา, 2564, อ้างถึงใน ปราณีศา ธวัชรุ่งโรจน์, 2557; มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, 2561; ศศิพงษ์ ศรีสวัสดิ์, 2567; สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2562) ได้แก่

1. การใช้ภาษาเป็นการใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสมในการตั้งชื่อเรื่องเพื่อดึงดูดความสนใจให้ผู้อ่านอยากติดตามอ่านเนื้อหา ใช้ระดับภาษาเหมาะสมกับเรื่องที่น่าเสนอ ใช้ภาษาให้มีความเป็นกันเองไม่เป็นทางการจนเกินไป สามารถโน้มน้าวใจของผู้อ่านให้คล้อยตามเนื้อหาหรือสถานการณ์ได้

2. การนำเสนอเป็นการเลือกนำเสนอเนื้อหาด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การใช้ข้อความ ภาพ เสียง วิดีโอหรือรูปแบบต่าง ๆ ที่ทันสมัย ให้มีความน่าสนใจประกอบกับเนื้อหาประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความสะดุดตาแก่ผู้อ่าน นำเสนอเนื้อหาที่ถูกต้อง กระชับไม่ยืดเยื้อตรวจสอบก่อนที่จะเผยแพร่เนื่องจากการเผยแพร่ข้อมูลอันเป็นเท็จจะส่งผลเสียต่อองค์กรหรือหน่วยงานที่ทำการเผยแพร่ หากข้อมูลเป็นข้อความอาจสรุปเนื้อหาให้ออกมาเป็นประเด็นหรือทำเป็นหัวข้อไม่ยืดเยื้อ ซึ่งอาจทำให้ผู้อ่านไม่สนใจหรือเกิดความเบื่อหน่าย

3. การสร้างเอกลักษณ์และสร้างแรงบันดาลใจเป็นการนำเสนอข้อมูลที่เป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ความประทับใจ สร้างแรงบันดาลใจ หรือนำเสนอข้อมูล ข้อคิด ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาตนเองหรือการดำรงชีวิตในด้านใดด้านหนึ่ง

4. การสร้างความน่าเชื่อถือโดยมีข้อมูลสนับสนุนจากผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ หรือมีแหล่งที่มาอ้างอิง เพื่อสนับสนุนเนื้อหาที่น่าเสนอให้มีความน่าเชื่อถือ

5. การมีส่วนร่วมโดยเปิดโอกาสให้ผู้อ่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นกับเนื้อหาที่น่าเสนอในสื่อสังคมออนไลน์ได้ สามารถแสดงความชื่นชม หรือมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในรูปแบบที่เหมาะสม

กระบวนการพัฒนาสมรรถนะการใช้สื่อสังคมออนไลน์ สมรรถนะการใช้สื่อเทคโนโลยีหรือสมรรถนะดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ประกอบด้วย 5 กระบวนการ (จิณณวัตร ปะโคทั้ง, 2561; ชฎาพร เขียวศิริพิพัฒน์ และคณะ, 2567;

สำนักงานข้าราชการพลเรือน, 2562; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562; สุกัญญา
แจ่มช้อย, 2562) ดังนี้

1. ส่งเสริมการตระหนักรู้และการใช้สื่ออย่างมีจริยธรรมโดยผู้บริหารควรสร้างความตระหนักให้ครูเข้าใจการใช้สื่อสังคมออนไลน์อย่างถูกต้อง เคารพลิขสิทธิ์ มารยาทในการสื่อสารและรู้เท่าทันสื่อเพื่อป้องกันผลกระทบเชิงลบ และสร้างวัฒนธรรมการใช้สื่อที่ปลอดภัยและสร้างสรรค์

2. สนับสนุนการพัฒนาทักษะดิจิทัลอย่างต่อเนื่องโดยผู้บริหารควรจัดให้ครูได้รับการพัฒนา เช่น การอบรม การฝึกปฏิบัติ การใช้ MOOC หรือการเข้าร่วม PLC เพื่อให้ครูมีสมรรถนะในการใช้สื่อดิจิทัลได้คล่องแคล่ว และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3. ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์ โดยสนับสนุนให้ครูใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น Line, Facebook, YouTube หรือ Public Platform ในการสอน สร้างสื่อการเรียนรู้ และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเชิงปฏิบัติ พร้อมทั้งวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ดิจิทัล

4. จัดหาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนโดยผู้บริหารต้องจัดให้มีอินเทอร์เน็ต อุปกรณ์ และซอฟต์แวร์ที่เพียงพอ รวมถึงการสร้างระบบช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อให้ครูสามารถเข้าถึงและใช้สื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทั่วถึง

5. สร้างเครือข่ายการเรียนรู้และความร่วมมือ โดยผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศและเครือข่ายการใช้สื่อร่วมกัน เช่น การทำ PLC ออนไลน์ กลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์และพัฒนาสมรรถนะการใช้สื่อดิจิทัลร่วมกันอย่างยั่งยืน

สรุปได้ว่าสื่อสังคมออนไลน์กับการบริหารสถานศึกษา เป็นสื่อหรือช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลโดยอาศัยเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อีกทั้งยังเป็นช่องทางในการค้นคว้าหรือจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาพ เสียง ข้อความ คลิปวิดีโอและสื่อมัลติมีเดียที่มีความสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการเข้าถึง มี 3 ประเภท ได้แก่ 1) สื่อสังคมออนไลน์ที่อาศัยเครือข่ายทางสังคมอินเทอร์เน็ต 2) สื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้พูดคุยและแสดงความคิดเห็น และ 3) สื่อสังคมออนไลน์ให้บริการแบ่งปันสื่อมีประโยชน์ 8 ด้าน ได้แก่ 1) เป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2) เป็นแหล่งสืบค้นข้อมูล 3) เป็นช่องทางการติดต่อ

สื่อสาร 4) เป็นช่องทางในการแสดงผลงานหรือความคิดเห็น 5) เป็นช่องทางการประชาสัมพันธ์ 6) เป็นช่องทางการสร้างรายได้ 7) เป็นช่องทางความบันเทิง และ 8) เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีของบุคคล สมรรถนะที่สำคัญในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ มีดังนี้ 1) การใช้ภาษา 2) การนำเสนอ 3) การสร้างเอกลักษณ์และสร้างแรงบันดาลใจ 4) การสร้างความน่าเชื่อถือ และ 5) การมีส่วนร่วม ซึ่งมีกระบวนการพัฒนาสมรรถนะ มีดังนี้ 1) ส่งเสริมการตระหนักรู้และการใช้สื่ออย่างมีจริยธรรม 2) สนับสนุนการพัฒนาทักษะดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง 3) ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์หรือแพลตฟอร์มดิจิทัลอื่น ๆ 4) จัดหาสิ่งสนับสนุน เช่น อินเทอร์เน็ต อุปกรณ์ และซอฟต์แวร์ที่เพียงพอ และ 5) สร้างบรรยากาศและเครือข่ายการใช้สื่อร่วมกัน

บทสรุป

ภาพลักษณ์สถานศึกษาเป็นภาพรวมทั้งหมดขององค์กรที่บุคคลในสังคมรับรู้จากประสบการณ์หรือมีความรู้ ความประทับใจ ตลอดจนความรู้สึกที่มีต่อองค์กรนั้น ๆ จากการกระทำหรือพฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความเชื่อ ความรู้สึก ความรู้ และความประทับใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของสถานศึกษา การสร้างภาพลักษณ์สถานศึกษามีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสังคม 2) ด้านกระบวนการ 3) ด้านบุคคล 4) ด้านบรรยากาศ 5) ด้านความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อถือ และปัจจัยที่ส่งผลต่อภาพลักษณ์ของสถานศึกษามี 3 ด้าน ได้แก่ 1) การให้บริการที่ดี 2) การได้รับการยอมรับ และ 3) การประชาสัมพันธ์

สมรรถนะการใช้สื่อสังคมออนไลน์ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่กับการบริหารสถานศึกษา การใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นสื่อหรือช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล โดยอาศัยเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อีกทั้งยังเป็นช่องทางในการค้นคว้าหรือจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาพ เสียง ข้อความ คลิปวิดีโอและสื่อมัลติมีเดียซึ่งมีความสะดวก รวดเร็ว และง่ายต่อการเข้าถึง สื่อสังคมออนไลน์มี 3 ประเภท ได้แก่ 1) สื่อสังคมออนไลน์ที่อาศัยเครือข่ายทางสังคมอินเทอร์เน็ต 2) สื่อสังคมออนไลน์ที่ใช้พูดคุยและแสดงความคิดเห็น 3) สื่อสังคมออนไลน์ให้บริการแบ่งปันสื่อ ซึ่งสื่อสังคมออนไลน์มีประโยชน์ ดังนี้ 1) เป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2) เป็นแหล่งสืบค้นข้อมูล 3) เป็นช่องทางการติดต่อสื่อสาร 4) เป็นช่องทางในการแสดงผลงานหรือความคิดเห็น 5) เป็นช่องทางการประชาสัมพันธ์

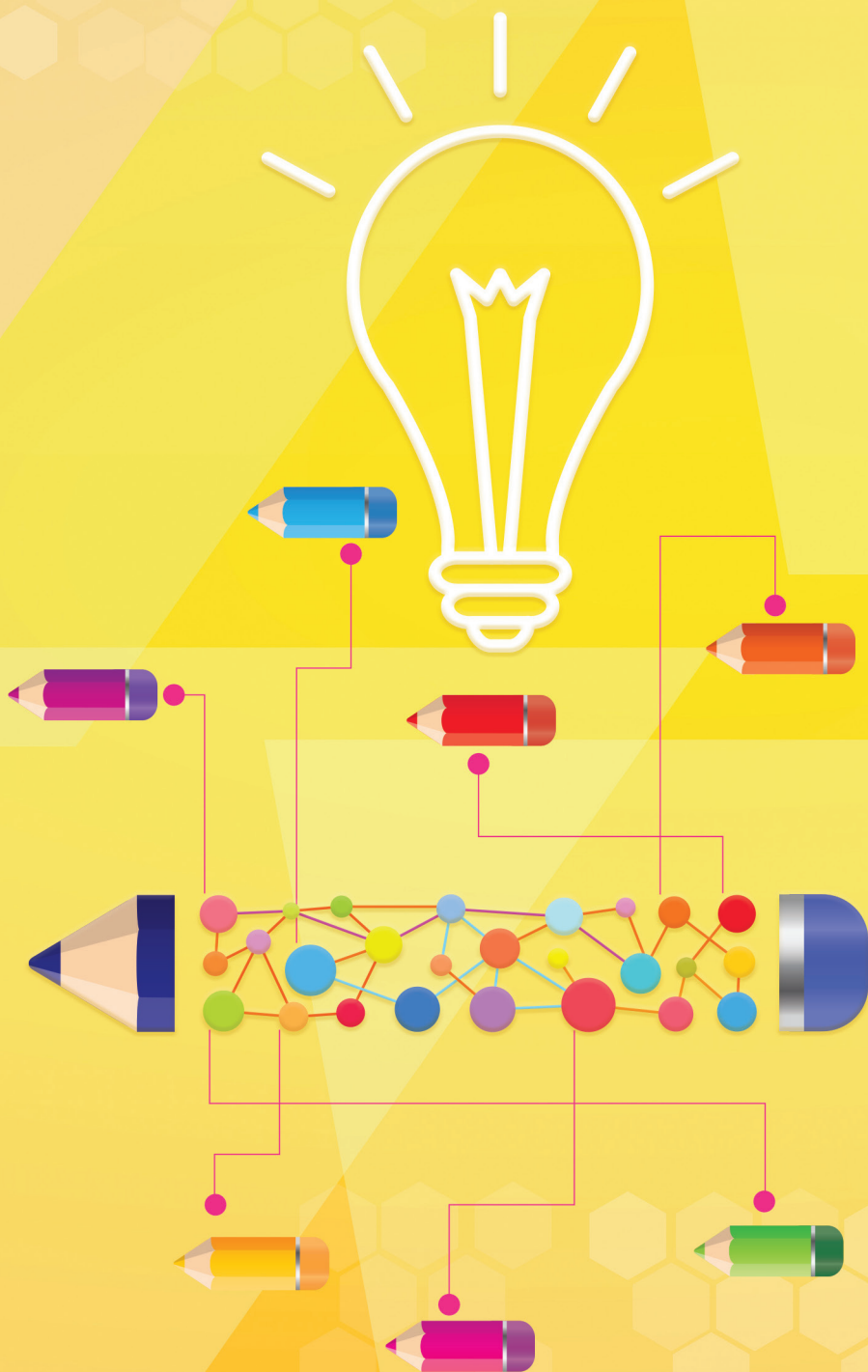
6) เป็นช่องทางการสร้างรายได้ 7) เป็นช่องทางความบันเทิง และ 8) เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีของบุคคล สมรรถนะที่สำคัญในการใช้สื่อสังคมออนไลน์ มีดังนี้ 1) การใช้ภาษา 2) การนำเสนอ 3) การสร้างเอกลักษณ์และสร้างแรงบันดาลใจ 4) การสร้างความน่าเชื่อถือ 5) การมีส่วนร่วม ซึ่งมีกระบวนการพัฒนาสมรรถนะ ดังนี้ 1) ส่งเสริมการตระหนักรู้และการใช้สื่ออย่างมีจริยธรรม 2) สนับสนุนการพัฒนาทักษะดิจิทัลอย่างต่อเนื่อง 3) ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์หรือแพลตฟอร์มดิจิทัลอื่น ๆ 4) จัดหาสิ่งสนับสนุน เช่น อินเทอร์เน็ต อุปกรณ์ และซอฟต์แวร์ที่เพียงพอ และ 5) สร้างบรรยากาศและเครือข่ายการใช้สื่อร่วมกัน

การใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการสร้างภาพลักษณ์สถานศึกษาสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ยุคใหม่ เป็นสื่อหรือช่องทางในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล โดยอาศัยเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในการค้นคว้าหรือจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศในรูปแบบต่าง ๆ เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีของบุคคลทุกระดับ การประชาสัมพันธ์ด้วยรูปแบบที่หลากหลายและมีความน่าสนใจ ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจของผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เอกสารอ้างอิง

- เกตุธัช กัญจนชามาบุรพ. (2564). การพัฒนาการเรียนรู้ฐานสมรรถนะตามแนวคิดการเรียนรู้โครงงานเป็นฐานร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสุขศึกษาและทักษะการรู้ดิจิทัลของนักเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิณณวัตร ปะโคทัง. (2561). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ. ศิริธรรม ออฟเซ็ท.
- จิณณวัตร ปะโคทัง และธีระ รุญเจริญ (2565). ปัจจัยในการสร้างภาพลักษณ์สถานศึกษาในยุคดิจิทัล. วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. 5(3), น. 123-131.
- ชฎาพร เอียรศิริพิพัฒน์ , ตระกูล จิตวัฒนากร และวิโรจน์ หมื่นเทพ. (2567). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านดิจิทัลของครูระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. วารสารการบริหารและสังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 7(1), 349-358.
- ณิชากุล เสนาวงษ์. (2564). การศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อสังคมออนไลน์ของคนเจนเนอเรชั่นแซดในยุค New Normal ในกรุงเทพมหานคร. รายงานการค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสยาม.
- นริศ สุคันธรัตน์. (2560). กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อสร้างภาพลักษณ์สถานศึกษาอาชีวศึกษาตามกรอบแนวคิด ความรับผิดชอบต่อสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นฤเบศ เชาว์พานิช. (2566). แนวทางการพัฒนาภาพลักษณ์ของสถานศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ปรีดี นกุลสมปรารถนา. (2564). กระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค. ค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2568, จาก <https://www.popticles.com/marketing/consumer-buying-process>.
- ภูริต สุคนธ์ปัญญา. (2564). กลยุทธ์การสร้างเนื้อหาบนสื่อออนไลน์ : กรณีศึกษากลุ่มธุรกิจอาหารที่มีผู้ติดตามกว่า 1 แสนซับสไครเบอร์ในยูทูบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการตลาดและแบรนด์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- มงคล แก้วรอด. (2564). การศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อภาพลักษณ์อาชีวศึกษาของวิทยาลัยในสังกัดสถาบันภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1. วารสารวิจัยและนวัตกรรมการอาชีวศึกษา. 5(1), น. 114-115.
- มนสิข สิทธิสมบุญ. (2563). มโนทัศน์การสร้างภาพลักษณ์องค์กร. วารสารบัณฑิต วิทยาลัยพิษณุพนธ์. 15(1), น. 150-160.

- รักเกียรติ พันธุ์ชาติ. (2561). Social Media : แนวทางการนำมาประยุกต์ใช้กับหน่วยงานของรัฐ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม.
- วรวรรณ องค์กรธุรกิจ. (2561). การบริหารภาพลักษณ์และเอกลักษณ์ที่พึงประสงค์ของสินค้าและองค์กร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจิตร อาวะกุล. (2542). เทคนิคมนุษยสัมพันธ์ Human Relation Technique. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: โอ.เอส.ปรี้นติ้ง เฮ้าส์.
- ศศิพงษ์ ศรีสวัสดิ์. (2567). การเขียนเชิงสร้างสรรค์บนสื่อออนไลน์ Creative Writing on Online Media. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- สำนักงานข้าราชการพลเรือน. (2562). ทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัล. ค้นเมื่อ 18 กรกฎาคม 2568, จาก https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/attachment/circular/w6-2561-attachment_0.pdf.
- _____. (2562). รายงานการศึกษา เรื่อง แนวปฏิบัติของการสร้างและส่งเสริมการรู้ดิจิทัลสำหรับครู. บริษัท ฟริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สิทธิชัย มหะศิริ. (2561). ภาพลักษณ์ของโรงเรียนพลอยจาดูจินดาตามทัศนะของผู้ปกครอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภารัตน์ แพहित และณัฐสุดา กาญจน์เจริญ. (2559). Social Media กับการเรียนการสอน. ค้นเมื่อ 28 มิถุนายน 2568, จาก www.smforedu.blogspot.com.
- อัญชลี ศรีจันทร์. (2566). แนวทางการพัฒนาการจัดระบบสารสนเทศการบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2. วารสารวิชาการการจัดการภาครัฐและเอกชน. 5(2), น. 78-92.

การส่งเสริมพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนธนสิทธิ์อนุสรณ์ โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลง

กนกลักษณ์ เสียงล้ำ¹
ดวงใจ รุ่งเรือง¹

¹สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

*อีเมล: 6412101091@dru.ac.th

วันที่รับบทความ: 17 กันยายน 2568 วันที่แก้ไขบทความ: 1 กุมภาพันธ์ 2569 วันที่ตอบรับบทความ: 19 พฤษภาคม 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนธนสิทธิ์อนุสรณ์ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 อายุ 5-6 ปี โรงเรียนธนสิทธิ์อนุสรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 30 คน โดยได้มาจากการเลือกแบบจับฉลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลงของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 และแบบประเมินพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โดยได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลง เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน คือวันอังคารและวันพุธ ใช้เวลาวันละ 40 นาที ระหว่างเวลา 9.00 น. – 9.40 น. รวมทั้งสิ้น 12 ครั้ง แบบแผนการทดลอง One – Group Pretest – Posttest Design และวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 หลังการทดลองใช้แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลงสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: การจดจ่อใส่ใจ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ วัสดุปลายเปิด

The Promotion of Attention Behavior of Kindergarten 3 Students Thanasit Anusorn School Using Creative Art Activities from Open-Ended Materials with Songs

Kanoklak Seanglum^{1*}

Duangjai Roongreang¹

¹Early Childhood Education Program, Faculty of Education, Dhonburi Rajabhat University

*E-mail: 6412101091@dru.ac.th

Received: 17 September 2025 Revised: 1 February 2026 Accepted: 19 May 2026

Abstract

This research aimed to study the attention and focus behaviors of kindergarten level 3 students at Thanasit Anusorn School who participated in creative art activities using open-ended materials accompanied by music. The sample group consisted of 30 kindergarten level 3 students aged 5-6 years. They attended Thanasit Anusorn School under the jurisdiction of the Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 2 during the academic year 2024. The participants were selected using a random sampling method. The research instruments included lesson plans for creative art activities using open-ended materials accompanied by music and an assessment form for measuring the attention and focus behaviors of the students. The intervention was conducted over a period of six weeks, with activities held three days a week for 40 minutes per session from 9:00 AM to 9:40 AM, totaling 12 sessions.

The experimental design used was the One-Group Pretest-Posttest Design. Some statistical devices employed for data analysis and presentation included mean, percentage $\bar{X}$. The results revealed that the students' attention and focus behaviors significantly improved after participating in the activities compared to before, at a statistical significant level of .01. It was consistent with the research hypothesis.

Keywords: attention behavior; creative art activities; open-ended materials

แผนการศึกษาแห่งชาติ (National Education Plan) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” โดยมีแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สร้างคนไทยให้มีสมรรถนะที่เหมาะสมในทุกช่วงวัย และส่งเสริมคุณภาพการเรียนรู้ ซึ่งศาสตราจารย์ วงศ์บุตรลิวัฒนา (2560, น. 171) ได้กล่าวถึง สภาวะการเลื่อนไหลกับการพัฒนาตนเองให้ก้าวไปสู่ความสำเร็จที่ถือว่าการเรียนรู้ที่มี คุณภาพนั้นต้องอาศัยองค์ประกอบทั้ง 9 อย่าง ได้แก่ 1) ความท้าทายและทักษะที่สมดุล 2) การรับรู้และการกระทำที่เข้ากัน 3) เป้าหมายที่ชัดเจน 4) การให้ข้อมูลย้อนกลับที่ไม่คลุมเครือ 5) มีสมาธิมุ่งมั่นอยู่กับสิ่งที่ทำหรือการจดจ่อใส่ใจ 6) การควบคุม 7) การตระหนักรู้ในตน 8) การรับรู้การเปลี่ยนแปลงของมิติเวลา และ 9) ความริเริ่มภัยกับประสบการณ์ ซึ่งการส่งเสริม คุณภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จนี้ต้องอาศัยปัจจัยเหล่านี้ และการมีสมาธิ หรือความจดจ่อใส่ใจมุ่งมั่นอยู่กับเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามระยะเวลาที่เหมาะสมถือเป็นหนึ่งใน องค์ประกอบที่สำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองนำไปสู่ ความสำเร็จได้ เพราะพฤติกรรม การจดจ่อใส่ใจมีความจำเป็นต่อการเรียนรู้ของมนุษย์เพราะ พื้นฐานของการเรียนรู้ ต้องอาศัยการจดจ่อต่อสิ่งที่กำลังเรียนรู้อยู่ หากบุคคลใดมีความบกพร่อง ของกระบวนการเรียนรู้ จะส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถทางการรู้คิดได้ เด็กที่มีความจดจ่อ ใส่ใจสูงจะสามารถทำสิ่งที่ตั้งเป้าหมายไว้ได้สำเร็จ ซึ่งทำให้เด็กเกิดความสุขภาคภูมิใจเกิดความสุข ในความสำเร็จของตนเอง (ทศพร สร้างนานอก, 2561, น. 1) ดังนั้น การออกแบบกิจกรรม ที่ช่วยในการส่งเสริมพฤติกรรม การจดจ่อใส่ใจให้กับเด็กปฐมวัยจึงควรเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน สามารถฝึกฝนเด็กได้อย่างสม่ำเสมอ ช่วยส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและกระตุ้น ให้เด็กเกิดความสนใจเป็นระยะเวลานาน ไม่ทำลายโอกาสในการเรียนรู้ของเด็ก (จิตติยา สุ่มศรี, 2561, น. 66)

การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยนั้นมีหลายรูปแบบ ซึ่งดอลลาร์ดและมิลเลอร์ (Dollard and Miller) (1950) ได้เสนอว่าการเรียนรู้ควรมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ 1) แรงขับ (Drive) เป็นความต้องการที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล เป็นความพร้อมที่จะเรียนรู้ของบุคคล ทั้งสมอง ระบบประสาทสัมผัสและกล้ามเนื้อ แรงขับและความพร้อมเหล่านี้จะก่อให้เกิด ปฏิกริยา หรือพฤติกรรมที่จะชักนำไปสู่การเรียนรู้ต่อไป 2) สิ่งเร้า (Stimulus) เป็นสิ่งแวดล้อม ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นตัวการที่ทำให้บุคคลมีปฏิกริยา หรือพฤติกรรมตอบสนอง ออกมา ในสภาพการเรียนการสอน สิ่งเร้าจะหมายถึงครู กิจกรรมการสอน และอุปกรณ์

การสอนต่าง ๆ ที่ครูนำมาใช้ 3) การตอบสนอง (Response) เป็นปฏิกริยา หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมาเมื่อบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า ทั้งส่วนที่สังเกตเห็นได้และส่วนที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ เช่น การเคลื่อนไหว ท่าทาง คำพูด การคิด การรับรู้ ความสนใจ และความรู้สึก เป็นต้น 4) การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นการให้สิ่งที่มีอิทธิพลต่อบุคคลอันมีผลในการเพิ่มพลังให้เกิดการเชื่อมโยง ระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองเพิ่มขึ้น การเสริมแรงมีทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ของบุคคลเป็นอันมาก ซึ่งหนึ่งในกิจกรรมหลักสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น คือกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ที่มีองค์ประกอบครบทั้ง 4 ประการ และเป็นกิจกรรมที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาพฤติกรรม การจดจ่อใส่ใจได้ เนื่องจากกิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้ใช้ความคิดจินตนาการในการสร้างสรรค์ผลงาน รวมไปถึงเด็กจะได้ใช้สมาธิและการจดจ่อใส่ใจขณะปฏิบัติกิจกรรม ญัฐนิชา มณีพฤกษ์ และสรिता เจือศรกุล (2566, น. 12) กล่าวว่ากิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการกระตุ้นให้เด็กได้แสดงออก ทางความคิด ความรู้สึกต่าง ๆ ที่เด็กเห็นและรับรู้โดยการจินตนาการ การสังเกต การใช้ประสาทสัมผัสในด้านต่าง ๆ โดยการถ่ายทอดผ่านผลงานศิลปะด้วยเทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย โดยที่เด็กมีอิสระในการเลือกทำกิจกรรม การเลือกจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย และพัฒนาการทางศิลปะของเด็ก นอกจากนี้จะช่วยสร้างจินตนาการ และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์แล้ว ยังช่วยให้เด็กรับรู้ความรู้สึกและสภาวะอารมณ์อีกด้วย กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์มีด้วยกันหลายรูปแบบ ด้วยการนำวัสดุต่าง ๆ มาใช้ในการสร้างสรรค์และผลิตผลงานศิลปะ ซึ่งวัสดุปลายเปิดถือเป็นวัสดุที่สามารถจัดหาได้ง่ายมีความหลากหลาย ไม่มีข้อจำกัด (กมลวรรณ ศรีสำราญ และอรพรรณ บุตรกตัญญู, 2562, น. 66) การนำวัสดุปลายเปิดมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนั้นจะช่วยสร้างความท้าทายในการวางแผน ตัดสินใจ และเลือกใช้วัสดุในการสร้างสรรค์ชิ้นงานด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการลองผิดลองถูกเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการสร้างชิ้นงานส่งผลให้เด็กเกิดความจดจ่อใส่ใจ มุ่งมั่น และพยายามจนประสบความสำเร็จ

นอกจากนี้บทเพลงหรือดนตรีที่ถือเป็นสื่อที่มีผลดีต่อมนุษย์ในการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ สามารถกระตุ้นเร้าต่อเด็กปฐมวัยทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ ซึ่งซิซณพงค์ อินทร์แก้ว (2565, น. 301) กล่าวว่าคลื่นเสียงมีผลกระทบต่อการเต้นของหัวใจ การสั่นสะเทือนที่เกิดเสียงจึงมีความสัมพันธ์กับการระบบประสาทของมนุษย์ มีผลทำให้ดนตรีหรือบทเพลงมีผลต่อสุขภาพของแต่ละบุคคล การใช้ดนตรีเข้ามาช่วยในการส่งเสริมพัฒนา หรือบำบัดพฤติกรรมใดก็ตามควรเลือกใช้เพลงที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการใช้ดนตรี โดยการนำเพลงมาใช้ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยถือเป็นการสร้างบรรยากาศที่สามารถช่วยกระตุ้นแรงขับ (Drive) ภายในตัวเด็ก โดยบทเพลงจะเข้าไปกระตุ้นการทำงานของสมอง กล้ามเนื้อ ก่อให้เกิดปฏิกริยาหรือพฤติกรรม

ที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ รวมถึงบทเพลงอาจถือเป็นสิ่งเร้า (Stimulus) ที่สร้างบรรยากาศขณะทำกิจกรรมให้เด็กมีปฏิกิริยาหรือพฤติกรรมตอบสนองออกมาได้ด้วย วารุณี สกุลภารักษ์ และวรรณอาภา หุทัยงาม (2562, น. 203) กล่าวว่า เพลงเป็นสื่อช่วยดึงดูดความสนใจของเด็กเสียงเพลงช่วยให้เด็กรู้สึกผ่อนคลายและมีสมาธิพร้อมทำกิจกรรมมากขึ้น ในบางครั้งที่เด็กอารมณ์อ่อนไหวตามช่วงวัยซึ่งอาจอยู่ในห้วงอารมณ์ของความเศร้าและแสดงออกโดยการร้องไห้ แต่เมื่อได้ยินเสียงเพลงร่วมกับเห็นเพื่อนทำกิจกรรมอย่างสนุกสนานจะทำให้เด็กคลายความโศกเศร้าลงและเกิดความรู้สึกสนใจกิจกรรมนั้น ๆ ได้

เนื่องจากสภาพปัญหาปัจจุบันในชั้นเรียนของอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนธนสิทธินุสรณ์ พบว่าเด็กอนุบาลมีพฤติกรรมขาดความละเอียดรอบคอบขาดความจดจ่อใส่ใจในการทำงาน วอกแวกต่อสิ่งเร้าทำงานไม่เสร็จ เปลี่ยนความสนใจง่ายหรือสนใจสิ่งรอบข้างมากกว่าสิ่งที่อยู่ตรงหน้า ขาดความจดจ่อใส่ใจในการทำกิจกรรม ซึ่งการทำกิจกรรมไม่เสร็จเป็นที่สังเกตได้ตั้งแต่ในช่วงวัยอนุบาลหรือช่วงวัยที่เข้าเรียนในระดับประถมศึกษา และอาการที่จะเห็นได้ชัดเจนมากขึ้น (วชิรา ธาณิรัตน์, นิธิพัฒน์ เมฆขจร และกันตวรรณ มีสมสาร, 2564, น. 3) ซึ่งสาเหตุเนื่องมาจากการเลี้ยงดูผ่านสื่อออนไลน์ ให้เด็กอยู่กับโทรศัพท์ จอทีวีมากจนเกินไป จนส่งผลกระทบต่ออารมณ์จิตใจของบุคคลให้มีภาวะจิตใจที่ไม่นิ่งไปกับสังคมที่ถูกเชื่อมต่อเข้าหากันด้วยระบบโซเชี่ยลสังคมนออนไลน์ยุคแห่งการสื่อสารดิจิทัล ทุกอย่างเต็มไปด้วยความรวดเร็ว มีความสะดวกสบายทุกอย่างได้มารวดเร็ว ทำให้เด็กมีปัญหาเรื่องการอดทนรอคอยและส่งผลกับการควบคุมอารมณ์จิตใจ รวมถึงการมีสมาธิซึ่งจะมีพฤติกรรมทำให้เด็กไม่จดจ่อใส่ใจกับสิ่งที่ตนเองกระทำอยู่ (สุริยเดว ทรีปาตี และคณะ, 2561, น. 619) ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะส่งเสริมพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจของเด็กอนุบาลโดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลง

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจของเด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลง

สมมติฐานการวิจัย

หลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลง เด็กอนุบาลมีพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจที่สูงขึ้น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่มีอายุ 5-6 ปี โรงเรียนธนสิทธิ์อนุสรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2567 จำนวน 92 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่มีอายุ 5-6 ปี โรงเรียนธนสิทธิ์อนุสรณ์ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการเขต 2 ที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2567 จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างจากการจับฉลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือทดลองและเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลงของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3
2. แบบประเมินพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3

ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลงของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560
2. กำหนดโครงสร้างของการเขียนแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลงของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โดยแต่ละแผนการจัดกิจกรรมประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ประสพการณ์สำคัญ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ และการประเมินผล
3. ร่างแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลงของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ให้เหมาะสมสำหรับนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3 จำนวน 12 แผน ในแต่ละสัปดาห์การจัดกิจกรรมจะใช้วัสดุปลายเปิดทั้ง 2 ประเภท และใช้เพลงประกอบสัปดาห์ละ 1 เพลง

4. นำร่างแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลงของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมสอดคล้องและปรับปรุงร่างแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบวัสดุปลายเปิดประกอบเพลงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้วิธีดำเนินกิจกรรมมีความกระชับชัดเจนมากขึ้น โดยใช้เกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ 0.5 ขึ้น ซึ่งพบว่าแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลง มีค่า IOC อยู่ระหว่างตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 และมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ที่ 4.72 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลงของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 มีความเหมาะสมเพียงพอที่จะนำมาจัดกิจกรรมได้ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

5. นำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลงของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 3 โรงเรียนชนสิทธิ์อนุสรณ์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลงของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 หลังจากการจัดกิจกรรมพบว่านักเรียนมีความสนใจกระตือรือร้นอยากทำกิจกรรม และสามารถทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดได้ตามที่ผู้วิจัยได้อธิบายไว้อย่างถูกต้อง

6. นำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลงของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ไปทำแผนการจัดประสบการณ์ฉบับจริง

ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจ วิธีการสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินพฤติกรรม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินพฤติกรรม การจดจ่อใส่ใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3

2. ดำเนินการสร้างแบบประเมินและเกณฑ์การประเมินให้ครอบคลุมพฤติกรรม การจดจ่อใส่ใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 3 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการตั้งใจมีสมาธิ	2 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน
2.2 ด้านการไม่วอกแวก	2 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน
2.3 ด้านการมุ่งมั่นให้งานประสบความสำเร็จ	2 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน

3. นำร่างแบบประเมินพฤติกรรม การจดจ่อใส่ใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสมสอดคล้อง เพื่อหาความเที่ยงตรงของเนื้อหาแบบประเมิน ผู้เชี่ยวชาญจำนวนจำนวน 3 ท่าน มีรายนาม ดังนี้

4. หาค่าความเที่ยงตรงต่อวัตถุประสงค์ของแบบประเมินพฤติกรรม การจดจ่อใส่ใจของนักเรียนอนุบาลชั้นปีที่ 3 โดยนำร่างแบบประเมินพฤติกรรม การจดจ่อใส่ใจของนักเรียนอนุบาลชั้นปีที่ 3 ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาลงความเห็นและให้คะแนน ดังนี้

- +1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าสอดคล้อง
- 0 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าไม่แน่ใจ
- 1 หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าไม่สอดคล้อง

แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ แล้วเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, น. 61) พบว่า ร่างแบบประเมินพฤติกรรม การจดจ่อใส่ใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 มีค่า IOC อยู่ระหว่างตั้งแต่ 0.67 ถึง 1.00 และมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ที่ 4.71 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าแบบประเมินพฤติกรรม การจดจ่อใส่ใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 มีความเหมาะสมเพียงพอที่จะนำมาเก็บรวบรวมข้อมูลได้

5. ผู้วิจัยนำแบบประเมินพฤติกรรม การจดจ่อใส่ใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ไปทดลองใช้กับนักเรียนอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนชนสิทธิ์อนุสรณ์ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

6. นำแบบประเมินพฤติกรรม การจดจ่อใส่ใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่เหมาะสมแล้วไปทำฉบับจริง

แบบแผนการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest

ตารางที่ 1 ตารางแบบแผนการทดลอง

ก่อนทำกิจกรรม Pretest	ทดลอง	หลังทำกิจกรรม Posttest
T_1	X	T_2

ความหมายสัญลักษณ์

T₁ แทน คะแนนพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจก่อนการจัดกิจกรรม

X แทน การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลง

T₂ แทน คะแนนพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจหลังการจัดกิจกรรม

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ดำเนินการทดลองกับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนชนสิทธิ์อนุสรณ์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ดำเนินการเป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน คือวันอังคาร และวันพุธ ใช้เวลาวันละ 40 นาที ระหว่างเวลา 9.00 น. - 9.40 น. รวมทั้งสิ้น 12 วัน โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. สร้างความคุ้นเคยกับกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 1 สัปดาห์

2. เก็บข้อมูลจากการประเมินพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ก่อนการทดลอง (Pretest) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ระดับการจดจ่อใส่ใจที่ได้จากแบบประเมินพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจและข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การจดจ่อใส่ใจในการทำกิจกรรม พฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจที่เด็กแสดงออก โดยมีผู้ประเมิน คือ ผู้วิจัย ในช่วงกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์

3. ดำเนินการทดลองโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลงของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 วัน คือวันอังคาร และวันพุธ ในช่วงกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ระหว่างเวลา 9.00 น. - 9.40 น.

4. เก็บข้อมูลจากการประเมินพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 หลังการทดลอง (Post-test) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ระดับการจดจ่อใส่ใจที่ได้จากแบบประเมินพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจและข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การจดจ่อใส่ใจในการทำกิจกรรม พฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจที่เด็กแสดงออก โดยมีผู้ประเมิน คือ ผู้วิจัย ในช่วงกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์

5. นำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้างนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ระดับพฤติกรรมกาจจ่อใส่ใจของเด็กอนุบาล ก่อนและหลังการร่วมกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลง และตอนที่ 2 การเปรียบเทียบพฤติกรรมกาจจ่อใส่ใจของเด็กอนุบาล ก่อนทดลองและหลังการทดลอง โดยการหาค่าด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

1) ค่าเฉลี่ยของคะแนน โดยใช้หลักสูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, น. 83)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน Standard Deviation (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, 2521, น.103)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 + (\sum x)^2}{N(N - 1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

3) สถิติที่ใช้ในการทดลองสมมติฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยจากการประเมินพฤติกรรมกาจจ่อใส่ใจ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลง โดยใช้สถิติ t-test แบบ Dependent Sample ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS 11.5 for Windows

สรุปผลการวิจัย

1. เมื่อเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจของเด็กอนุบาล พบว่า ก่อนได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลง เด็กอนุบาลมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจอยู่ในระดับพอใช้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.87 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจของเด็กอนุบาล ด้านการตั้งใจมีสมาธิ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.70 อยู่ในระดับพอใช้ ด้านการไม่วอกแวกมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 อยู่ในระดับพอใช้ และด้านการมุ่งมั่นในงานประสบความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.37 อยู่ในระดับพอใช้ โดยหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลง เด็กอนุบาลมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 21.60 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจ ด้านการตั้งใจมีสมาธิ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.47 อยู่ในระดับดีมาก ด้านการไม่วอกแวก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.43 อยู่ในระดับดีมาก ด้านการมุ่งมั่นในงานประสบความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.30 อยู่ในระดับดีมาก สรุปได้ว่าเด็กอนุบาลมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงขึ้นทุกด้าน หลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลง

2. เมื่อเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจของเด็กอนุบาล พบว่า หลังจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลงของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 มีระดับพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจที่ดีขึ้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจของเด็กอนุบาลจากการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลง โดยผลการศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลงที่มีต่อพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจของเด็กอนุบาล พบว่า เด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลงมีพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจที่สูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุ

ปลายเปิดประกอบเพลงส่งผลต่อการมีพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจของเด็กอนุบาล ซึ่งพฤติกรรม การจดจ่อใส่ใจในด้านการตั้งใจมีสมาธิเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิมเป็นอันดับแรก รองลงมา ได้แก่ ด้านการไม่วอกแวก และด้านการมุ่งมั่นในงานประสบความสำเร็จตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัย ขออภิปรายผลไว้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจของเด็กอนุบาลที่ได้รับการ จัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลง มีพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจ สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลง อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ผลมาจากการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลง มีกระบวนการทำให้เด็กเกิดสภาวะสั่นไหวได้รับการจัดกิจกรรมที่มีความท้าทายเหมาะสมกับ ทักษะและความสามารถที่ตนเองมี และรูปแบบกิจกรรมที่มีความรื่นรมย์ จึงส่งผลให้เด็กอนุบาล มีพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจของเด็กที่เปลี่ยนแปลงนั้น สะท้อนให้เห็นได้จาก

สัปดาห์ที่ 1-2 ของการจัดกิจกรรมเด็กอนุบาลส่วนมากยังวอกแวก ยุ่งกับงานของ คนอื่น ทำงานไม่เสร็จตามที่ตั้งเป้าหมาย เนื่องจากยังไม่เข้าใจข้อตกลงในการปฏิบัติกิจกรรม ศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลง เด็กอนุบาลบางคนยังพูดคุยหรือเล่นกับเพื่อน ระหว่างทำกิจกรรม ยังไม่มีความตั้งใจที่จะทำผลงานของตนเอง ยังสร้างสรรค์ผลงานตาม ความคิดและจินตนาการของตนเองยังไม่ได้ และขณะที่เปิดเพลงเด็กอนุบาลหลายคนยังมึ การพูดคุยแทรกตลอดเพลงทำให้เกิดเสียงดังขณะปฏิบัติกิจกรรม และเมื่อเพื่อนพูดคุยนำเสนอผลงานเด็กอนุบาลบางส่วนยังไม่สนใจฟัง หันไปสนใจสิ่งรอบข้างและหันไปคุยเล่นกับเพื่อน ผู้สอนจึงมีการเข้าไปปรับพื้นที่นั่งในการทำกิจกรรมและเปิดโอกาสให้เด็กช่วยเลือกเพลง พร้อมทำข้อตกลงในการปรับระดับเสียงของเพลงและเสียงของตนเองขณะทำงาน

สัปดาห์ที่ 3-4 ของการจัดกิจกรรมเด็กอนุบาลส่วนมากเริ่มคุ้นชินกับกิจกรรม มีการแสดงพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจที่เพิ่มมากขึ้น สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงได้ เริ่มมีสมาธิ ในการทำกิจกรรม สามารถสร้างสรรค์ผลงานตามความคิดและจินตนาการของตนเองได้ทันเสร็จตามเวลา สนใจจดจ่อกับผลงานของตนเอง สามารถนั่งทำงานของตนเองเงียบ ๆ ตามข้อตกลงที่ให้ไว้ได้โดยไม่สนใจสิ่งรอบข้าง มีสมาธิไปพร้อมกับการฟังเพลง มีความมุ่งมั่นและตั้งใจที่จะ ทำผลงานของตนเองให้สำเร็จ สนใจและรับฟังผลงานของผู้อื่นขณะนำเสนอ ซึ่งสอดคล้องกับ รัตภรณ์ อุทุมพร วณิชชา สิทธิพล และกิตติมา บุญยศ (2566, น. 66) ที่กล่าวว่า กิจกรรม ศิลปะสร้างสรรค์แบบวัสดุปลายเปิด ซึ่งลักษณะการจัดกิจกรรมจะเป็นการสร้างสรรคผลงาน

บนพื้นที่การทำงานของตนเองด้วยวัสดุที่มีความหลากหลายที่ตนเองได้ตัดสินใจเลือกใช้ จัดวางเป็นรูปภาพตามความคิดและจินตนาการ สามารถปรับเปลี่ยนตำแหน่งการจัดวางวัสดุได้ตามความต้องการ เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน เปิดโอกาสให้เด็กได้มีช่วงเวลาอยู่กับตนเองซึ่งจะนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมความจดจ่อใส่ใจ และเป็นแนวทางให้กับผู้ที่สนใจได้นำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเด็กต่อไป และนอกเหนือจากกิจกรรมที่ใช้แล้วการใช้เพลงเสริมในกิจกรรมกับเด็กก็สามารถเกิดผลดีในการจัดการเรียนรู้ด้วยเช่นกัน

สัปดาห์ที่ 5-6 ของการจัดกิจกรรมเด็กอนุบาลมีการแสดงพฤติกรรมความจดจ่อใส่ใจที่เพิ่มมากขึ้น สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงได้ และมีการช่วยเหลือเพื่อนให้ปฏิบัติตามข้อตกลง มีสมาธิในการทำกิจกรรม สามารถสร้างสรรค์ผลงานตามความคิดและจินตนาการของตนเองเสร็จตามเวลา สนใจจดจ่อกับผลงานของตนเอง สามารถนั่งทำงานของตนเองตามข้อตกลงที่ให้ไว้ได้โดยไม่สนใจสิ่งรอบข้าง สนใจและรับฟังผลงานของผู้อื่นขณะนำเสนอซึ่ง สอดคล้องกับธนุรักษ์ จิตจิตต์ (2532, น. 1-2) ที่กล่าวว่า ในระดับปฐมวัยนี้ เสียงดนตรีมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในอันที่จะวางรากฐานในการพัฒนาความคิด การสื่อหรือการแสดงออกทางด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม เนื่องจากดนตรีเป็นเรื่องของโสตศิลปะที่สามารถถ่ายทอดความรู้สึก อันจะนำเด็กไปสู่การรับรู้ในเรื่องของความงามอย่างมีสุนทรีย์ ช่วยให้เด็กเป็นคนละเอียด ไวต่อการรับรู้ และมีเหตุผล ดังนั้นการใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลง ส่งผลให้พฤติกรรมความจดจ่อใส่ใจอยู่ในระดับดีมาก และนอกจากนั้น เด็กอนุบาลบางส่วนยังสามารถสร้างสรรค์ผลงานของตนเองโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการที่ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งสอดคล้องกับประนิตดา รัตนไตรมาส (2557, น. 37) ที่กล่าวถึงกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ไว้ว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือหรือสื่อกลางในการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด จินตนาการ บอกเล่าประสบการณ์เพื่อสื่อสารให้ผู้อื่นได้รับรู้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งกิจกรรมศิลปะเป็นกิจกรรมเสรีที่ทุกคนสามารถถ่ายทอดความคิดได้อย่างอิสระตามความต้องการความพอใจ และความสนใจอย่างไม่มีข้อบังคับหรือกฎเกณฑ์ตายตัวอีกทั้งกิจกรรมยังสามารถปรับเปลี่ยนได้หลายรูปแบบ เช่น การวาดภาพพระบายสี การพิมพ์ภาพการปั้น การตัด ปะ ฉีกหรือการประดิษฐ์ เป็นต้น รวมถึงการฝึกให้เด็กปฐมวัยได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการรับรู้และเคลื่อนไหวร่างกาย ใช้ความสัมพันธ์ของมือและตากับเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะของตนเองออกมา ศิลปะสร้างสรรค์จึงสามารถตอบสนองจินตนาการและการแสดงออกของบุคคลได้ทุกเพศทุกวัย อีกทั้งการนำวัสดุปลายเปิดหรือวัสดุหลากหลายชนิดมาให้นักเรียนเลือกทำกิจกรรมจะให้นักเรียนรู้สึกแปลกใหม่และอยากที่จะเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

2. ผลจากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงเมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจของเด็กอนุบาลแยกเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ด้านการตั้งใจมีสมาธิ มีระดับคะแนนที่สูงเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมเป็นอันดับแรก หลังจากการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลงนั้นอาจเป็นเพราะว่า การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลงส่งผลให้เด็กอนุบาลได้ใช้สมาธิความคิดริเริ่มของตนเองในการสร้างสรรค์ผลงานอย่างอิสระ เด็กอนุบาลจึงชื่นชอบ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และเมื่อครั้งต่อไปได้ทำกิจกรรม เด็กอนุบาลก็จะเกิดความมุ่งมั่น ตั้งใจ มีสมาธิ ใจจดใจจ่อกับการทำกิจกรรมโดยใช้ความคิดอย่างอิสระในการทำผลงานของตนเอง สอดคล้องกับคู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (2560, น. 38) ได้กล่าวถึงความสำคัญของกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัยไว้ว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้พัฒนากระบวนการทางความคิด ทั้งยังส่งเสริมการรับรู้ ความงามและสุนทรียภาพ รู้จักการเปรียบเทียบและรู้จักแยกแยะสี รูปร่างและพื้นผิว ช่วย กระตุ้นให้เด็กได้เกิดการแสดงออกทั้งทางอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด จินตนาการ ความคิดริเริ่ม และความคิดสร้างสรรค์ผ่านการเรียนรู้ประสบการณ์ตรงจากการสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง จึงช่วยส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย สังคม อารมณ์ สมาธิ และความคิดสร้างสรรค์ได้เป็นอย่างดี

2.2 ด้านการไม่วอกแวก มีระดับคะแนนสูงรองลงมาหลังจากการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลง อาจเป็นเพราะว่าในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลง เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้เด็กอนุบาลเกิดพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจที่สูงขึ้น และเมื่อเด็กอนุบาลมีความจดจ่อใส่ใจที่ดีขึ้นก็จะสามารถเรียนรู้และ ทำกิจกรรมอื่น ๆ ได้ดีขึ้น โดยเริ่มจากทีละน้อยไปถึงมาก และเมื่อได้รับการพัฒนาไปเรื่อย ๆ ทุกวัน ก็จะทำให้เด็กอนุบาลเกิดพฤติกรรมจดจ่อใส่ใจที่ถาวร สามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว โดยการไม่วอกแวก ไม่สนใจสิ่งรอบข้างมากกว่าสิ่งที่อยู่ตรงหน้าเป็นเวลานานขึ้น ทำให้ เด็กอนุบาลเกิดการเรียนรู้ที่ดีมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับขวัญข้าว ตะดิยรัตน์ (2564, น. 9) กล่าวว่า ความหมายของพฤติกรรมจดจ่อใส่ใจคือ ความสามารถในการรักษาความตื่นตัว รักษา ความสนใจให้อยู่ในทิศทางที่ควร เพื่อให้ตนเองบรรลุสิ่งที่ต้องการจะทำให้สำเร็จด้วยความจดจ่อ มีสติรู้ตัวต่อเนื่องในระยะเวลาที่เหมาะสมตามสมควรของวัยและความยากง่ายต่อภารกิจนั้น ๆ

2.3 ด้านการมุ่งมั่นในงานประสบความสำเร็จ มีระดับคะแนนที่สูงขึ้นหลังจาก การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลง อาจเป็นเพราะว่า ในการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลง ผู้วิจัยได้มีการใช้เพลง เข้ามามีส่วนช่วยในการส่งเสริมพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจ ซึ่งบทเพลงเป็นบทเพลงที่มีจังหวะช้า

และสม่ำเสมอ ช่วยให้บรรยากาศผ่อนคลายทำให้เด็กอนุบาลเกิดความรู้สึกผ่อนคลายขณะปฏิบัติกิจกรรม เพราะเมื่อนักเรียนเกิดความรู้สึกผ่อนคลายห้องเรียนเงียบสงบ มีเพียงเสียงเพลงที่ฟังแล้วรู้สึกสบายใจ เด็กอนุบาลจะสามารถมีสมาธิจดจ่อใส่ใจมุ่งมั่นตั้งใจปฏิบัติงานของตนให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมาย สอดคล้องกับเกษร ขวัญมา และคณะ (2566, น. 123) ที่เสนอว่าการจัดการความเครียด มีผลต่อการคิดและการเรียนรู้ เด็กที่เกิดความเครียดจะมีประสบการณ์ที่ไม่ดี ความหวาดกลัว เครียด บรรยากาศการเรียนรู้อาจไม่มีความสุข คับข้องใจ ขณะที่เด็กเกิดความเครียดร่างกายจะสร้างฮอร์โมนคอร์ติโซล (Cortisol) จะทำลายสมองส่วนคอร์เทกซ์ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับความคิด และสมองส่วนฮิปโปแคมปัสทำหน้าที่เกี่ยวกับอารมณ์และความจำ ส่งผลให้ขาดความสามารถในการเรียนรู้มีผลต่อพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจ แต่ถ้าเด็กไม่มีความเครียด มีความสุขก็จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดี มีความสุขและส่งผลต่อพฤติกรรมจดจ่อใส่ใจ ซึ่งเพลงมีส่วนช่วยทำให้เกิดบรรยากาศที่ดี ชิชญพงศ์ อินทร์แก้ว (2565, น. 302) กล่าวว่าเสียงดนตรีสามารถกระตุ้นให้ระบบประสาทอัตโนมัติของสมองปล่อยคลื่นอัลฟา เพื่อให้เกิดการผ่อนคลาย ดังนั้น เสียงดนตรีจึงสามารถกระตุ้นให้เกิดการผ่อนคลายได้ สนุกสนานเพลิดเพลิน ช่วยให้เด็กได้แสดงออกตามความต้องการและความสามารถ เป็นการถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกที่เด็กมีอยู่ในขณะนั้นทำให้ได้ผ่อนคลาย สังเกตได้จากการที่เด็กมีสีหน้าเบิกบาน ยิ้มแย้มแจ่มใสในขณะที่ฟังหรือฮัมเพลง ทำให้เด็กมีสมาธิจดจ่อกับเพลงที่เกิดความรู้สึกผ่อนคลาย เด็กเกิดเรียนด้วยความอย่างตั้งใจ โดยไม่รู้สึกเบื่อ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัยครั้งนี้

ครูหรือผู้ที่สนใจที่จะนำวิจัยการส่งเสริมพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจของนักเรียนชั้นปีที่ 3 โรงเรียนธนสิทธิ์อนุสรณ์ โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จากวัสดุปลายเปิดประกอบเพลงไปใช้เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจควรเน้นให้นักเรียนได้ดำเนินกิจกรรมตามกระบวนการให้ครบทุกขั้นตอน เนื่องจากทุกขั้นตอนมีความสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจของผู้เรียนได้อย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมในลักษณะที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะอื่น ๆ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันสำหรับเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม
2. ควรมีการศึกษารูปแบบของการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมการจดจ่อใส่ใจของเด็กปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

- กมลวรรณ ศรีสำราญ และอรพรรณ บุตรกตัญญู. (2562). ผลการใช้กิจกรรมเล่นวัสดุสร้างสรรค์อย่างมีจุดมุ่งหมายที่มีต่อการตระหนักรู้และเข้าใจตนเองของเด็กปฐมวัย.
วารสารจันทร์เกษมสาร. 25(2), น. 34-47.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เกษร ขวัญมา, รติยา เชื้อกลางชนม์, ธิดา ยาแก้ว, และกัญญารัตน์ ชูเกลี้ยง. (2566). การพัฒนาชุดนิทานเพลงสร้างสรรค์ส่งเสริมทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ วิทยาเขตสุพรรณบุรี. **วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล.** 9(2), น. 114-125.
- ขวัญข้าว ตะดิษฐ์รัตน์. (2564). การพัฒนาแบบวัดทักษะการคิดเชิงบริการ กลุ่มทักษะกำกับตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาส. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชิษณุพงศ์ อินทร์แก้ว. (2565). การใช้เสียงเพื่อบรรเทาความเจ็บปวด: กรณีศึกษาในดนตรีบำบัดและดนตรีพิธีกรรม. **วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.** 14(2), น. 300-318.
- ฐิตียา สุนศรี. (2561). **กิจกรรมฝึกสมาธิสำหรับเด็กปฐมวัย เกมตกสัตว์จากแก้วกระดาษ.** สืบค้นจาก <https://www.youngciety.com/article/crafts/paper-cup-animal-game.html>
- ณรุทธิ์ สุทธิจิตต์. (2532). **รายงานการวิจัยการรับรู้เรื่องระดับเสียงของเด็กปฐมวัย.** ศูนย์การเรียนรู้ การสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐนิชา มณีพฤกษ์ และสรिता เจือศรีกุล. (2566). แนวทางการพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะที่บูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจในการสร้างสรรค์งานศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย.
วารสารร่มพฤกษ์ มหาวิทยาลัยเกริก. 41(2), น. 9-31.
- ทศพร สร้างนานอก. (2561). **การพัฒนาเกมเสริมสร้างความตั้งใจจดจ่อในนักเรียนชั้นประถมศึกษา.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญเขต ภิญโญนนตพงษ์. (2526). **การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการ.** กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ประนัตดา รัตนไตรมาส. (2557). **ผลของการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบต่อเติมที่มีต่อการพัฒนาการด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย.** ปริญญาโทปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัตภรณ์ อุทุมพร, วณิชชา สิทธิพล, และกิตติมา บุญยศ. (2566). ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบวัสดุปลายเปิด เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมความจดจ่อใส่ใจของนักเรียนชั้นอนุบาล 3.
วารสารคหเศรษฐศาสตร์. 66(1), น.64-74

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). **เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพมหานคร: ชมรมเด็ก.

วชิรา ธาณิรัตน์, นิธิพัฒน์ เมฆขจร, และกันตวรรณ มีสมสาร. (2564). **ผลของการใช้ชุดกิจกรรม
แนะแนวแบบบูรณาการเพื่อพัฒนาทักษะทางสมองด้านการใส่ใจจดจ่อของเด็กปฐมวัย
ชั้นปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลหนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการแนะแนวและปรึกษาเชิงจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วารุณี สกุลภารักษ์ และวรรณอาภา หฤทัยงาม. (2562). **ดนตรีและกิจกรรมเคลื่อนไหวสำหรับเด็กปฐมวัย. วชิรเวชสารและวารสารเวชศาสตร์เขตเมือง**. 63(3), น. 203-208.

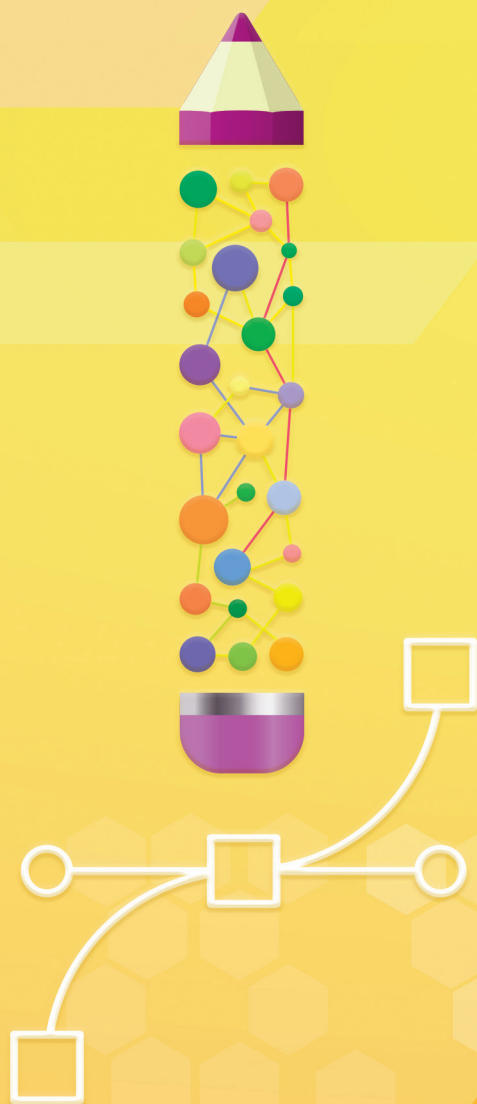
ศาสตราจารย์ วงศ์บุตรลีพัฒนา. (2560). **สภาวะการลื่นไถลในนักกีฬาไทย. วารสารสังคมศาสตร์
นิติรัฐศาสตร์**. 1(2), น. 171-192.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**.

กรุงเทพมหานคร: พรักหวานกราฟฟิค.

สุริยเดว ทรีปาตี และคณะ. (2561). **คู่มือการใช้เครื่องมือสำรวจต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชนไทย.
(ฉบับเยาวชน)**. กรุงเทพมหานคร: แผนงานสุขภาวะเด็กและเยาวชน สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).

Dollard, J., & Miller, N. E. (1950). **Personality and psychotherapy; an analysis in
terms of learning, thinking, and culture**. New York, NY, US: McGraw-Hill.

ผลของโปรแกรมการฝึกทักษะการรับ ส่งสองมือระดับอก ของกีฬาบาสเกตบอลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคลองนาเกลือน้อย (กลีน้อยอุปถัมภ์)

พงศ์กร พงษ์กิจประเสริฐ¹

ศึกษกร urssลือฤทธิ¹

ชนายกร์ ไกรวิจิตร¹

¹สาขาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

*อีเมล: chanayut.k@dru.ac.th

วันที่รับบทความ: 27 ตุลาคม 2568 วันที่แก้ไขบทความ: 8 มีนาคม 2569 วันที่ตอบรับบทความ: 19 พฤษภาคม 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาโปรแกรมการฝึกทักษะการรับและส่งลูกสองมือระดับอกในกีฬาบาสเกตบอลสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2) เปรียบเทียบผลของทักษะดังกล่าวก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการฝึก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคลองนาเกลือน้อย (กลีน้อยอุปถัมภ์) ปีการศึกษา 2568 จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย โปรแกรมการฝึกทักษะการรับและส่งลูกสองมือระดับอก แบบประเมินทักษะ และแบบบันทึกผลการฝึก ซึ่งแบบประเมินมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มตัวอย่างไม่อิสระ

จากการพัฒนาโปรแกรมการฝึกทักษะการรับและส่งลูกสองมือระดับอก ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของโปรแกรม โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) พบว่าโปรแกรมมีค่า IOC เท่ากับ 0.67 ซึ่งอยู่ในระดับที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริง ทั้งนี้ เมื่อทดลองใช้โปรแกรมกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่านักเรียนมีผลการพัฒนาทักษะดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 3.800 (S.D. = 1.471) เป็น 9.225 (S.D. = 0.862) สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิผลของโปรแกรมการฝึกที่พัฒนาขึ้น สรุปได้ว่า โปรแกรมการฝึกที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและมีประสิทธิผลในการพัฒนาทักษะการรับและส่งลูกสองมือระดับอกของนักเรียนอย่างชัดเจน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: โปรแกรมการฝึก การรับส่งลูกสองมือระดับอก กีฬาบาสเกตบอล

The Effect of the Chest-level Two-handed Passing Skill Training Program of Basketball for Grade 7 students at Khlong Na Kluea Noi School (Klinyu-Uppatham)

Pongsakorn Pongkijprasert¹

Siksak Banluerit¹

Chanayut Kraiwijit^{*}

¹Physical Education Program, Faculty of Education, Dhonburi Rajabhat University

^{*}E-mail: chanayut.k@dru.ac.th

Received: 27 October 2025 Revised: 8 March 2026 Accepted: 19 May 2026

Abstract

This study aimed to 1) develop a training program for chest-level two-handed passing skills in basketball for Grade 7 students, and 2) compare students' skill performance before and after participating in the training program. The sample consisted of 30 Grade 7 students from Khlong Na Kluea Noi School (Klinyu-Uppatham) in the academic year 2025, selected through purposive sampling. The research instruments included a chest-pass training program, a skill assessment form, and a training record form. The assessment instrument demonstrated a reliability coefficient of 0.85. Data were analyzed using mean, standard deviation, and dependent samples t-test.

As part of the development of the chest-level two-handed passing skill training program, the content and objectives of the program were systematically evaluated by a panel of experts using the Index of Item-Objective Congruence (IOC). The evaluation yielded an IOC value of 0.67, indicating an acceptable level of content validity and suitability for practical implementation. Furthermore, the implementation of the program with the sample group demonstrated a statistically significant improvement in students' chest-level

two-handed passing skills at the .05 level. Specifically, the mean performance score increased from 3.800 (S.D. = 1.471) to 9.225 (S.D. = 0.862), thereby reflecting the effectiveness of the developed training program in enhancing students' skill performance. In conclusion, the developed training program was appropriate and effective in enhancing students' chest-level two-handed passing skills. It can be applied effectively in physical education instruction to improve fundamental basketball skills.

Keywords: training program;chest-level two-handed receiving and passing;basketball

การจัดการเรียนการสอนพลศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะพื้นฐานทางร่างกาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น วินัย ความมีน้ำใจนักกีฬา และการทำงานเป็นทีม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) ภายใต้บริบทการศึกษาในศตวรรษที่ 21 พลศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมสมรรถนะและทักษะชีวิตของผู้เรียนอย่างรอบด้าน (Casey & Kirk, 2021) โดยเฉพาะกีฬาบาสเกตบอล ซึ่งช่วยพัฒนาทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม สอดคล้องกับแนวทาง Active Learning (Kirk & Haerens, 2022)

หนึ่งในทักษะพื้นฐานที่สำคัญของกีฬาบาสเกตบอลคือ “การรับและส่งลูกสองมือระดับอก” (Chest Pass) ซึ่งเป็นทักษะแรกเริ่มที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเล่นได้มีประสิทธิภาพและปลอดภัย (Miller & Bartlett, 2021) งานวิจัยหลายชิ้น เช่น Cabido et al. (2020) และ Tsai & Huang (2022) พบว่าการฝึกทักษะอย่างมีโครงสร้างและการให้ข้อเสนอแนะอย่างเหมาะสมช่วยเพิ่มความมั่นใจ แรงจูงใจ และความมั่นใจของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน

จากการสังเกตของผู้วิจัยในชั้นเรียนจริง พบว่านักเรียนยังขาดความเข้าใจและแรงจูงใจในการฝึกฝนทักษะการรับส่งลูก จึงจำเป็นต้องพัฒนาโปรแกรมการฝึกที่มีขั้นตอนชัดเจน เน้นการปฏิบัติซ้ำ และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน (Granero-Gallegos & Baena-Extremera, 2020) นอกจากนี้ แนวคิดของ Dyson et al. (2020) และ Casey & Kirk (2021) ยังชี้ว่าควรออกแบบกิจกรรมที่ยืดหยุ่น ใช้เทคโนโลยีสนับสนุน และเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งพัฒนา “โปรแกรมการฝึกทักษะการรับและส่งลูกสองมือระดับอก” สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจ ความมั่นใจ และเจตคติที่ดีต่อการเล่นบาสเกตบอล อันจะช่วยวางรากฐานการพัฒนาทักษะทางกาย จิตใจ และสังคมอย่างยั่งยืน (Bailey et al., 2021)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโปรแกรมการฝึกทักษะการรับและส่งลูกสองมือระดับอกในกีฬาบาสเกตบอล สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคลองนาเกลือน้อย (กลีน้อยอุปถัมภ์)
2. เพื่อเปรียบเทียบโปรแกรมการฝึกทักษะการรับส่งลูกสองมือระดับอกในกีฬาบาสเกตบอลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคลองนาเกลือน้อย (กลีน้อยอุปถัมภ์)

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการฝึกทักษะการรับและส่งลูกสองมือระดับบอกตามโปรแกรมที่พัฒนาขึ้น จะมีผลสัมฤทธิ์ทางทักษะกีฬาบาสเกตบอลหลังฝึกสูงกว่าก่อนฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนคลองนาเกลือน้อย (กลีน้อยอุปถัมภ์) จำนวน 80 คนกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ห้อง 1 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์การคัดเลือก ได้แก่ 1) มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ ไม่มีข้อจำกัดทางร่างกาย 2) ไม่เป็นนักกีฬาบาสเกตบอลของโรงเรียน 3) ได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองในการเข้าร่วมโครงการฝึก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

2.1 แบบฝึกการรับและส่งลูกสองมือระดับบอก จำนวน 6 ชุด ออกแบบให้สอดคล้องกับหลักการฝึกทักษะทางกีฬา โดยใช้หลักจากแนวคิดของ motor learning และ fundamental skill drills

2.2 แบบประเมินทักษะการรับและส่งลูกสองมือระดับบอก ประกอบด้วยเกณฑ์การประเมิน 3 ด้าน ได้แก่

2.2.1 ความถูกต้องของท่าทาง

2.2.2 ความแม่นยำในการส่งลูก

2.2.3 ความต่อเนื่องในการปฏิบัติโดยใช้รูปแบบการประเมินระดับคะแนน 5 ระดับ (รูบริกส์)

2.3 แบบบันทึกผลการฝึกและสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

2.4 แบบทดสอบทักษะบาสเกตบอลก่อนและหลังการทดลอง

ตารางที่ 1 โปรแกรมการฝึกทักษะการรับ ส่งสองมือระดับออกของกีฬาบาสเกตบอล

สัปดาห์	เป้าหมาย	ชุดฝึกที่ใช้	กิจกรรมหลัก	เวลา (นาที)	ความก้าวหน้าของทักษะ
1	ท่าทางพื้นฐาน	1	ฝึกท่าจับลูก, ท่ายืน, แร่งส่ง	90	Cognitive stage
2	ความถูกต้องท่าทาง	1-2	ส่งลูกคู่ระยะสั้น	90	ลดข้อผิดพลาด
3	ความแม่นยำ	2	ส่งลูกเข้าเป้า	90	ควบคุมทิศทาง
4	ความต่อเนื่อง	3	รับ-ส่งต่อเนื่องเป็นจังหวะ	90	ความลื่นไหล
5	การเคลื่อนที่	3-4	ส่งลูกขณะเคลื่อนที่	90	เพิ่มความยาก
6	การตัดสินใจ	4-5	เกมย่อย 2v2	90	Associative stage
7	สถานการณ์จริง	5-6	เกมย่อย 3v3	90	การประยุกต์ใช้
8	ทักษะอัตโนมัติ	6	เกมสถานการณ์จริง	90	Autonomous stage

โปรแกรมการฝึกถูกออกแบบตามหลักการเพิ่มความยากแบบค่อยเป็นค่อยไป (Progressive Overload) โดยชุดฝึกแต่ละชุดเชื่อมโยงกับพัฒนาการของทักษะจากขั้นพื้นฐานไปสู่การใช้ในเกมจริง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ประเมินทักษะการรับและส่งลูกของนักเรียนก่อนทำการฝึก (Pre-test)

3.2 ดำเนินการฝึกทักษะการรับและส่งลูกสองมือระดับออกเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง 30 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง

3.3 สังเกตพฤติกรรมระหว่างฝึกโดยใช้แบบบันทึกผลการฝึกและพฤติกรรมรายบุคคล

3.4 หลังสิ้นสุดการฝึก ทำการประเมินผลอีกครั้ง (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบชุดเดิมกับผู้ประเมินคนเดิม เพื่อวัดผลการเปลี่ยนแปลง

3.5 การเก็บข้อมูลดำเนินการในสนามบาสเกตบอลของโรงเรียน โดยใช้กล้องวิดีโอ บันทึกการทดสอบก่อนและหลังการฝึก ผู้ประเมิน 3 ท่านให้คะแนนอย่างอิสระตามเกณฑ์รูบริกส์ 5 ระดับ จากนั้นนำคะแนนเฉลี่ยมาใช้วิเคราะห์ ลดอคติของผู้ประเมิน (Rater Bias)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์คะแนนผลการประเมินก่อนและหลังการฝึกเปรียบเทียบกัน

4.2 วิเคราะห์พฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงรายบุคคลจากแบบบันทึก

4.3 วิเคราะห์ผลการพัฒนาในด้านความถูกต้อง ท่าทาง และความแม่นยำของการส่งลูก

การตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินทักษะการรับและส่งลูกสองมือระดับออก ผู้วิจัยได้ให้ผู้ประเมิน 3 ท่าน (ครูพลศึกษา) ประเมินนักเรียนจากคลิปวิดีโอการฝึก แล้วนำคะแนนที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's r) เพื่อวัดความเที่ยงตรงระหว่างผู้ประเมิน (Inter-rater Reliability) ผลการคำนวณได้ค่า $r = 0.85$ แสดงว่าแบบประเมินมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับดีมาก เหมาะสมสำหรับใช้วัดผลการฝึกทักษะ

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

โปรแกรมฝึก → กระบวนการฝึกซ้ำ + Feedback → พัฒนาท่าทาง ความแม่นยำ ความต่อเนื่อง → ผลสัมฤทธิ์ทักษะ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ซึ่งมุ่งพัฒนาโปรแกรมการฝึกทักษะการรับและส่งลูกสองมือระดับออก ผู้วิจัยได้ออกแบบโปรแกรมการฝึกระยะเวลา 8 สัปดาห์ โดยมีโครงสร้างการฝึกแบบลำดับขั้นจากทักษะพื้นฐานไปสู่การประยุกต์ใช้ในเกมจริง โปรแกรมประกอบด้วยชุดฝึก 6 ชุด เชื่อมโยงกับพัฒนาการของทักษะตามหลักการเรียนรู้ทักษะการเคลื่อนไหว (Motor Learning) และหลักการเพิ่มความยากแบบค่อยเป็นค่อยไป (Progressive Overload) รายละเอียดโครงสร้างโปรแกรมและลำดับกิจกรรมแสดงไว้ในตารางโปรแกรมการฝึก 8 สัปดาห์ จากนั้นจึงนำโปรแกรมไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางแสดงดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อโปรแกรมการฝึกทักษะการรับ ส่งสองมือระดับบอกของกีฬาบาสเกตบอลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคลองนาเกลือน้อย (กลีน้อยอุปถัมภ์)

รายการ	ผลการประเมินค่าดัชนี มีความสอดคล้อง ของผู้เชี่ยวชาญ			คะแนน รวม	IOC	แปลผล
	1	2	3			
โปรแกรมการฝึกสัปดาห์ที่ 1	1	1	1	3	1	ใช้ได้
โปรแกรมการฝึกสัปดาห์ที่ 2	1	1	1	3	1	ใช้ได้
โปรแกรมการฝึกสัปดาห์ที่ 3	1	1	1	3	1	ใช้ได้
โปรแกรมการฝึกสัปดาห์ที่ 4	1	1	0	2	0.67	ใช้ได้
โปรแกรมการฝึกสัปดาห์ที่ 5	1	1	1	3	1	ใช้ได้
โปรแกรมการฝึกสัปดาห์ที่ 6	1	1	1	3	1	ใช้ได้
โปรแกรมการฝึกสัปดาห์ที่ 7	1	1	1	3	1	ใช้ได้
โปรแกรมการฝึกสัปดาห์ที่ 8	1	1	1	3	1	ใช้ได้

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของโปรแกรมการฝึกทักษะการรับ ส่งสองมือระดับบอกของกีฬาบาสเกตบอลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคลองนาเกลือน้อย (กลีน้อยอุปถัมภ์) โปรแกรมการฝึกสัปดาห์ที่ 1 มีค่าเท่ากับ 1.00 โปรแกรมการฝึกสัปดาห์ที่ 2 มีค่าเท่ากับ 1 โปรแกรมการฝึกสัปดาห์ที่ 3 มีค่าเท่ากับ 1 โปรแกรมการฝึกสัปดาห์ที่ 4 มีค่าเท่ากับ 0.67 โปรแกรมการฝึกสัปดาห์ 5 มีค่าเท่ากับ 1 โปรแกรมการฝึกสัปดาห์ 6 มีค่าเท่ากับ 1 โปรแกรมการฝึกสัปดาห์ 7 มีค่าเท่ากับ 1 และโปรแกรมการฝึกสัปดาห์ 8 มีค่าเท่ากับ 1

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการฝึกทักษะการรับและส่งลูกสองมือระดับออก ที่ส่งผลต่อทักษะกีฬาบาสเกตบอลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคลองนาเกลือน้อย (กลีน้อยอุปถัมภ์) ก่อนการฝึกและหลังการฝึก

รายการ	N	$\bar{X}$	S.D.
ก่อนการฝึก	30	3.800	1.471
หลังการฝึก 8 สัปดาห์	30	9.225	0.862

จากตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลของโปรแกรมการฝึกทักษะการรับ ส่งลูกสองมือระดับออกของกีฬาบาสเกตบอลกีฬาบาสเกตบอลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนคลองนาเกลือน้อย (กลีน้อยอุปถัมภ์) ก่อนการฝึกและหลังการฝึก ก่อนการฝึกมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.800 มีค่า S.D. เท่ากับ 1.471 และหลังการฝึกมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.225 มีค่า S.D. เท่ากับ 0.862

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบค่าที (t-test Dependent Sample) เพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการฝึก

การเปรียบเทียบ	df	t	p
ก่อน - หลังการฝึก	30	-25.651	.001

* $p < .05$

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการฝึกมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่า โปรแกรมการฝึกทักษะการรับและส่งลูกสองมือระดับออกที่พัฒนาขึ้นสามารถช่วยพัฒนาทักษะของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการพัฒนาโปรแกรมการฝึกทักษะการรับและส่งลูกสองมือระดับอกในกีฬาบาสเกตบอลจากผลการวิจัยพบว่า โปรแกรมการฝึกที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในระดับที่สามารถนำไปใช้ได้จริง โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา กับวัตถุประสงค์ (IOC) เท่ากับ 0.67 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ในงานวิจัยเชิงพัฒนา สะท้อนให้เห็นว่าองค์ประกอบของโปรแกรม ทั้งในด้านโครงสร้างกิจกรรม เนื้อหา และลำดับขั้นของการฝึก มีความสอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาทักษะของผู้เรียนอย่างเหมาะสม

เมื่อพิจารณาในเชิงกระบวนการออกแบบ โปรแกรมดังกล่าวถูกพัฒนาภายใต้กรอบแนวคิดการเรียนรู้ทักษะการเคลื่อนไหว (Motor Learning) ร่วมกับหลักการเพิ่มระดับความยากอย่างเป็นลำดับขั้น (Progressive Overload) ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (Ericsson et al., 1993; Miller & Bartlett, 2021) โดยการจัดลำดับกิจกรรมจากทักษะพื้นฐานไปสู่การประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป ลดความซับซ้อนในระยะเริ่มต้น และเพิ่มความท้าทายอย่างเหมาะสมในระยะต่อมา

นอกจากนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผลมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.85 ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก สะท้อนถึงความสม่ำเสมอของการให้คะแนนระหว่างผู้ประเมิน และบ่งชี้ว่าเครื่องมือสามารถวัดทักษะได้อย่างมีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการพัฒนาเครื่องมือวิจัยทางการศึกษา ที่เน้นความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของเครื่องมือเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565)

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการฝึกผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการฝึก นักเรียนมีคะแนนทักษะการรับและส่งลูกสองมือระดับอกสูงกว่าก่อนการฝึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 3.800 เป็น 9.225 ขณะที่ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานลดลงจาก 1.471 เป็น 0.862 ผลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า โปรแกรมการฝึกไม่เพียงส่งผลให้ระดับความสามารถของผู้เรียนเพิ่มสูงขึ้นเท่านั้น แต่ยังช่วยให้การปฏิบัติทักษะมีความสม่ำเสมอมากขึ้น ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของการพัฒนาทักษะทางการเคลื่อนไหว

ผลการวิจัยดังกล่าวสามารถอธิบายได้สอดคล้องกับแนวคิดของการเรียนรู้ทักษะของ Fitts และ Posner (1967) ที่เสนอว่าการฝึกอย่างต่อเนื่องร่วมกับการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) จะช่วยให้ผู้เรียนลดข้อผิดพลาดและพัฒนาทักษะจากระยะการรับรู้ไปสู่ระยะอัตโนมัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การออกแบบกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติในสถานการณ์ที่หลากหลาย เช่น การใช้เกมย่อย (Small-Sided Games) ยังสอดคล้องกับแนวคิด Dynamical Systems Theory และ Constraints-Led Approach ซึ่งเน้นการเรียนรู้ผ่านการปรับตัวตามบริบทของสถานการณ์จริง ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทั้งทักษะการเคลื่อนไหวและการตัดสินใจได้อย่างบูรณาการ (Dyson et al., 2020)

ในขณะเดียวกัน การจัดการเรียนรู้ในลักษณะ Active Learning ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ยังมีส่วนช่วยกระตุ้นการมีส่วนร่วมและแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะในระยะยาว (Casey & Kirk, 2021; Kirk & Haerens, 2022) อีกทั้งลักษณะของโปรแกรมที่มีการกำหนดเป้าหมายการฝึกอย่างชัดเจน และมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ยังสอดคล้องกับแนวคิดการฝึกแบบมุ่งเน้นความชำนาญ (Deliberate Practice) ที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาทักษะอย่างมีทิศทางและต่อเนื่อง (Ericsson et al., 1993)

โดยสรุปโปรแกรมการฝึกที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมทั้งในเชิงโครงสร้างและกระบวนการ และมีประสิทธิผลในการยกระดับทักษะการรับและส่งลูกสองมือระดับบอกของนักเรียนอย่างชัดเจน ทั้งในด้านระดับความสามารถและความสม่ำเสมอของการปฏิบัติทักษะ ผลการวิจัยในครั้งนี้จึงสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการออกแบบโปรแกรมการฝึกที่อิงหลักการทางทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาในบริบทของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ควรนำโปรแกรมการฝึกทักษะการรับและส่งลูกสองมือระดับอกที่พัฒนาขึ้นไปใช้กับนักเรียนทุกระดับชั้น เพื่อยกระดับทักษะพื้นฐานทางบาสเกตบอลอย่างต่อเนื่อง

2. ควรปรับปรุงและขยายโปรแกรมการฝึกให้ครอบคลุมทักษะอื่น ๆ ของกีฬาบาสเกตบอล เช่น

2.1 การเลี้ยงลูก (Dribbling)

2.2 การยิงประตู (Shooting)

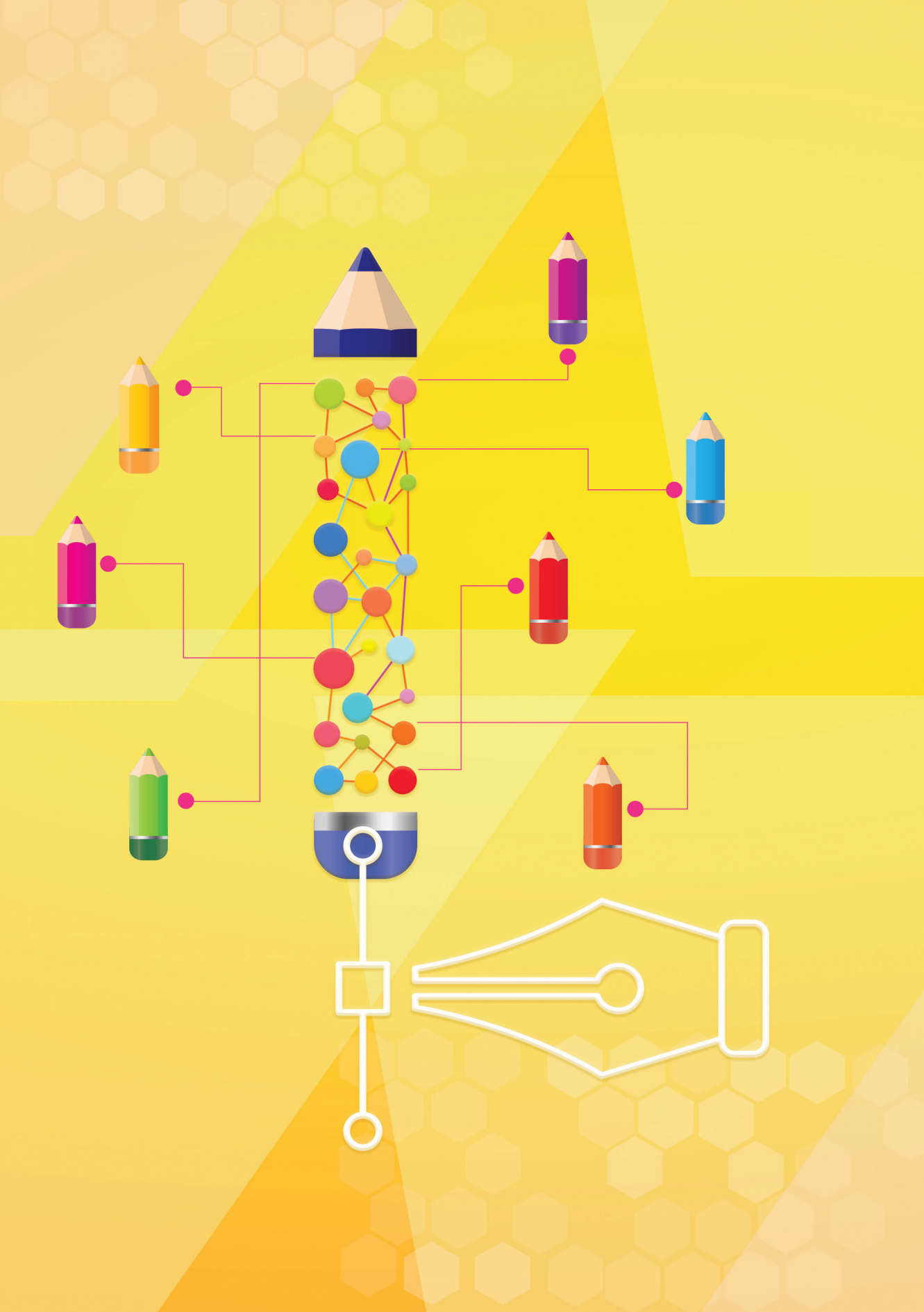
เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางทักษะบาสเกตบอลอย่างครบถ้วนและเป็นระบบ

3. ควรมีการประเมินและปรับปรุงแบบฝึกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียนในแต่ละช่วงวัย

4. ครูผู้สอนควรบูรณาการแบบฝึกนี้เข้ากับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อเพิ่มแรงจูงใจและความสนุกสนานในการเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2565)**. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
<http://academic.obec.go.th/>
- ภัทรภรณ์ กาญจนารัตน์. (2567). การพัฒนานักกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสะท้อนคิดเพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ในตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา. **วารสารครุศาสตร์สวนสุนันทา**, 8(1), 38–52.
การพัฒนานักกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสะท้อนคิด เพื่อส่งเสริมการตระหนักรู้ในตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง | Thai-Journal Online
- Bailey, R., Hillman, C., Arent, S., & Petitpas, A. (2021). Participant development in sport and physical activity: The impact of school physical education. **European Physical Education Review**, 27(1), 3–25.
<https://doi.org/10.1177/1356336X20950467>
- Cabido, J., Ríos, L. J., & Ibáñez, S. J. (2020). Effects of basketball practice on fundamental movement skills in primary school children. **Journal of Human Sport and Exercise**, 15(2), 365–377.
<https://doi.org/10.14198/jhse.2020.152.08>
- Casey, A., & Kirk, D. (2021). Models-based practice in physical education. **Physical Education and Sport Pedagogy**, 26(5), 455–468.
<https://doi.org/10.1080/17408989.2020.1799969>
- Dyson, B., Linehan, N., & Hastie, P. (2020). Teacher perspectives on models-based practice. **Physical Education and Sport Pedagogy**, 25(6), 603–616.
<https://doi.org/10.1080/17408989.2020.1800619>
- Ericsson, K. A., Krampe, R. T., & Tesch-Römer, C. (1993). The role of deliberate practice in the acquisition of expert performance. **Psychological Review**, 100(3), 363–406.
<https://doi.org/10.1037/0033-295X.100.3.363>
- Kirk, D., & Haerens, L. (2022). Conceptual models in physical education. **European Physical Education Review**, 28(3), 412–430.
<https://doi.org/10.1177/1356336X211055476>
- Ortega-Toro, E., García-Angulo, A., Giménez-Egido, J. M., García-Angulo, F. J., & Palao, J. M. (2021). Structured basketball practice. **Journal of Human Kinetics**, 77(1), 55–68.
<https://doi.org/10.2478/hukin-2021-0006>

แนวทางการบริหารงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

วิเนต วงษ์แหวน¹
ภัสยกร เลาสวัสดิกุล^{*}
กรวุฒิ แผนพรหม¹

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

*อีเมล: sayakorn@gmail.com

วันที่รับบทความ: 24 ธันวาคม 2568 วันที่แก้ไขบทความ: 6 มกราคม 2569 วันที่ตอบรับบทความ: 20 พฤษภาคม 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี 2) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี และ 3) เสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี มีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในปีการศึกษา 2568 จำนวน 299 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาร์โร ยามาเน่ และผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นสภาพปัจจุบัน 0.98 และสภาพที่พึงประสงค์ 0.99 และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.54$) และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) 2) ความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ ด้านการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย (PNI Modified = 0.72) รองลงมาได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และ 3) แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล ได้แก่ การมุ่งเน้นการปฏิรูประบบนิเวศการเรียนรู้ เปลี่ยนบทบาทผู้บริหารเป็นผู้นำที่ขับเคลื่อนสถานศึกษาด้วยข้อมูลสารสนเทศ พัฒนาหลักสูตรที่ยืดหยุ่นในพื้นที่ทดลองนวัตกรรม สร้างระบบนิเวศดิจิทัลที่เอื้อต่อการเรียนรู้เชิงรุก ปรับการนิเทศการสอนสู่ระบบพี่เลี้ยง และสนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียนผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ สมรรถนะดิจิทัล โรงเรียนมัธยมศึกษา

Academic Administration Guidelines to Promote Students' Digital Competency in Secondary Schools under the Secondary Educational Service Area Office Lopburi

Winate Wongwan¹
Phatsayakorn Laosawatdikul^{*}
Korawut Phanprom¹

¹Educational Administration Program, Faculty of Education, Thepsatri Rajabhat University

^{*}E-mail: sayakorn@gmail.com

Received: 24 December 2025 Revised: 6 January 2026 Accepted: 20 May 2026

Abstract

This research aimed to 1) study the current and desirable conditions, 2) analyze the priority needs, and 3) propose academic administration guidelines to promote students' digital competency in secondary schools under the Secondary Educational Service Area Office Lopburi. The sample group consisted of 299 school administrators and teachers in the academic year 2025. They were selected by using stratified random sampling together with four key informants for in-depth information. The research instruments included questionnaires with reliability coefficients of 0.98-0.99, and a semi-structured interview form. Data was analyzed by percentage, mean, standard deviation, the Modified Priority Needs Index (PNI Modified), and content analysis.

The research findings revealed that: 1) the overall current condition was at a moderate level ($\bar{X} = 2.54$), while the desirable condition was at a high level ($\bar{X} = 4.14$), 2) the highest priority need was in the aspect of study, analysis, and research (PNI Modified = 0.72), followed by supervision, monitoring, and evaluation, 3) the proposed academic administration guidelines emphasize transforming the learning ecosystem. School administrators should adjust their

roles to become instructional leaders who drive schools by using the information and data, developing flexible curricula using innovation sandbox areas, building digital ecosystems that support active learning, transforming supervision into a mentoring system, and supporting classroom research through professional learning communities (PLCs).

Keywords: academic administration; digital competency; secondary school

ในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในระดับโลก การส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล (digital competence) ได้กลายเป็นวาระเร่งด่วนที่นานาประเทศให้ความสำคัญเพื่อเตรียมความพร้อมของพลเมืองสำหรับการดำรงชีวิตและการทำงานในศตวรรษที่ 21 กรอบสมรรถนะด้านดิจิทัลสำหรับพลเมือง (DigComp 2.2) ได้ระบุชัดเจนว่าสมรรถนะดิจิทัลเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการประกอบอาชีพ (European Commission, 2018) สอดคล้องกับทิศทางการวิจัยในระดับนานาชาติที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยงานวิจัยของ Hamzah et al. (2025) ได้นำเสนอโมเดลสมรรถนะผู้นำที่สะท้อนให้เห็นว่า ความสำเร็จของการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัลมิได้ขึ้นอยู่กับการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานเพียงมิติเดียว หากแต่จำเป็นต้องอาศัยวิสัยทัศน์และการบริหารจัดการที่สามารถบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับกระบวนการทางวิชาการได้อย่างเป็นระบบ

สำหรับประเทศไทย การขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนถูกกำหนดเป็นเป้าหมายสำคัญในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) และแผนปฏิบัติการประจำปีของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566) อย่างไรก็ตาม แม้จะมีนโยบายระดับชาติที่มีทิศทางชัดเจน การนำนโยบายดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติในระดับสถานศึกษายังคงเผชิญความท้าทายหลายประการ โดยเฉพาะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมและสนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของครู งานวิจัยของ Sarimin et al. (2025) ชี้ให้เห็นว่า ปัญหาสำคัญของการขับเคลื่อนนโยบายดิจิทัลในโรงเรียนมัธยมศึกษามีสาเหตุจากการขาดระบบสนับสนุนที่ต่อเนื่องและความไม่ชัดเจนของกระบวนการนิเทศ ติดตาม ซึ่งสอดคล้องกับสภาพการณ์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ที่แม้จะมีการกำหนดกลยุทธ์เพื่อยกระดับสมรรถนะเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้เรียนไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาระยะ 5 ปี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี, 2566) แต่ในทางปฏิบัติยังปรากฏข้อจำกัดสำคัญ โดยเฉพาะการขาดแนวทางการบริหารงานวิชาการที่เป็นรูปธรรมในการเชื่อมโยงนโยบายสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน

จากช่องว่างขององค์ความรู้ทางวิชาการดังกล่าว พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่มักมุ่งเน้นการศึกษาสมรรถนะดิจิทัลหรือทักษะด้านเทคโนโลยีในระดับรายบุคคล ขณะที่การศึกษาที่มุ่งวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการในฐานะกลไกเชิงระบบของสถานศึกษาในการขับเคลื่อนสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนยังมีอยู่อย่างจำกัด โดยเฉพาะในบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาไทย

ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสังเคราะห์แนวทางการบริหารงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โดยมุ่งเน้นการวิเคราะห์สภาพปัญหา สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวทางปฏิบัติ ที่ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้สอดคล้องกับ มาตรฐานสากลและบริบทของพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการบริหารงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี
3. เพื่อเสนอแนวทางในการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ประกอบด้วยโรงเรียนมัธยมทั้งหมด 25 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 1,182 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 61 คน และครู 1,121 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี กำหนดขนาดตามสูตรคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ โดยคำนวณจากประชากรผู้บริหารและครู ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้มีความคลาดเคลื่อน 0.05 ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 299 คน แบ่งเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 29 คน และครู 270 คน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการและเทคโนโลยีดิจิทัล จำนวน 4 ท่าน ประกอบด้วย ได้แก่ 1) ผู้อำนวยการสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี 2) ศึกษานิเทศก์ ประจำสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ที่เชี่ยวชาญด้านการส่งเสริมสมรรถนะของผู้เรียน 3) ผู้บริหารสถานศึกษา จากสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน 4) ครูผู้เชี่ยวชาญ ด้านการส่งเสริมสมรรถนะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้เรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย ดังต่อไปนี้

2.1 แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย ตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษาสูงสุด อายุ และขนาดของสถานศึกษาที่สังกัด ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี แบ่งออกเป็น 6 ด้าน ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 78 ข้อ ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพ ปัญหา อุปสรรคและความต้องการจำเป็นในการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน แบบปลายเปิด โดยแบบสอบถามชุดนี้ได้ถูกตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity) ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item-objective congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ซึ่งแบบสอบถามชุดนี้ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 และวิเคราะห์ความเชื่อมั่น (reliability) ด้วยการนำทดลองใช้ (try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและมีบริบทใกล้เคียงกันกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค (alpha coefficient method) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามในส่วน of สภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.975 และส่วน of สภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.987 จากนั้นจึงเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอความเห็นและเริ่มใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยในลำดับต่อไป

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง เรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

แบบสัมภาษณ์สร้างขึ้นจากการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพ ที่พึงประสงค์จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์หาดัชนีความต้องการจำเป็น ประกอบกับ การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล ของผู้เรียนที่และข้อเสนอที่ได้จากการเก็บข้อมูลในแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบด้วย ประวัติการศึกษา และ ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง ตอนที่ 2 แนวประเด็นคำถามเรื่องการบริหารงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน จำนวน 7 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขออนุญาตจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏเทพสตรี เพื่อทำหนังสือถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี จากนั้น จึงประสานไปยังโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผ่าน แบบสอบถามออนไลน์ รวมจำนวน 299 คน เมื่อได้รับแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบ ความสมบูรณ์ของข้อมูลและนำผลมาวิเคราะห์เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นใน การบริหารงานวิชาการเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาแนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 4 คน เพื่อนำเสนอและอภิปรายผลการวิจัย เชิงลึกต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสะท้อนสภาพปัจจุบัน สภาพ ที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ ดิจิทัลของผู้เรียน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่ออธิบายระดับการปฏิบัติในแต่ละด้าน และใช้ดัชนี ความต้องการจำเป็น (PNI Modified) เพื่อจัดลำดับความสำคัญของแนวทางการพัฒนา ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และการหาค่าร้อยละ (percentage) นำเสนอในรูปแบบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพพึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี โดยใช้ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) แปลความหมายการให้คะแนนจากค่าเฉลี่ยเป็นรายชื่อ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยายในการวิเคราะห์ โดยกำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2560) ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนอยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.2 การวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น

ตอนที่ 1 นำผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นในของแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี การแปลผลค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) พิจารณาจากค่าที่มีค่าสูง แสดงถึงประเด็นที่มีช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาก และควรได้รับการพัฒนาเร่งด่วนเป็นลำดับแรก

ตอนที่ 2 สรุปข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับความต้องการจำเป็นของแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด

4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง

ผู้วิจัยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาเรียบเรียงจัดระเบียบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และการพรรณนาเป็นความเรียงในการเสนอเป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลพบุรี

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยโดยเรียงตามลำดับของวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ที่ได้จากแบบสอบถามด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในภาพรวม 6 ด้านการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล มีผลวิจัยดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ลพบุรี ในภาพรวม 6 ด้านการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล

การบริหารงาน วิชาการเพื่อส่งเสริม สมรรถนะดิจิทัล ของผู้เรียน	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. การวางแผนพัฒนา มาตรฐานการเรียนรู้	2.80	0.63	ปานกลาง	1	4.27	0.60	มาก	1
2. การจัดทำและพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา	2.56	0.65	ปานกลาง	3	4.24	0.67	มาก	2
3. การพัฒนา กระบวนการ จัดการเรียนรู้	2.61	0.57	ปานกลาง	2	4.19	0.68	มาก	3

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ในภาพรวม 6 ด้านการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล (ต่อ)

การบริหารงาน วิชาการเพื่อส่งเสริม สมรรถนะดิจิทัล ของผู้เรียน	สภาพปัจจุบัน				สภาพที่พึงประสงค์			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
4. การสนับสนุน การพัฒนาและใช้ สื่อ นวัตกรรม	2.48	0.59	น้อย	4	4.11	0.66	มาก	4
5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม	2.43	0.60	น้อย	5	4.04	0.62	มาก	5
6. การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย	2.33	0.65	น้อย	6	4.01	0.69	มาก	6
รวมเฉลี่ย	2.54	0.61	ปานกลาง		4.14	0.65	มาก	

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ในภาพรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.54$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) การวางแผนพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.80$, S.D. = 0.63) 2) การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.61$, S.D. = 0.57) 3) การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.56$ S.D.= 0.65) 4) การสนับสนุนการพัฒนาและใช้ สื่อ นวัตกรรม ($\bar{X} = 2.48$, S.D.= 0.59) 5) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ($\bar{X} = 2.43$, S.D. = 0.60) 6) การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ($\bar{X} = 2.33$, S.D. = 0.65) ตามลำดับ

ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า แม้สถานศึกษาจะมีการดำเนินงานด้านการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนอยู่ในระดับหนึ่ง แต่การดำเนินงานดังกล่าวยังไม่เป็นระบบและยังขาดกลไกเชิงบริหารที่สามารถเชื่อมโยงนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สภาพดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่ชัดเจนและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ในภาพรวมเฉลี่ย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปน้อย ได้แก่ 1) การวางแผนพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.60) 2) การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.67) 3) การพัฒนา กระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.68) 4) การสนับสนุนการพัฒนาและใช้ สื่อ นวัตกรรม ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.66) 5) การนิเทศ กำกับ ติดตาม ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.62) 6) การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.69) ตามลำดับ

ระดับสภาพที่พึงประสงค์ที่อยู่ในระดับมากสะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักและ ความคาดหวังของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการยกระดับการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริม สมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความพร้อมเชิงทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษา ในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี หากได้รับการสนับสนุนด้านนโยบายและกลไก การบริหารที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผู้วิจัยได้ทำการคำนวณหาค่าความต้องการจำเป็นของการบริหาร งานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน มีผลการวิจัยดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ในภาพรวม

การบริหารงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล ของผู้เรียน	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพ ที่พึงประสงค์		ความ ต้องการ จำเป็น	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การวางแผนพัฒนามาตรฐาน การเรียนรู้	2.80	0.63	4.27	0.60	0.5250	6
2. การจัดทำและพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา	2.56	0.65	4.24	0.67	0.6563	4
3. การพัฒนากระบวนการ จัดการเรียนรู้	2.61	0.57	4.19	0.68	0.6054	5

ตารางที่ 2 ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน
โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ในภาพรวม
(ต่อ)

การบริหารงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล ของผู้เรียน	สภาพ ปัจจุบัน		สภาพ ที่พึงประสงค์		ความ ต้องการ จำเป็น	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
4. การสนับสนุนการพัฒนาและ ใช้ สื่อ นวัตกรรม	2.48	0.59	4.11	0.66	0.6573	3
5. การนิเทศ กำกับ ติดตาม	2.43	0.60	4.04	0.62	0.6626	2
6. การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย	2.33	0.65	4.01	0.69	0.7210	1

ความต้องการจำเป็นของการบริหารวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน
โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี ในภาพรวมพบว่า
การบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนด้านที่มีความต้องการจำเป็น
มากที่สุด ได้แก่ 1) การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย (PNI = 0.7210) 2) การนิเทศ กำกับ ติดตาม
(PNI = 0.6626) 3) การสนับสนุนการพัฒนาและใช้ สื่อ นวัตกรรม (PNI = 0.6573)
4) การจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (PNI = 0.6563) 5) การพัฒนากระบวนการ
จัดการเรียนรู้ (PNI = 0.6054) และ 6) การวางแผนพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้ (PNI =
0.5250) ตามลำดับ

ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นชี้ให้เห็นว่า ด้านการศึกษา วิเคราะห์ และวิจัย
มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด สะท้อนว่าสถานศึกษายังขาดกลไกในการใช้ข้อมูลและ
ผลการวิจัยเป็นฐานในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการบริหารงานวิชาการอย่างเป็นระบบ
ขณะที่ด้านการนิเทศ กำกับ และติดตาม ซึ่งมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ในลำดับรองลงมา
สะท้อนถึงข้อจำกัดของระบบสนับสนุนทางวิชาการที่ยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของครู
และการขับเคลื่อนสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเสนอแนวทางในการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ
ดิจิทัลของผู้เรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี

จากการสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) โดยนำมาจัดลำดับความสำคัญตามดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI Modified) เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์เร่งด่วน สามารถสรุปแนวทางสำคัญได้ 6 ด้าน เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

1. ด้านการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย: มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหน้างาน (action research) โดยสำนักงานเขตพื้นที่ฯ กำหนดนโยบายให้ทุกโรงเรียนทำวิจัยด้านดิจิทัลพร้อมสนับสนุนทรัพยากร ส่วนสถานศึกษาใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เป็นกลไกกำหนดโจทย์และส่งเสริมให้ครูทำวิจัยต่อเนื่องเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่

2. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม: ปรับเปลี่ยนสู่การส่งเสริมศักยภาพ โดยสำนักงานเขตพื้นที่ฯ จัดทำเครื่องมือนิเทศมาตรฐานด้านดิจิทัล ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาปรับบทบาทเป็นผู้นำทางวิชาการแบบดิจิทัล (digital instructional leader) ที่เน้นการชี้แนะ (coaching) และการให้ข้อมูลย้อนกลับเชิงบวกเพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

3. ด้านการสนับสนุนการพัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม: มุ่งสร้าง ระบบนิเวศดิจิทัล (digital ecosystem) ที่เอื้อต่อการเรียนรู้เชิงรุก โดยสำนักงานเขตพื้นที่ฯ ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางคลังสื่อและจัดหาอุปกรณ์ สถานศึกษาเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและทักษะครูเพื่อผลักดันผู้เรียนจากผู้ใช้งานให้เป็นผู้สร้างนวัตกรรม

4. ด้านการจัดทำและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา: เปลี่ยนผ่านสู่หลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น โดยสำนักงานเขตพื้นที่ฯ ใช้กลยุทธ์โรงเรียนนาร่อง สถานศึกษาเริ่มทดลองในพื้นที่นวัตกรรม (sandbox) หรือกลุ่มเป้าหมายย่อยเพื่อประเมินผล และครูเน้นการบูรณาการสมรรถนะดิจิทัลเข้ากับทุกรายวิชา

5. ด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้: พัฒนาศาสตร์การสอนผ่านระบบพี่เลี้ยง สำนักงานเขตพื้นที่ฯ สนับสนุนทรัพยากรเพื่อปรับบทบาทครูเป็น โค้ช (coach) สถานศึกษาสร้างทีมครูแกนนำด้านเทคโนโลยีคอยให้คำปรึกษาและกระจายงบประมาณสู่ระดับปฏิบัติ ส่วนครูใช้กระบวนการ PLC เพื่อถ่ายทอดและบูรณาการทักษะดิจิทัลลงสู่การสอน

6. ด้านการวางแผนพัฒนามาตรฐานการเรียนรู้: เน้นการวางแผนกลยุทธ์ที่ปรับตัวได้ โดยสำนักงานเขตพื้นที่ฯ ใช้ฐานข้อมูลสารสนเทศ (data-driven) กำหนดนโยบายทักษะอนาคต สถานศึกษาสร้างวิสัยทัศน์ร่วมและบริหารงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) โดยให้ความสำคัญกับการประเมินทักษะพื้นฐานผู้เรียนก่อนวางแผนพัฒนา

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

ประเด็นที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก สะท้อนว่าสถานศึกษามีพื้นฐานการปฏิบัติงานเดิมในระดับที่ดี แต่ยังต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีในด้านสภาพที่พึงประสงค์ที่สูงแสดงถึงความตระหนักและความพร้อมของบุคลากรในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อาทิตยา สรรพโกชน์ และชัยยนต์ เพาพาน (2567) ที่พบว่าสภาพที่พึงประสงค์ที่สูงกว่าสภาพปัจจุบัน สะท้อนถึงความมุ่งมั่นของบุคลากรในการพัฒนาการบริหารจัดการให้มีคุณภาพสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองต่อบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

ประเด็นที่ 2 ภาพรวมผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล มีระดับความต้องการจำเป็นสูงสุดในการด้านการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรองลงมาได้แก่ด้านการนิเทศติดตาม เมื่อนำขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้ง 6 ด้าน มาวิเคราะห์สังเคราะห์ร่วมกับวงจรบริหารงานคุณภาพ (PDCA cycle) พบปรากฏการณ์ที่น่าสนใจซึ่งสะท้อนถึง กับดักความสำเร็จ ของการบริหารงานวิชาการ กล่าวคือ ในขั้นตอน การวางแผน (plan) ซึ่งประกอบด้วยด้านการวางแผนงานวิชาการและด้านการพัฒนาหลักสูตรฯ มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นต่ำที่สุด แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษามีความเข้มแข็งในการกำหนดนโยบายและแผนงาน ทว่าเมื่อเข้าสู่ขั้นตอน การปฏิบัติ (do) ในด้านการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้และด้านการสนับสนุนสื่อ นวัตกรรม พบว่าค่าดัชนีความต้องการจำเป็นเริ่มได้ระดับสูงขึ้น สะท้อนให้เห็นว่าการนำแผนลงสู่การปฏิบัติเริ่มประสบปัญหาและมีความท้าทายมากขึ้น และมีความต้องการจำเป็นพุ่งสูงขึ้นเมื่อเข้าสู่ขั้นตอน การตรวจสอบ (check) ในด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และสูงที่สุดในขั้นตอน การปรับปรุงแก้ไข (act) ในด้านการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ปรากฏการณ์ความต้องการจำเป็นที่เพิ่มขึ้นตามลำดับขั้นของวงจรคุณภาพนี้ ชี้ให้เห็นว่า การบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนยังติดอยู่ในสภาวะ หนังกวางแผน ผ่านในการปฏิบัติ และติดขัดในการตรวจสอบเพื่อวิจัยต่อยอด ส่งผลให้วงจรคุณภาพไม่สามารถ

หมุนได้อย่างสมบูรณ์ ขาดข้อมูลย้อนกลับที่จะนำมาสู่การแก้ปัญหาที่ตรงจุด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อีรพงศ์ ทับอินทร์ (2558, น. 68-78) ที่ศึกษาการใช้วงจรเดมมิ่งในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา และพบว่า ด้านการตรวจสอบ (check) เป็นขั้นตอนที่มีระดับการปฏิบัติ ต่ำที่สุด เมื่อเทียบกับขั้นตอนอื่น ๆ รองลงมาได้แก่ด้านการปรับปรุงแก้ไข (act) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียนมักละเลยกระบวนการติดตามตรวจสอบ และขาดการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์เพื่อการวิจัยและพัฒนาต่อยอด ส่งผลให้ปัญหาคุณภาพการศึกษาไม่ได้รับการแก้ไขอย่างยั่งยืน

ประเด็นที่ 3 ความต้องการจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องพัฒนา

ผลการจัดลำดับชี้ให้เห็นวาระเร่งด่วนที่สุด ได้แก่ ด้านการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย (ลำดับ 1) รองลงมาได้แก่ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม สะท้อนถึงวิกฤตเชิงสมรรถนะที่ครูยังติดอยู่ในบทบาทผู้ใช้เทคโนโลยีมากกว่าผู้สร้างนวัตกรรม การขาดทักษะการวิจัยทำให้ไม่สามารถแก้ปัญหาผู้เรียนได้ตรงจุดและปรับตัวตามเทคโนโลยีไม่ทัน สาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากมุมมองว่าการวิจัยเป็นภาระงานที่ทำเพื่อตอบสนองนโยบายมากกว่าเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ จึงขาดการนำผลไปใช้จริง สอดคล้องกับ อดุลย์ สนั่นเอื้อเม็งโธสง (2560, น. 161-163) ที่พบว่าครูขาดประสบการณ์และความมั่นใจในการวิจัย รวมถึงขาดการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร ทำให้นำผลวิจัยไปใช้แก้ปัญหาได้น้อย นอกจากนี้ ความต้องการจำเป็นด้านการนิเทศที่สูงเป็นลำดับรองลงมา สะท้อนถึงปัญหาของระบบสนับสนุนที่ไม่เอื้อต่อการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล รูปแบบการนิเทศยังเน้นการตรวจสอบมากกว่าการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง ครูจึงขาดที่พึ่งเมื่อพบปัญหาทางเทคนิค ประกอบกับผู้นิเทศบางส่วนยังขาดทักษะด้านเทคโนโลยี ส่งผลให้การนิเทศขาดความต่อเนื่อง สอดคล้องกับ จริญญา ศรีชนะ (2563, น. 142) และ วิฑิตพร ยางแก้ว (2565, น. 136) ที่พบว่าปัญหาสำคัญได้แก่การขาดการปฏิบัติการนิเทศจริงที่ต่อเนื่อง และผู้นิเทศขาดทักษะในการให้คำแนะนำ ทำให้ไม่สามารถนำผลไปวางแผนพัฒนาครูได้อย่างเป็นระบบ ถ้าไม่ปรับเปลี่ยนกลไกนี้ การส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนย่อมยากที่จะบรรลุผลสำเร็จ

ประเด็นที่ 4 แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล

จากการวิจัยพบว่าการยกระดับสมรรถนะดิจิทัลต้องอาศัยการพลิกโฉมระบบนิเวศการเรียนรู้ เริ่มจากการปรับหลักสูตรให้ยืดหยุ่นผ่านกลยุทธ์โรงเรียนนำร่องและพื้นที่ทดลองนวัตกรรม สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเปลี่ยนผู้เรียนจากผู้ใช้งานเป็นผู้สร้างนวัตกรรม ผู้บริหารต้องปรับบทบาทเป็นผู้นำวิชาการที่เน้นการชี้แนะ (coaching) และเปลี่ยนการวิจัย

เป็นการแก้ปัญหาหน้างานผ่านกลไกชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) โดยมีสำนักงานเขตพื้นที่ฯ เป็นผู้อำนวยความสะดวกสนับสนุนทรัพยากร การขับเคลื่อนกระบวนการต้องเปลี่ยนมาใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นฐาน (data-driven) ในการตัดสินใจภายใต้วิสัยทัศน์ดิจิทัลที่ชัดเจน สอดคล้องกับ พรวิภา เชยกลิ่น (2566, น. 213) ที่พบว่าการบริหารสถานศึกษา ยุคดิจิทัลที่มีประสิทธิผลต้องประกอบด้วยวิสัยทัศน์ดิจิทัลและการส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น เพื่อให้บุคลากรกล้าใช้นวัตกรรมแก้ปัญหา

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โดยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ ดังนี้

1) ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรนำผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการกำหนดนโยบาย แผนพัฒนา และการจัดสรรทรัพยากร โดยให้ความสำคัญกับด้านการศึกษา วิเคราะห์ และวิจัย ซึ่งเป็นด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด เพื่อพัฒนากลไกการสนับสนุนทางวิชาการที่เอื้อต่อการใช้ข้อมูลและผลการวิจัยในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสังกัดอย่างเป็นระบบ

2) ระดับสถานศึกษา

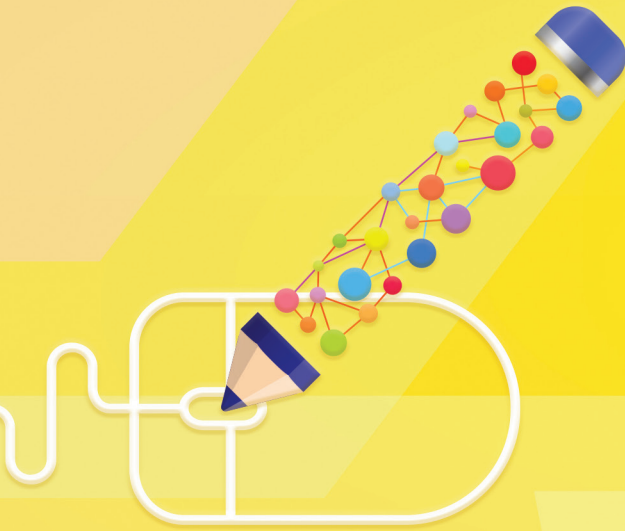
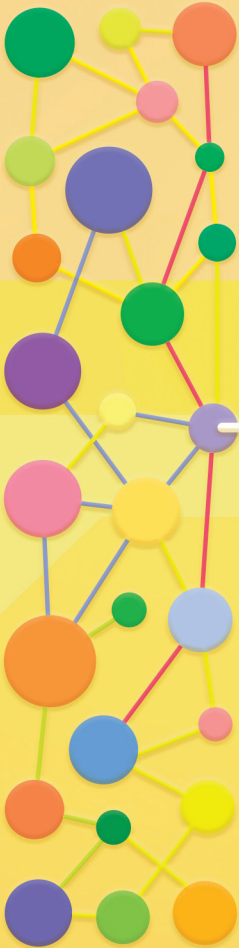
สถานศึกษาควรนำแนวทางการบริหารงานวิชาการที่ได้จากการวิจัยไปใช้เป็นกรอบในการวางแผนและขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียน โดยบูรณาการกิจกรรมทางวิชาการ อาทิ การพัฒนาหลักสูตร การนิเทศการสอน และการวิจัยในชั้นเรียน ให้สอดคล้องกับบริบทและศักยภาพของครูและนักเรียน เพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องและสามารถประเมินผลได้

3) ระดับผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับบทบาทสู่การเป็นผู้นำทางวิชาการเชิงดิจิทัล โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นฐานในการตัดสินใจ ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของครูผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และใช้ผลการนิเทศ ติดตาม และการวิจัยเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับสมรรถนะดิจิทัลของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว.
- จริยา ศรีชนะ. (2563). **การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฐิติพร ยางแก้ว. (2565). **ความต้องการจำเป็นและแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้
บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธีรพงศ์ ทับอินทร์. (2558). การใช้วงจรเดมมิง (PDCA) ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. **วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครราชสีมา**. 9(2), น. 68-78.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น**. (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- พรวิภา เขยกลั่น. (2566). **ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). **แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566
ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลพบุรี. (2566). **แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระยะ 5 ปี
(พ.ศ. 2566 - 2570)**.
- อดุลย์ สนั่นเอื้อเม็งโงง. (2560). **การศึกษาสภาพปัญหาการวิจัยในชั้นเรียนของครูสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. **วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา**.
11(3), น. 156-166.
- อาทิตยา สรรพโภชน และชัยยนต์ เพาพาน. (2567). **การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการวิธีใหม่
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2**. **วารสาร
การบริหารการศึกษา มจร.วิทยาเขตร้อยเอ็ด**. 4(2), น. 299-313.
- European Commission. (2018). **DigComp 2.2: The Digital Competence Framework
for Citizens - With new examples of knowledge, skills and attitudes**.
Publications Office of the European Union.
- Hamzah, N. H., Radzi, N. M., & Omar, I. M. (2025). Development of a digital leadership
competency model for school principals in Malaysia: A needs analysis.
Journal of Education, Psychology and Counseling. 10(57), pp. 213-234.
- Sarimin, T., Mahamod, Z., Senawi, A., & Nagaretnam, S. (2025). The role and challenges
of school leaders in enhancing the application of digital technology.
International Journal of Research and Innovation in Social Science. 9(8),
pp. 4379-4404.

การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี

รุจจิราภรณ์ พรหม¹
ภัสยกร เลาสวัสดิกุล^{1*}
สรัชชัย ชูชีพ¹

¹สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

*อีเมล: sayakorn@gmail.com

วันที่รับบทความ: 24 ธันวาคม 2568 วันที่แก้ไขบทความ: 6 มกราคม 2569 วันที่ตอบรับบทความ: 20 พฤษภาคม 2569

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี และ 2) เปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานและระดับ การจัดการศึกษาของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2568 จำนวน 223 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่มีค่าดัชนี ความสอดคล้อง ระหว่าง 0.60-1.00 และค่าความเชื่อมั่น ของเครื่องมือเท่ากับ 0.992 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที่ สถิติทดสอบเอฟ และทดสอบความแตกต่างเป็น รายคู่ด้วยวิธีของแอลเอสดี ผลการศึกษาพบว่า 1) การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ด้านภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านการป้องกัน ด้านการปลูกฝัง และ ด้านการปราบปราม และ 2) ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัด สระบุรี พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานและระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

คำสำคัญ: การดำเนินงานความปลอดภัย, สถานศึกษา, สังกัดเทศบาล

Safety Operations in the Schools under the Municipality Saraburi Province

Rujjirapon Prommi¹
Phatsayakorn Laosawatdikul^{1*}
Sunchai Chucheeep¹

¹Department of Educational Administration, Faculty of Education,
Thepsatri Rajabhat University
*E-mail: sayakorn@gmail.com

Received: 24 December 2025 Revised: 6 January 2026 Accepted: 20 May 2026

Abstract

This article aims to 1) study safety operations in municipal schools in Saraburi Province and 2) compare safety operations in municipal schools in Saraburi Province classified by position, work experience, and level of educational management. The sample consisted of 223 administrators and teachers of municipal schools in Saraburi Province in the 2025 academic year. The data collection tool was a questionnaire with a consistency index between 0.60 and 1.00 and a reliability of 0.992. The statistics used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and LSD pairwise difference test. The results of the study revealed that 1) overall safety operations in municipal schools in Saraburi Province were at a high level. When considering each aspect, ranked from highest to lowest means, they were prevention, indoctrination, and suppression. 2) The comparative results of safety operations in municipal schools in Saraburi Province showed significant differences at the .05 level when classified by position, work experience, and level of educational management.

Keywords: safety operations, schools, under the municipality

ความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากโรงเรียนเป็นพื้นที่สำคัญในการพัฒนาเยาวชนและเป็นสถาบันพื้นฐานของการเรียนรู้ในสังคมไทย อย่างไรก็ตาม หลายโรงเรียนยังขาดระบบบริหารจัดการความปลอดภัยที่เป็นมาตรฐาน ส่งผลให้เกิดความเสี่ยงต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้เรียนและบุคลากร เช่น อุบัติเหตุจากอาคารเรียน ความรุนแรงระหว่างนักเรียน หรือเหตุภัยพิบัติจากสภาพแวดล้อม (ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์, 2558, น. 45) ขณะที่สุวิทย์ มูลคำ (2562, น. 88) เน้นว่า การมีส่วนร่วมของครู นักเรียน และชุมชนเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนปลอดภัยอย่างยั่งยืน แนวคิดเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า ความปลอดภัยต้องครอบคลุมทั้งด้านกายภาพ จิตใจ และสังคม ซึ่งสอดคล้องกับกรอบ “Safe Learning Environment” ของ UNICEF (2021) ที่เสนอให้โรงเรียนเป็นพื้นที่เรียนรู้ที่มีความมั่นคงและเกื้อหนุนต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างรอบด้าน

สถาบันการศึกษาไทยได้พัฒนาแนวทางด้านความปลอดภัยผ่านนโยบายต่าง ๆ เช่น ศูนย์ความปลอดภัยในโรงเรียน การประเมินความเสี่ยง การอบรมรับมือเหตุฉุกเฉิน และการกำหนดแนวปฏิบัติช่วงเวลาเข้า-ออกโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562) อย่างไรก็ตาม สถานศึกษายังคงเผชิญภัยคุกคามที่หลากหลายและซับซ้อน ทั้งภัยพิบัติ อุบัติเหตุ ความรุนแรง การละเมิดสิทธิเด็ก ปัญหาสุขภาพจิต และภัยออนไลน์ โรงเรียนจำนวนมากยังขาดโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอ เช่น ระบบเตือนภัย ทางหนีไฟ กล้องวงจรปิด (นงนุช พุ่มอำไพ, 2561, น. 73) รวมถึงขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านความปลอดภัย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการจัดการเหตุฉุกเฉินอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ระบบบริหารความเสี่ยงยังดำเนินการไม่ต่อเนื่องและขาดการประเมินซ้ำตามเกณฑ์มาตรฐาน (ชัยพฤกษ์, 2560, น. 52) ทำให้การจัดการความปลอดภัยยังไม่สามารถรองรับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างรอบด้าน

ในระดับสากล งานศึกษาของ Patton and Parker (2016) ชี้ว่า โรงเรียนที่ไม่มีระบบประเมินความเสี่ยงสม่ำเสมอมักตอบสนองเหตุฉุกเฉินได้ช้าหรือไม่มีประสิทธิภาพ ขณะที่ UNICEF (2021) ระบุว่า เด็กกว่า 1 ใน 3 ในประเทศไทยเผชิญความรุนแรงทางออนไลน์ แต่หลายโรงเรียนยังไม่มีแนวทางรับมือภัยดิจิทัลอย่างเป็นรูปธรรม สถานการณ์นี้สะท้อนให้เห็นว่า ความปลอดภัยในบริบทใหม่ไม่จำกัดเฉพาะด้านกายภาพ แต่รวมถึงภัยบนโลกออนไลน์ที่ส่งผลกระทบทางจิตใจและพฤติกรรมของเยาวชนด้วย ด้านความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนยังเป็นอีกประเด็นที่ท้าทาย สุภักดิ์ อุดราภิรมย์ (2562, น. 94) ระบุว่า หากผู้ปกครอง

มองว่าเป็นหน้าที่ของครูเท่านั้น การสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยจะไม่มียั่งยืน ความปลอดภัยในสถานศึกษาจึงต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย ตั้งแต่โรงเรียน ครอบครัว ชุมชน ไปจนถึงหน่วยงานภาครัฐที่กำกับนโยบาย

โรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ซึ่งมีมากกว่า 18,000 แห่งทั่วประเทศ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2566) เผชิญความท้าทายด้านความปลอดภัยหลายประการ โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กในชนบทที่มีงบประมาณจำกัด อาคารเรียนชำรุด ระบบไฟฟ้าไม่ปลอดภัย และขาดบุคลากรเฉพาะทางด้านความปลอดภัย งานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2563) ระบุว่า 60% ของโรงเรียน อปท. ไม่มีงบประมาณเฉพาะด้านความปลอดภัย และขาดระบบประเมินความเสี่ยงที่เป็นมาตรฐาน ส่งผลให้การดำเนินงานเป็นแบบชั่วคราวหรือเฉพาะกิจ อย่างไรก็ตาม โรงเรียนท้องถิ่นก็มีจุดแข็งด้านความเชื่อมโยงกับชุมชน นพพร พันธุ์เพ็ง (2559, น. 102) ชี้ว่าโรงเรียน อปท. มีศักยภาพในการระดมทรัพยากรชุมชนเพื่อสนับสนุนงานความปลอดภัยได้ แต่ต้องการระบบกำกับติดตาม แผนบริหารความเสี่ยง และมาตรฐานกลางที่ชัดเจนเพื่อให้การดำเนินงานมีความทั่วถึงและลดความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่

ตัวอย่างการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม เช่น โครงการ “SAFE สถานศึกษาปลอดภัย” และการนำระบบ MOE Safety Center มาใช้ในจังหวัดสระบุรี ซึ่งรวมถึงการรับแจ้งเหตุผ่านเทคโนโลยี การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ และการอบรมทักษะความปลอดภัยแก่ครูและนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2565) แม้จะมีความก้าวหน้า แต่โรงเรียนสังกัดท้องถิ่นยังประสบปัญหาด้านกายภาพ งบประมาณ และบุคลากร โดยเฉพาะการขาดผู้เชี่ยวชาญ การตรวจประเมินที่ต่อเนื่อง และโครงสร้างพื้นฐานที่ปลอดภัย (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2565) การยกระดับความปลอดภัยจึงต้องผสมผสานนโยบายรัฐ การบริหารจัดการเชิงระบบ และความร่วมมือของชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตนักเรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานความปลอดภัยสากลและนำไปสู่โรงเรียนที่ปลอดภัยอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรีเมื่อจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานและระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

สถานศึกษาในสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี มีระดับของการดำเนินงานความปลอดภัยที่แตกต่างกัน มีความปลอดภัยในสถานศึกษาแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงานและระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัดโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2568 จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 25 คน และครูผู้สอน จำนวน 478 คน รวมทั้งสิ้น 503 คน ข้อมูลบุคลากรทางการศึกษาปี 2568

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ปีการศึกษา 2568 โดยทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้มีความคลาดเคลื่อน .05 ในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 223 คน กำหนดเป็นสัดส่วนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง 10 : 90 โดยแบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาทั้งหมด จำนวน 25 คน และครู จำนวน 198 คน แล้วดำเนินการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจงและสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี จำนวน 1 ชุด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ประกอบด้วย สถานภาพ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรการความปลอดภัยสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการป้องกัน 2) ด้านการปลูกฝัง และ 3) ด้านการปราบปราม คำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ที่มีค่าความสอดคล้องระหว่าง 0.60 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.992

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการค้นคว้าอิสระตามขั้นตอน ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลไปยังสำนักงานท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี

2. เมื่อสำนักงานท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี อนุญาตให้เก็บข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการขอนหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้การตอบแบบสอบถาม

3. จัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล พร้อมแบบสอบถามที่ใส่รหัสกำกับแล้วไปถึงผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 223 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 25 คน และครูผู้สอนจำนวน 198 คน โดยใช้ฟอร์มเก็บข้อมูลออนไลน์ (Google Forms)

4. ผู้วิจัยติดตามการเก็บข้อมูลโดยใช้ฟอร์มเก็บข้อมูลออนไลน์ (Google Forms) โดยการตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้องของแบบสอบถามเพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และการหาค่าร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรีโดยการหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

โดยแปลความหมายการให้คะแนนจากค่าเฉลี่ย (mean) ตามเกณฑ์ ดังนี้

4.50 – 5.00 หมายถึง สถานศึกษามีการดำเนินงานตามมาตรการความปลอดภัยสถานศึกษาในระดับมากที่สุด

3.50 – 4.49 หมายถึง สถานศึกษามีการดำเนินงานตามมาตรการความปลอดภัยสถานศึกษาในระดับมาก

2.50 – 3.49 หมายถึง สถานศึกษามีการดำเนินงานตามมาตรการความปลอดภัยสถานศึกษาในระดับปานกลาง

1.50 – 2.49 หมายถึง สถานศึกษามีการดำเนินงานตามมาตรการความปลอดภัย
สถานศึกษาในระดับน้อย

1.00 – 1.49 หมายถึง สถานศึกษามีการดำเนินงานตามมาตรการความปลอดภัย
สถานศึกษาในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ผลเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัด
เทศบาล จังหวัดสระบุรีจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง และ ประสบการณ์การทำงาน โดยใช้
สถิติทดสอบที (t-test) ส่วนระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ใช้สถิติทดสอบเอฟ (F-test)
เพื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) เมื่อมีนัยสำคัญทางสถิติ
จึงเปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้การทดสอบแอลเอสดี (L.S.D.)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (n = 223)	ร้อยละ
1. สถานภาพตำแหน่ง		
1) ผู้บริหารสถานศึกษา	25	11.21
2) ครู	198	88.79
2. ประสบการณ์การทำงาน		
1) น้อยกว่า 5 ปี	23	10.31
2) 5-10 ปี	87	39.01
3) มากกว่า 10 ปี	113	50.68
3. ระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา		
1) ระดับปฐมวัย - ประถมศึกษาตอนปลาย	78	34.98
2) ระดับปฐมวัย - มัธยมศึกษาตอนต้น	77	34.53
3) ระดับปฐมวัย - มัธยมศึกษาตอนปลาย	68	30.49

จากตารางที่ 1 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 223 คน ส่วนใหญ่สถานภาพตำแหน่งครู คิดเป็นร้อยละ 88.79 มีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.67 ระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ระดับปวช. - ประถมศึกษา ตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 34.98

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานความปลอดภัยใน
สถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ด้านภาพรวม

การดำเนินงานตามมาตรการ ความปลอดภัยสถานศึกษา		$\bar{X}$	S.D.	ระดับการดำเนินงาน	อันดับ
1	ด้านการป้องกัน	4.07	0.72	มาก	1
2	ด้านการปลูกฝัง	4.01	0.76	มาก	2
3	ด้านการปราบปราม	3.97	0.77	มาก	3
รวมเฉลี่ย		4.02	0.72	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล
จังหวัดสระบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านการป้องกัน ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.72) ด้านการปลูกฝัง
($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.76) และด้านการปราบปราม ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.77)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา
สังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรีจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test)
ส่วนประสบการณ์การทำงาน และระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ใช้สถิติทดสอบเอฟ
(F-test) เพื่อวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) เมื่อมีนัยสำคัญ
ทางสถิติจึงเปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้การทดสอบแอลเอสดี (L.S.D.)

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัด
สระบุรี

ตัวแปร	ค่าสถิติ	ระดับนัยสำคัญ	ผลการทดสอบ
สถานภาพตำแหน่ง	3.555	.000*	แตกต่างกัน
ประสบการณ์การทำงาน	5.097	.007*	แตกต่างกัน
ระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	10.099	.000*	แตกต่างกัน

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี

1.1 การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรีด้านการป้องกัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา โดยจัดหางบประมาณ สื่ออุปกรณ์เพื่อสร้างความปลอดภัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสนับสนุนแนวทางการบริหารความเสี่ยงในกิจกรรมพิเศษ เช่น ทัศนศึกษา กีฬาสี เป็นต้น 2) สถานศึกษาดำเนินการจัดสภาพแวดล้อมและพื้นที่ภายในให้มีความปลอดภัย เช่น อุปกรณ์ไฟฟ้าในจุดติดตั้งต่าง ๆ หรือทางเดิน อาคารเรียน มีการดูแลความสะอาดและตรวจสอบป้องกันการเกิดอุบัติเหตุอย่างสม่ำเสมอ 3) สถานศึกษาดำเนินการ

ให้มีช่องทางแจ้งเหตุฉุกเฉินที่เข้าถึงง่าย เช่น ไลน์กลุ่ม เบอร์โทรฉุกเฉิน ซึ่งเป็นการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างเป็นระบบเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดทำระบบบันทึกและจัดเก็บข้อมูลเหตุการณ์และประวัติด้านความปลอดภัย เพื่อใช้ในการวางแผนและปรับปรุงด้านความปลอดภัยอยู่เสมอ

1.2 การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ด้านการปลูกฝัง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ 1) สถานศึกษาดำเนินการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในชีวิตประจำวันของนักเรียน เช่น การรณรงค์หรือสื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกเรื่องความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง 2) สถานศึกษาสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นภายในสถานศึกษาแก่บุคลากรและนักเรียนโดยมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง 3) สถานศึกษาดำเนินการพัฒนสมรรถนะบุคลากรด้านการดูแลความปลอดภัยของนักเรียน ด้วยแนวทางหรือแผนการพัฒนาศักยภาพด้านความปลอดภัยในระยะยาว และสถานศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมให้ครู บุคลากร และนักเรียนได้ฝึกประสบการณ์ตรงในการรับมือภัยต่าง ๆ มีระบบส่งเสริมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติให้เกิดทักษะความปลอดภัยในชีวิตประจำวันอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ สถานศึกษาดำเนินการจัดทำหลักสูตรหรือแผนการเรียนรู้ด้านความปลอดภัยที่ชัดเจนและมีการปรับปรุงหลักสูตรโดยเพิ่มเนื้อหาด้านความปลอดภัยที่สอดคล้องกับระดับความรุนแรงเร่งด่วน

1.3 การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ด้านการปราบปราม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ ได้แก่ 1) สถานศึกษาดำเนินมาตรการปกป้องคุ้มครองนักเรียนให้อยู่ในความปลอดภัยทางกาย และจิตใจอยู่เสมอ และ สถานศึกษาดำเนินการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เช่น ตำรวจ โรงพยาบาล องค์การป้องกันภัยต่าง ๆ โดยพัฒนาความร่วมมือซึ่งกันและกัน ให้สามารถได้รับการช่วยเหลือได้อย่างทันเหตุการณ์อยู่เสมอ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2) สถานศึกษาดำเนินการซ้อมดับเพลิง หนีไฟ และปฐมพยาบาลเป็นประจำ โดยการฝึกซ้อมมีแผนงานและการประเมินผลหลังการฝึกซ้อม 3) สถานศึกษาดำเนินการจัดทำแนวทางที่ชัดเจนในการจัดการหรือระงับเหตุฉุกเฉินทุกภาคส่วนของโรงเรียนรับรู้แนวทางการปฏิบัติร่วมกัน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ สถานศึกษาดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการด้านกฎหมาย ให้ผู้ประสบเหตุได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนดเป็นประจำทุกปี

1.4 การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ด้านภาพรวมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านการป้องกัน ด้านการปลูกฝัง และ ด้านการปราบปราม

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี

2.1 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งโดยรวม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรีจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรีจำแนกตามระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากสถานศึกษาสังกัดเทศบาลในจังหวัดสระบุรีมีการกำหนดนโยบายและมาตรการด้านความปลอดภัยอย่างชัดเจน รวมถึงผู้บริหารและคณะครูให้ความสำคัญกับการดำเนินงานตามแผนความปลอดภัยภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดอบรมให้ความรู้เรื่องความปลอดภัย การซ้อมแผนป้องกันและระงับอัคคีภัย การดูแลอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพมั่นคงปลอดภัย ตลอดจนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เช่น เทศบาล หน่วยงานป้องกันภัย และโรงพยาบาลในพื้นที่ เพื่อร่วมกันเฝ้าระวังและป้องกันอุบัติเหตุหรือเหตุไม่พึงประสงค์ในสถานศึกษา ส่งผลให้การดำเนินงานความปลอดภัยโดยรวมอยู่ในระดับที่ดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสอดคล้องกับผลงานวิจัย

ของกนกอร อุณสถานนท์ (2563, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ภาพรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

1.1 การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ด้านการป้องกัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรีให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานด้านการป้องกันความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ โดยมีการวางแผนและกำหนดมาตรการป้องกันภัยที่ชัดเจน รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมและอบรมให้ความรู้แก่ครู บุคลากร และนักเรียนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากเทศบาลในการจัดหาอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานศึกษา เช่น ระบบสัญญาณเตือนภัย กล้องวงจรปิด และเส้นทางอพยพฉุกเฉิน ทำให้การดำเนินงานด้านการป้องกันมีประสิทธิภาพและสามารถลดความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุหรือเหตุไม่พึงประสงค์ภายในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของศุภร ณะภาณุ, ปัทมาวดี เล่ห์มวงคล, ชลาธิป สมาหิโต, และสมบุรณ์ ศิริสรธริรัญ (2564, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การจัดการความปลอดภัยสถานศึกษาอนุบาลเอกชน จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัย พบว่า ภาพรวมของความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการความปลอดภัยสถานศึกษาอนุบาลเอกชน จังหวัดปทุมธานี พบว่า ความคิดเห็นต่อการดำเนินการจัดการความปลอดภัยสถานศึกษา ด้านการป้องกัน อยู่ในระดับมาก

1.2 การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ด้านการปลูกฝัง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องจากสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรีได้ให้ความสำคัญกับการปลูกฝังจิตสำนึกด้านความปลอดภัยแก่ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้และทักษะด้านความปลอดภัยในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การจัดอบรม การบรรยาย การจำลองสถานการณ์ และการรณรงค์ภายในโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ ครู และบุคลากรยังมีบทบาทสำคัญในการเป็นแบบอย่างที่ดีและถ่ายทอดแนวคิดด้านความปลอดภัยผ่านกระบวนการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ส่งผลให้การดำเนินงานด้านการปลูกฝังอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จารุวรรณ เหยิบไธสงค์ (2562, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดปทุมธานี สระบุรี ด้านการปลูกฝัง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.3 การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ด้านการปราบปราม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเนื่องจากสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรีมีการดำเนินงานด้านการปราบปรามอย่างจริงจังและต่อเนื่อง โดยมีการกำหนด มาตรการทางวินัยและกฎระเบียบที่ชัดเจนในการป้องกันและจัดการกับพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อ ความไม่ปลอดภัยภายในสถานศึกษา อีกทั้งมีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบ เฉพาะด้าน เพื่อดำเนินการตรวจสอบ ตักเตือน หรือดำเนินการทางกฎหมายในกรณีที่เกิด เหตุการณ์ไม่ปลอดภัยขึ้น นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภายนอก เช่น เทศบาล หน่วยงานตำรวจ หรือสาธารณสุข ในการสนับสนุนและร่วมมือแก้ไขปัญหาความไม่ปลอดภัย ส่งผลให้การดำเนินงานด้านการปราบปรามมีความเข้มแข็งและอยู่ในระดับมาก และสอดคล้อง กับผลงานวิจัยของกนกอร อุณสถานนท์ (2563, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารด้าน ความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ด้านการปราบปราม มีระดับ การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัด เทศบาล จังหวัดสระบุรี

2.1 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งโดยรวม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากบุคลากรที่ดำรงตำแหน่ง แตกต่างกันมีบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบที่ไม่เหมือนกัน ส่งผลให้การรับรู้ การมีส่วนร่วม และการปฏิบัติงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษามีความแตกต่างกันไป ตัวอย่างเช่น ผู้บริหารอาจมีมุมมองและความตระหนักในเชิงนโยบายและการบริหารจัดการเชิงระบบ ขณะที่ ครูหรือบุคลากรทั่วไปอาจมุ่งเน้นการปฏิบัติในระดับกิจกรรมหรือการดูแลนักเรียนในชีวิต ประจำวันมากกว่า นอกจากนี้ ประสิทธิภาพการทำงาน ความรู้ ความเข้าใจ และการเข้าถึง ข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัยก็อาจแตกต่าง และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุชีรา ใจหวัง และจันทร์ศม์ ภูติอริยวัฒน์ (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การศึกษา การจัดการความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งและขนาดของโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรีจำแนกตามประสิทธิภาพการทำงาน โดยรวม พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากบุคลากรที่มีประสิทธิภาพการทำงานแตกต่างกันย่อมมีระดับความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยที่แตกต่างกัน ผู้ที่มีประสิทธิภาพทำงานมากมักมีความคุ้นเคยกับแนวทางการจัดการ ความเข้าใจในนโยบาย และสามารถประเมินความเสี่ยงหรือวางมาตรการป้องกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า ขณะที่ผู้ที่มีประสิทธิภาพน้อยอาจยังขาดความชำนาญและประสบการณ์ในการเผชิญเหตุหรือการตัดสินใจในสถานการณ์ฉุกเฉิน นอกจากนี้ ระยะเวลาการทำงานยังมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนามาตรการด้านความปลอดภัยในระดับสถานศึกษา และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุชีรา ใจหวัง และจันทร์ศม์ ภูติอรียวัฒน์ (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การศึกษาการจัดการความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงาน พบว่า ครูในสถานศึกษามัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพในการทำงานต่างกันจะมีการจัดการความปลอดภัยสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรีจำแนกตามระดับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในแต่ละระดับมีลักษณะการบริหารจัดการ โครงสร้างพื้นฐาน และความต้องการด้านความปลอดภัยที่แตกต่างกัน สถานศึกษาระดับปฐมวัยอาจมุ่งเน้นการดูแลความปลอดภัยเชิงป้องกันและการดูแลใกล้ชิด ขณะที่ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจะมีการดำเนินงานด้านความปลอดภัยที่ซับซ้อนมากขึ้น ทั้งในด้านการจัดกิจกรรม การควบคุมนักเรียนจำนวนมาก การจัดการสภาพแวดล้อม รวมถึงการปฏิบัติตามกฎหมายและมาตรการด้านความปลอดภัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ผู้บริหารและครูในแต่ละระดับอาจมีแนวทางการบริหารและการปลูกฝังจิตสำนึกด้านความปลอดภัยที่ต่างกัน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จารุวรรณ เหยิบไธสงค์ (2562, บทคัดย่อ) ทำการศึกษาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดปทุมธานี จำแนกตามจำแนกตามระดับการจัดการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ด้านการป้องกัน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ สถานศึกษามีการจัดทำระบบบันทึกและจัดเก็บข้อมูลเหตุการณ์และประวัติด้านความปลอดภัย เพื่อใช้ในการวางแผนและปรับปรุงด้านความปลอดภัยอยู่เสมอ ดังนั้นเทศบาล จังหวัดสระบุรีควรส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำระบบบันทึกและจัดเก็บข้อมูลเหตุการณ์ด้านความปลอดภัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยกำหนดรูปแบบและมาตรฐานการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นแนวทางเดียวกัน

2. การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ด้านการปลูกฝัง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ สถานศึกษาดำเนินการจัดทำหลักสูตรหรือแผนการเรียนรู้ด้านความปลอดภัยที่ชัดเจนและมีการปรับปรุงหลักสูตรโดยเพิ่มเนื้อหาด้านความปลอดภัยที่สอดคล้องกับระดับความรุนแรงเร่งด่วน ดังนั้นเทศบาล จังหวัดสระบุรีควรส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการจัดทำหรือปรับปรุงหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ด้านความปลอดภัยให้มีความชัดเจนและทันสมัย สอดคล้องกับสถานการณ์และระดับความรุนแรงของภัยที่อาจเกิดขึ้นในปัจจุบัน

3. การดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาล จังหวัดสระบุรี ด้านการปราบปราม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ สถานศึกษาดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการด้านกฎหมาย ให้ผู้ประสบเหตุได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนดเป็นประจำทุกปี ดังนั้นเทศบาล จังหวัดสระบุรีควรส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านกฎหมายอย่างเป็นทางการ เพื่อให้การดำเนินงานด้านความปลอดภัยเป็นไปตามระเบียบและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้ความคุ้มครองแก่ผู้ประสบเหตุอย่างเหมาะสมตามที่กฎหมายกำหนด

เอกสารอ้างอิง

- กนกอร อุ่ณสถานนท์. (2563). การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร. **วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์**. 10(2), น. 11-12.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2565). **รายงานคุณภาพความปลอดภัยในโรงเรียนสังกัด อบปท.** กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2566). **ข้อมูลโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.** กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). **รายงานผลการดำเนินงานโครงการ SAFE สถานศึกษาปลอดภัย.** กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- จารุวรรณ เหยิบไธสงค์. (2562). **การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดปทุมธานี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชัยพลกษ์ เสรีรักษ์. (2560). ทักษะชีวิตกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย. **วารสารการศึกษา เพื่อการพัฒนา**. 5(1), น. 21-34.
- นงนุช พุ่มอำไพ. (2561). **การบริหารความปลอดภัยในโรงเรียนประถมศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานวิจัยการศึกษา.
- นพพร พันธุ์เพ็ง. (2559). การกระจายอำนาจทางการศึกษากับคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียน ท้องถิ่น. **วารสารวิจัยการศึกษา**. 12(3), น. 95-105.
- ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานต์. (2558). **ความปลอดภัยในสถานศึกษาเชิงจิตวิทยา.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์พัฒนาการศึกษา.
- ศุภร ณะภาณ, ปัทมาวดี เล่ห์มงคล, ชลาธิป สมชาติ, และสมบุญ สิริสรศิริ. (2564). การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดปทุมธานี. **วารสารสหศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์**. 21(1), น. 62-74.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). **แนวปฏิบัติด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: สพฐ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579.** กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุชีรา ใจหวั่ง และจันทรีศน์ ภูติอริวัฒน์. (2561). การศึกษาการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. **วารสารบริหารการศึกษา มศว**. 15(18), น. 57.
- สุภัค อุดราภิรมย์. (2562). บทบาทของชุมชนกับการสร้างความปลอดภัยในโรงเรียน. **วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี**, 1(1), 26.

สุวิทย์ มูลคำ. (2562). **วัฒนธรรมความปลอดภัยในสถานศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
การศึกษาไทย.

Patton, A., & Parker, J. (2016). **School crisis management and emergency planning**.
Springer.

UNICEF. (2021). **Online violence against children: Thailand report**. UNICEF.

D
R
U
E
d
J

Dhonburi Rajabhat University Education *Journal*

วารสาร
ศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

Dhonburi
Rajabhat University

รายละเอียดการส่งบทความตีพิมพ์ในวารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี (Dhonburi Rajabhat University Education Journal: DRUEdJ) มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ผลงานวิชาการ และผลงานวิจัยด้านการศึกษาและสาขาที่เกี่ยวข้องของนักศึกษา อาจารย์ นักวิจัย และนักวิชาการทั่วไป และเพื่อพัฒนาศักยภาพทางวิชาการของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ตลอดจนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาการและงานวิจัยด้านการศึกษาและสาขาที่เกี่ยวข้อง โดยเปิดรับผลงานวิชาการประเภท บทความวิจัย และบทความวิชาการ สำหรับการส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ภายใต้เงื่อนไขว่าจะต้องไม่เคยเผยแพร่ในวารสารอื่นมาก่อน และบทความที่ได้รับการตีพิมพ์จะมีการตรวจความถูกต้องเหมาะสมจากกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิ (peer review)

รูปแบบการเขียนบทความ

1. บทความที่รับพิจารณาตีพิมพ์เป็นบทความภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ โดยมีจำนวนหน้าของเนื้อหาและเอกสารอ้างอิงรวมทั้งสิ้นไม่เกิน 15 หน้า ใช้ตัวอักษร TH Sarabun PSK
2. ข้อปฏิบัติการพิมพ์แต่ละหัวข้อ/ส่วนประกอบ

ที่	หัวข้อ/ส่วนประกอบ	คำอธิบาย
1	ชื่อบทความ	ระบุชื่อบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 24 พอยท์ชนิดหนา ว่างกึ่งกลางหน้ากระดาษ
2	ชื่อผู้เขียนบทความ	ระบุชื่อผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย (ถ้ามี) ทุกคนทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16 พอยท์ ว่างชิดด้านขวา หน้ากระดาษและแบ่งเป็น 2 คอลัมน์
3	สังกัดผู้เขียนบทความ	เขียนไว้ที่เชิงอรรถท้ายหน้าบทความด้วยภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 12 พอยท์ สำหรับอาจารย์ - ระบุตำแหน่งทางวิชาการ สาขาวิชา สถานที่ทำงาน อีเมลให้ระบุผู้รับผิดชอบหลักเท่านั้น

ที่	หัวข้อ/ส่วนประกอบ	คำอธิบาย
		สำหรับอาจารย์ - ระบุตำแหน่งทางวิชาการ สาขาวิชา สถานที่ทำงาน อีเมลให้ระบุผู้นิพนธ์หลักเท่านั้น สำหรับนักศึกษา - ระบุนักศึกษาปริญญาโทหรือนักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชา สถาบันการศึกษา อีเมลให้ระบุผู้นิพนธ์หลักเท่านั้น
4	บทคัดย่อ	บทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษมีความยาวไม่เกิน 300 คำ และมี 1 ย่อหน้าเท่านั้น
5	คำสำคัญ	ระบุคำสำคัญ 3 คำทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ไว้ท้ายบทคัดย่อ
6	เนื้อหา	• หัวข้อใช้ขนาดตัวอักษร 16 พอยท์ ชนิดหนา วางไว้ชิดขอบซ้ายส่วนรายละเอียดใช้ขนาดตัวอักษร 16 พอยท์ธรรมดา • การเขียนบทความแต่ละประเภทมีรายละเอียดดังนี้ 1. บทความวิจัย ประกอบด้วย 1.1 บทนำ 1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย 1.3 สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี) 1.4 วิธีดำเนินการวิจัย - ประชากร - เครื่องมือ - การเก็บรวบรวมข้อมูล - การวิเคราะห์ข้อมูล 1.5 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย 1.6 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย 1.7 เอกสารอ้างอิง 2. บทความวิชาการ ประกอบด้วย 2.1 บทนำ

ที่	หัวข้อ/ส่วนประกอบ	คำอธิบาย
		2.2 เนื้อเรื่อง 2.3 บทสรุป 2.4 เอกสารอ้างอิง
7	ตารางและกราฟ (ถ้ามี)	ตารางที่แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล
8	รูปภาพ	รูปภาพประกอบให้ส่งต้นฉบับเป็นภาพถ่ายหรือสไลด์ที่มีความคมชัด และส่งจัดไฟล์รูปภาพเป็นนามสกุล .jpeg หรือ .png

3. รูปแบบการเขียนอ้างอิงในเนื้อหาและเอกสารอ้างอิง

3.1 การอ้างอิงในเนื้อหา

การอ้างอิงที่นิยมใช้ในปัจจุบันคือ การอ้างอิงแบบแบบแทรกปนในเนื้อหาหรือการอ้างอิงระบบนาม-ปี (Name-Year System) ทำได้ 2 รูปแบบ แล้วแต่ความเหมาะสมของวิธีการนำเสนอ

รูปแบบที่ 1 อ้างอิงระบบนาม-ปี โดยใส่วงเล็บท้ายข้อความที่อ้างถึง

...ข้อความที่นำมาเขียน... (ชื่อ นามสกุล, ปีที่พิมพ์, หน้า เลขหน้าที่ใช้อ้างอิง)

ตัวอย่าง:

การเพิ่มขีดความสามารถให้ท้องถิ่นในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเองเป็นการสร้างศักยภาพเพื่อนำไปสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต (มบุญ สอนเกิด และคณะ, 2545, น. 9)

มีการเผยแพร่ความคิดเรื่องการควบคุมและการใช้ประโยชน์จากธรรมชาติว่าความแตกต่างระหว่างอารยชนกับคนป่านั้น เกือบจะเทียบได้กับความแตกต่างระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์ (McKenzie, 1960, p. 82)

รูปแบบที่ 2 อ้างอิงระบบนาม-ปี โดยใส่ชื่อบุคคลที่อ้างถึงก่อนข้อความที่กล่าวอ้าง

ชื่อ นามสกุล (ปีที่พิมพ์, หน้า เลขหน้าที่ใช้อ้างอิง) กล่าวว่า ...ข้อความที่นำมาเขียน...

ตัวอย่าง:

ธีรยุทธ บุญมี (2541, น. 30) กล่าวว่า การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านจะทำให้เกิดความโปร่งใสความรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ดียิ่งขึ้นตามหลักธรรมรัฐ

Parker and Turley (1976, p. 4) จำแนกแหล่งสารนิเทศทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็น 4 ประเภท คือ บุคคล องค์กร วรรณกรรม และบริการสารสนเทศ

หมายเหตุ:

1. ในส่วนชื่อ นามสกุลผู้แต่ง หากผู้แต่งเป็นชาวต่างประเทศให้ใช้เฉพาะ นามสกุลเท่านั้น
2. หากเป็นการอ้างอิงการสัมภาษณ์ให้ใช้คำว่า “สัมภาษณ์” แทน “เลขหน้าที่อ้างอิง” ได้เลย
3. การอ้างอิงในเนื้อหาหน้าและท้ายข้อความมีดังนี้

ผู้แต่ง 2 คน

การอ้างอิงในเนื้อหาหน้าข้อความ	การอ้างอิงในเนื้อหาท้ายข้อความ
กมล สุภาคง และวิชัย รัตนพร (2561, น. 7)	(กมล สุภาคง และวิชัย รัตนพร, 2561, น. 7)
Allen and Dewey (1998, p. 158)	(Allen & Dewey, 1998, p. 158)

ผู้แต่ง 3 คน

การอ้างอิงในเนื้อหาหน้าข้อความ	การอ้างอิงในเนื้อหาท้ายข้อความ
วรรณพร สุขสมาน, สมใจ ศรีกัลยา, และ พีระ รัตนพร (2559, น. 8-10)	(วรรณพร สุขสมาน, สมใจ ศรีกัลยา, และ พีระ รัตนพร, 2559, น. 8 - 10)
Kate, Miller, and Champbell (1999, pp. 45 - 48)	(Kate, Miller, & Chabpbell, 1999, pp. 45 - 48)

ผู้แต่ง 4-5 คน

การอ้างอิงในเนื้อหาหน้าข้อความ	การอ้างอิงในเนื้อหาท้ายข้อความ
พรสิทธิ์ สุธา, พีระ ริภาพร, สมภพ จันดี, จักรพันธ์ พรหมนา, และสมชาย งามดี (2560, น. 5 - 7)	(พรสิทธิ์ สุธา, พีระ ริภาพร, สมภพ จันดี, จักรพันธ์ พรหมนา, และสมชาย งามดี, 2560, น. 5 - 7)
Willer, Kate, Wood, Miller, and Martin (2001, pp. 8 - 11)	(Willer, Kate, Wood, Miller, & Martin, 2001, pp. 8 - 11)

ผู้แต่ง 6 คน หรือมากกว่า

การอ้างอิงในเนื้อหาหน้าข้อความ	การอ้างอิงในเนื้อหาท้ายข้อความ
ศรีเพ็ญ สุภาพ และคณะ (2558, น. 10)	(ศรีเพ็ญ สุภาพ และคณะ 2558, น. 10)
Domon et al. (2019, pp. 42 - 45)	(Domon et al., 2019, pp. 42 - 45)

4. การอ้างอิงจากบทคัดย่อให้ระบุอ้างอิงมาจากบทคัดย่อ
5. การอ้างอิงจากเอกสารออนไลน์ ถ้าอยู่ในหน้าเว็บไซต์ไม่ต้องระบุเลขหน้า หากในหน้าเว็บไซต์ที่เป็นไฟล์ PDF ให้ระบุเลขหน้า
6. การอ้างอิงควรอ้างจากเอกสารปฐมภูมิ เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ

3.2 เอกสารอ้างอิง

รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิงพร้อมตัวอย่างเอกสารอ้างอิง จำแนกตามประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ ดังนี้

3.2.1 หนังสือ

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). ชื่อหนังสือ . (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์ : สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง:

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2546). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: ธรรมสาร.
- Drake, M. A. (2003). **Encyclopedia of Library and Information Science**. (2 nd ed). New York: Marcel Dekker.

3.2.2 หนังสือแปล

ชื่อผู้แต่งดั้งเดิม. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อหนังสือฉบับแปล**. แปลจาก ชื่อเรื่องเดิม โดยชื่อผู้แปล.
(ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์

ตัวอย่าง:

สตาร์เลท, อาร์. (2540). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับซีดีรอม**. แปลจาก CD-ROM Fundamentals
โดย วัชรโรบล ธีรคุปต์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.

3.2.3 บทความในหนังสือ/การประชุม

ชื่อผู้เขียนประจำบท. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ใน ชื่อบรรณาธิการ (บรรณาธิการ). **ชื่อหนังสือ/
ชื่อการประชุม**. (หน้า เลขหน้า - เลขหน้าที่ใช้อ้างอิง). (ครั้งที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์:
สำนักพิมพ์.

ตัวอย่าง:

อุกฤษณ์ แพทย์น้อย. (2530). หลักการที่แท้จริงของทฤษฎีสัญญาประชาคม. ใน ธเนศ
วงศ์ยานนาวา (บรรณาธิการ). **รัฐศาสตร์สาร: ปรัชญาและความคิด**. (น. 55 - 75).
กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. (2549). การศึกษาไทยในยุคปัจจุบัน. ใน กนกวรรณ สีนสุข (บรรณาธิการ).
รายงานการสัมมนาเรื่องการศึกษาไทยในยุคโลกาภิวัตน์. (น. 12 - 19). กรุงเทพมหานคร:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

3.2.4 บทความในวารสาร

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. **ชื่อวารสาร**. ปีที่ (ฉบับที่), หน้า เลขหน้า -
เลขหน้าที่ใช้อ้างอิง

ตัวอย่าง:

รัชนิวรรณ วนิชย์ถนอม. (2548). การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์. **วารสาร
ข้าราชการ**. 50 (2), น. 10 - 24.

Gavin, J. (2005). Alternative strategies for promoting information literacy. **The
Journal of Academic Librarianship**. 31 (4), pp. 352 - 357.

3.2.5 บทความในหนังสือพิมพ์

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์, วัน เดือน). ชื่อบทความ. **ชื่อหนังสือพิมพ์**, หน้า เลขหน้า
ที่ใช้อ้างอิง.

ตัวอย่าง:

เพ็ญพิชชา เดียว. (2545, 19 กรกฎาคม). พลิกโฉมมะขามเปียกจากใช้บริโภคมาเป็นครีม
บำรุงผิว. **ไทยรัฐ**, น. 7.

Wassayos Ngarmkham. (2002, July 19). Electronic dictionary accused of breach.
Bangkok Post, p. 5.

3.2.6 วิทยานิพนธ์

ชื่อผู้แต่ง. (ปีที่พิมพ์). **ชื่อวิทยานิพนธ์**. ระดับวิทยานิพนธ์ สาขาวิชา คณะ ชื่อมหาวิทยาลัย.

ตัวอย่าง:

ชมพูนุท ยอดยิ่ง. (2551). **กิจกรรมการสอนทักษะการรู้สารสนเทศของครูบรรณารักษ์: กรณี
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1**. รายงาน
การศึกษานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสารสนเทศ
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Ponroung, P. (1993). **Factors affecting decision making of groups of production
credit**. Master thesis in Rural Development Management, Graduate
School, KhonKaen University.

3.2.7 ราชกิจจานุเบกษา

ชื่อกฎหมาย. (ปี, วันที่ เดือน). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ ตอนที่, หน้า เลขหน้าที่ใช้อ้างอิง.

ตัวอย่าง:

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี. (2542,
12 ตุลาคม). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่มที่ 116 ตอนพิเศษ 79 ง, น. 17 - 18.

3.2.8 พระไตรปิฎก

ชื่อพระไตรปิฎก เล่มที่. (ปีที่พิมพ์). สถานที่พิมพ์: สำนักพิมพ์

ตัวอย่าง:

สุตต ขุ. ขุททกปาฐธมมปทคถา สุตตนิปาตา เล่มที่ 25. (2537). กรุงเทพมหานคร: มหามกุฏราชวิทยาลัย.

3.2.9 การสัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์. (ปี, วันที่ เดือนที่สัมภาษณ์). สัมภาษณ์. ตำแหน่ง. หน่วยงานที่สังกัดหรือที่อยู่.

ตัวอย่าง:

ปริญญา จินดาประเสริฐ. (2556, 20 สิงหาคม). สัมภาษณ์. อธิการบดี. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
สมควร งามน้ำใจ. (2557, 11 มิถุนายน). สัมภาษณ์. ราษฎร. หมู่บ้านโนนม่วง ตำบลศิลาอำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น.

3.2.10 เอกสารออนไลน์

ชื่อผู้แต่งหรือชื่อหน่วยงาน. (ปีที่พิมพ์). ชื่อเรื่อง. ค้นเมื่อ วันที่ เดือน ปีที่ค้น, จาก URL.

ตัวอย่าง:

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2548). การปรับใช้สมรรถนะในการบริหารทรัพยากรมนุษย์. ค้นเมื่อ 14 ธันวาคม 2552, จาก <http://ocsc.go.th/veform/PDF/competency.pdf>.
Bruce, Christine S. (2004). Information literacy as a catalyst for educational change: A Background paper. Retrieved November 23, 2004, from <http://www.ncils.gov/libinter/infolitconf&meet/papers/bruce-fullpaper.pdf>.

3.2.11 หนังสือพิมพ์ออนไลน์

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์, วัน เดือน). ชื่อบทความ. ชื่อหนังสือพิมพ์. คั่นเมื่อ วันที่ เดือน ปีที่ค้น, จาก URL.

ตัวอย่าง:

เปรียญ 10 (นามแฝง). (2560, 20 ธันวาคม). มอง “พระสงฆ์” ในสังคมไทยผ่านภารกิจ 4 กลุ่มใหญ่. **เดลินิวส์**. ค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2560, จาก <https://www.dailynews.co.th/article/616775>.

3.2.12 บทความในวารสารออนไลน์

ชื่อผู้เขียนบทความ. (ปีที่พิมพ์). ชื่อบทความ. ชื่อวารสาร. ปีที่ (ฉบับที่), หน้า เลขหน้า - เลขหน้าที่ใช้อ้างอิง. ค้นเมื่อวันที่ เดือน ปี, จาก URL.

ตัวอย่าง:

ปาริชาติ เสารยะวิเศษ. (2550). การจ้างแหล่งภายนอกดำเนินกิจกรรมของห้องสมุด. **อินฟอร์เมชัน**. 14 (1), น. 60 - 66. ค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2560, จาก <http://ejournal.kku.ac.th/information/article/view/102/113>.

หมายเหตุ:

1. ในส่วนชื่อ นามสกุล หากผู้แต่งเป็นชาวต่างประเทศให้ใช้ นามสกุล, ชื่อต้นและชื่อกลาง เช่น

Buck, P.S.

เคนเนดี้, เจ.เอฟ.

2. ผู้แต่ง 2 คน ให้ใส่ชื่อคนแรกตามด้วย “และ”, “&” เช่น

กฤษฎา เจริญผล และภาวินี ภักดี.

Smith, R.D., & Pant, K.M.

3. ผู้แต่ง 3 - 7 คน ให้ใส่ชื่อทุกคน คั่นแต่ละชื่อด้วยเครื่องหมายจุลภาค (,) และใส่เครื่องหมาย “&” หรือ “และ” คั่นหน้าชื่อคนสุดท้าย เช่น

พรสิทธิ์ สุธา, พีระ ธิภาพร, สมภพ จันดี, จักรพันธ์ พรหมนา, วรรณพร สุขสมาน, สมใจ ศรีกัลยา, และกมล สุภาคง.

Willer, A.R., Miller, E.A., Kate, W., Wood, W.L., Allen, A.V., Martin, C., & Boswell, D.

4. ผู้แต่ง 8 คน หรือมากกว่า 8 คน ให้ใส่ชื่อผู้แต่งหกชื่อแรก ใส่เครื่องหมายจุลภาค (,) เว้นหนึ่งระยะตามด้วยจุดสามจุดแล้วใส่ชื่อผู้แต่งคนสุดท้าย เช่น

กมล สุภาคง, วิชัย รัตนพร, ศรีเพ็ญ สุภาพ, สมชาย งามดี, วิรัตน์ สมใจ, วรรณไพไล, ..., อุบล บุญชู.

Willer, A.R., Miller, E.A., Kate, W., Wood, W.L., Allen, A.V., Martin, C., ..., Champbell, D.

5. การอ้างอิงควรอ้างอิงจากเอกสารปฐมภูมิ เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือ

6. การอ้างอิงชื่อผู้แต่งและสถานที่ซ้ำไม่ต้องระบุ 8 เคาะหรือ 4 เคาะ ให้ระบุชื่อผู้แต่งและสถานที่ในทุกรายการ

